

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 9

SKARBOFERM

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
POLSKICH KOPALŃ SKARBOWYCH
NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA AKCYJNA W KATOWICACH

ADRES: CHORZÓW I, PL. MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO 12

ADRES TELEGRAFICZNY: SKARBOFERM-CHORZÓW

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ:

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW

I SIARCZANU AMONU

Z KOPALŃ:

„KRÓL” W CHORZOWIE, „BIELSZOWICE”

I „KNURÓW”

ZJEDNOCZONE FABRYKI ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH W MOŚCICACH I W CHORZOWIE

wyrabiają oprócz

NAWOZÓW AZOTOWYCH i FOSFOROWYCH

następujące PRODUKTY CHEMICZNE we wszystkich gatunkach
handlowych:

A z o t o w e: Azot
Amoniak skroplony
Wodę amoniakalną chemicznie czystą
Kwas azotowy chemicznie czysty
Kwas azotowy techniczny
Nitrozę
Azotyn sodowy
Saletrę amonową
Saletrę sodową
Saletrę potasową
Salmiak rafinowany
Salmiak sublimowany
Węglan amonu
Siarczan amonu (do celów technicznych)

C h l o r o w e: Chlor ciekły
Kwas solny chemicznie czysty
Ług bielący (podchloryn sodowy)
Herbatox (preparat do tępienia chwastów)
Chlorobenzen
Paradwuchlorobenzen
Ortodwuchlorobenzen
Chloronaftalen
Woskol (wosk syntetyczny)

R ó ż n e: Karbid, Tlen, Wodór, Wapień mielony

Adres dla korespondencji: Z. F. Z. A. Chorzów III

KKO POW. WARSZAWSKIEGO

ZGODA 7

1928-1938

Na dzień 1/I 1929 r.:
Kapitał zakładowy zł 50 000
Fundusz organizacyjny „ 5 000

WYNIKI DZIAŁALNOŚCI ZA UBIEGŁE X-LECIE

(SKRÓT POGLĄDOWY NA DZ. 31/XII 1938 r.)

I. OBROTY ROCZNE doprowadzono do	zł	272 866 000
II. WKŁADÓW i LOKAT (R-ków 48 920)	„	34 368 222
III. WYPŁACONO %%-ÓW wkładcom za 10 lat	„	9 043 785
IV. KAPITAŁY WŁASNE K. K. O. wzrosły 16-krotnie	„	917 359
V. KREDYTÓW i POŻYCZEK udzielono 64 472 osobom	„	92 152 000
VI. „ „ z tego na akcję budowlaną.	„	32 160 103
VII. OFIAR na cele społeczne wypłacono	„	88 309
VIII. GMACH WŁASNY nabyto (wartości)	„	1 200 000
IX. ZATRUDNIONO (ogół personelu KKO) 134 osób		

Niewzruszona rękojmia wkładów ===== **Tajemnica lokat**
Pewna lokata. Szybka wypłata

770

Mirkowska Fabryka Papieru

Spółka Akcyjna

ZARZĄD:

Warszawa, ul. Marszałkowska 94

FABRYKA:

w Jeziornie pod Warszawą

769

SUBSKRYBUJCIE POŻYCZKĘ
OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	Str.		Str.
PROGRAM INWESTYCYJ WODNO-KOMUNIKACYJ- NYCH — INŻ. HENRYK HERBICH	647	PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM	662
KRONIKA GOSPODARCZA:		Koncesjonowana sprzedaż komisowa zwierząt gospodarskich—R. Ś.	
Z MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU	651	SAMORZĄD	663
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		KRONIKA TYGODNIOWA:	
RZEMIOSŁO	651	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEN	663
Sprawa oplacania terminatorów — Tomasz Piskorski		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	664
ROLNICTWO	653	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Prace nad podniesieniem produktywności łąk i pastwisk—Inż. St. Mierczyński		Subskrypcja Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej	
HANDEL:		PODATKI I OPŁATY	665
TRAKTATY I KONWENCJE	655	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	666
Stosunki handlowe Polski z Grecją — Tadeusz Rozdejczak		Z BANKU POLSKIEGO	667
HANDEL ZAGRANICZNY	657	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL WEWNĘTRZNY	658	HANDEL ZAGRANICZNY NIEMIEC — ZYGMUNT R. GA- WROŃSKI	668
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	658	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
RYNEK AKCYJNY	658	FRANCJA	671
CŁO ORAZ REGLAMENTACJA	659	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	671
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	659	BIBLIOGRAFIA	672
ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	660		
Stan polskiej floty handlowej — L.			

PROGRAM INWESTYCYJ WODNO-KOMUNIKACYJNYCH

W KONSEKWENCJI dorocznych dotychczasowych programów inwestycji wodno-komunikacyjnych, stanowiących elementy kilkoletniego programu wodnego—został opracowany w Biurze Dróg Wodnych Ministerstwa Komunikacji program robót na rok 1939.

Program ten obejmuje zasadniczo 2 działy gospodarki wodnej: 1) wodno-energetyczny wraz z ochroną przed powodzią i 2) usprawnienie dróg wodnych.

Pokrycie wydatków, związanych z inwestycjami wodno-komunikacyjnymi, w roku 1939 przewidziane jest z następujących źródeł:

- 1) z budżetu Państwa w kwocie zł 15.1 miln.;
- 2) z kredytów inwestycyjnych ($\frac{1}{3}$ część przypadającej kwoty z rozpoczynającego się 3-letniego programu — zgodnie z ustawą o inwestycjach z funduszy

państwowych w okresie 1/IV 1939 r. ÷ 31/III 1942 r.)—zł 25 miln.;

3) z Funduszu Pracy — zł 10 720 tys. czyli razem zł 50 820 tys. — nie licząc:

4) dostaw i robót, wykonywanych na warunkach kredytowych na podstawie ustawy z dn. 1/IV 1936 r. o finansowaniu państwowych inwestycji wodnych, oraz 5) kredytów P. K. P. „zamrożonych” w Niemczech z tytułu przewozów kolejowych na Pomorzu.

I. W dziale wodno-energetycznym (wraz z ochroną przed powodzią) preeliminowane są wydatki na sumę zł 24.0 miln. oraz za kilka milionów złotych roboty kredytowe i dostawy (maszyny) z kredytów „zamrożonych”.

Z funduszy tych kontynuowane będą: a) roboty przy budowie 3 zbiorników retencyjno-użytkowych,

b) roboty przy budowie 4 zakładów wodno-elektrycznych, c) zabudowa potoków górskich, wreszcie d) studia i projekty dla dalszych zbiorników i zakładów.

Przed wszystkim ukończona zostanie w bież. roku budowa zbiornika i zakładu wodno-elektrycznego w Rożnowie na Dunajcu, i na ten cel preliminowana jest kwota zł 15·0 miln. Jak wiadomo, zbiornik rożnowski, 7-krotnie większy od zbiornika w Porąbce, posiadać będzie pojemność 228 miln. m³, co go zalicza do rzędu największych zbiorników w Europie; posiadać będzie znaczny zasięg wpływów dla złagodzenia skutków klęski powodzi, jak również dla poprawy warunków żeglugi przez alimentację dodatkowych znacznych zasilków wodnych (do 100% przepływu Wisły) w okresie posuchy, podnosząc tym samym stany wody na Wiśle.

Równocześnie budowany przy zaporze rożnowskiej zakład wodno-elektryczny posiadać będzie moc 50 tys. kW oraz zdolność produkcji energii przeciętnie w roku w ilości 142 miln. kWh. Olbrzymi zbiornik posiadać będzie bardzo znaczną zdolność akumulacji, pozwalającą na: 1) swobodę pracy w czasie i 2) dostawę mocy w każdej chwili od najmniejszej do największej. Przeciętny czas użytkowania mocy instalowanej wynosi 2 840 godzin rocznie.

Głównym elementem budowy zbiornika rożnowskiego jest zaporę, której kubatura wynosić będzie 390 tys. m³ betonu, a wymiary: 550 m długości i 50 m wysokości, łącznie z fundamentami. Do tej pory wykonano 100% wykopów i wyłomów skalnych pod fundamenty (600 tys. m³) oraz 72% betonów, tj. 280 tys. m³, a także wszystkie roboty przygotowawcze, jak: instalacje do wyrobu i taśmowego transportu betonów z wydajnością 100 m³/godz., kolejkę dla dowozu materiału, głównie cementu w ilości 100 tys. t, 50 km linii wysokiego napięcia 30kV z Mościc, zastrzyki cementowe itp. Następnie, wykończono budynek elektrowni o konstrukcji żelbetowej (80 × 40 × 35 m), w którym wykonywa się obecnie montaż instalacji elektro-mechanicznej ogólnej wagi 2 300 t, mianowicie: 4 turbiny systemu Kaplana i generatory wraz z odpowiednim uzbrojeniem wlotowym i wylotowym rur turbinowych (zasuwy, mechanizmy wyciągowe, kraty, ścianki zakładane itd.). Jednocześnie rozpoczęto analogiczne uzbrojenie części zapory, zwanej przelewową, w postaci 7 zamknięć segmentowych i 5 rur spustowych wraz z zasuwami i mechanizmami wyciągowymi.

W końcowym stadium znajduje się też akcja wywłaszczeniowa terenów zalewowych (1 950 ha), która obejmuje: 1) wywłaszczenie gruntów i gospodarstw rolnych w drodze normalnego postępowania administracyjnego na podstawie oceny rzeczoznawców oraz 2) równoległe prowadzoną akcją skupu w okolicy majątków dla parcelacji i przesiedlenia wywłaszczonych dla ułatwienia im stworzenia nowego warsztatu pracy.

Jako uzupełnienie prac, związanych z budową zbiornika rożnowskiego — postępuje od 1936 r. budowa i przebudowa dróg w rejonie tego zbiornika na długości kilkudziesięciu kilometrów o szerokiej i ulepszonej nawierzchni (z płytek betonowych i kostki piaskowcowej), przy czym odcinek drogi prawobrzeżnej od Nowego Sącza do Rożnowa długości 30 km będzie ukończony w bież. roku, a na lewobrzeżnej trasie od Marcinkowic przez Tęgoborze do Czchowa roboty ukończone będą w 1940 r.

Zakład w Rożnowie, jak już wspomniano, posiadać będzie trzy zadanie — zupełnie odrębne i nie zawsze w czasie ze sobą zgodne. Dla ochrony od powodzi należy dążyć do częstego opróżniania górnej warstwy zbiornika celem przyjęcia i zamagazynowania fali powodziowej. Dla żeglugi konieczny jest możliwość stały odpływ spod turbin, by zapewnić ciągłość nawigacji — tak w ciągu roku, jak i w ciągu doby. Natomiast zakład wodno-elektryczny musi posiadać zupełną swobodę pracy energetycznej dla dostosowania produkcji energii do jej zapotrzebowania. Skojarzenie tych celów dla uzyskania optimum użyteczności danego urządzenia wodnego zostało w projekcie przewidziane i w związku z tym w ub. roku rozpoczęto budowę zbiornika wyrównawczego w Czchowiu na Dunajcu, położonego o 13 km poniżej Rożnowa.

Zadaniem zbiornika w Czchowiu będzie przetrzymać i zamagazynować nierównomiernie oddane odpływy spod turbin rożnowskich (nieraz całodzienny przepływ w ciągu paru godzin) w celu oddania ich następnie w dół rzeki, jako przeciętnego przepływu dla danej doby. W ten sposób dolny Dunajec, a następnie Wisła otrzymają stały przepływ, mianowicie wyrównany w sezonie przez zbiornik rożnowski (z zasilkami wody ze zbiornika w czasie posuchy), a w ciągu doby — przez zbiornik czchowski.

Wtórny zadaniem zakładu w Czchowiu (równoległe budowanego ze zbiornikiem) będzie praca energetyczna, o charakterze podstawowym, przy czym zdolność produkcyjna tego zakładu wynosić będzie przeciętnie w roku 47 miln. kWh przy mocy 10 tys. kW. Zakład wodno-elektryczny w Czchowiu stanowić będzie ściśle związaną całość z zakładem rożnowskim wg wzoru klasycznego rozwiązania, stosowanego w elektryfikacji za granicą, gdy w grę wchodzi zakłady wodne o różnych zadaniach do spełnienia.

Energia zakładu czchowskiego włączona będzie do sieci wysokiego napięcia 30 kV, zasilając łącznie z Rożnowem państwową karpacką szynę zbiorczą 150 kV, będącą podstawą systemu elektryfikacji C. O. P. i dalej po Warszawie.

Główne elementy zapory w Czchowiu są następujące: długość — 430 m, wysokość nad dolnym korytem rzeki — 13 m, a łącznie z fundamentami — 23 m. Przewidywany koszt budowy preliminowany jest na zł 13 miln. W ub. roku na urządzenie placu budowy, rozpoczęcie robót i dostawy mechanicznego wyposażenia wydatkowano zł 1·2 miln., natomiast w bież. roku na kontynuowanie robót preliminowana jest kwota zł 5·3 miln. Ukończenie robót przewidziane jest w połowie 1941 r.

Również w ub. roku rozpoczęto budowę zakładu wodno-elektrycznego w Turniszkach na Wilii — w miejscowości, położonej o 10 km na wschód od Wilna.

Śpiętrzone zostanie zwierciadło wody o 13 m zaporą, w której korpusie zainstalowany będzie zakład o mocy 14 tys. kW i o stosunkowo olbrzymiej zdolności produkcyjnej, bo 86 miln. kWh rocznie, tj. ok. 60% produkcji Rożnowa. Ten korzystny stosunek jest wynikiem obfitości wody rzeki Wilii oraz b. dogodnego rozkładu przepływów w poszczególnych porach roku, wyrównanego licznymi naturalnymi zbiornikami, tj. jeziorami w dorzeczu. Konstrukcyjnie zakład w Turniszkach będzie zbliżony do zakładu w Czchowiu; poza tym będzie zainstalowana w zaporze śluza ko-

morowa, w której obiekty pływające pokonywać będą spad 13 m.

Nadmiar energii, jaki zapewne powstanie, w pierwszym okresie eksploatacji, po zaspokojeniu potrzeb miasta Wilna, zużytkowany będzie na rozprzestrzenienie tej energii po bliższej i dalszej okolicy dla rozwinięcia przemysłu, głównie opartego na surowcu drzewnym, tanio spławianym Wilią.

Na prowadzenie robót w bież. roku przewidziana jest kwota w wysokości zł 1·5 miln., co łącznie z kwotą ub. roku wynosi sumę zł 2·5 miln. Całkowity koszt budowy wyniesie zł 14 miln., a uruchomienie zakładu przewidziane jest pod koniec 1941 r.

Porąbka na Sole kwalifikuje się do tej grupy budowli wodnych, w której korzyści przeciwpowodziowe i żeglucwe są tak doniosłe, że same usprawiedliwiają włożony kapitał w inwestycje zbiornika i zapory, a sprawa energetyczna jest drugorzędna.

Od chwili więc ukończenia tej budowy i oddania do użytku zbiornika, tj. od dn. 13/XII 1936 r., czekanano na odpowiedni moment, by rozpocząć budowę samego zakładu elektrycznego i włączyć go do współpracy w akcji elektryfikacyjnej kilku elektrowni rejonu krakowskiego, jako zakładu szczytowego. W bież. roku jest przewidziane zamówienie turbogeneratorsa na 6 800 KW (tj. $\frac{1}{3}$ instalacji mocy, jaka jest przewidziana dla Porąbki w ostatnim etapie rozbudowy) oraz rozpoczęcie budowy hali maszyn. Na ten cel preliminowano w bież. roku ok. zł 300 tys. gotówka i kilkaset tysięcy złotych z operacji kredytowych. Poza tym na wykup skryptów dłużnych z tytułu wykonanych robót przy zaporze w ubiegłych latach wstawiono do budżetu kwotę zł 1 miln.

Z kolei w bieżącym roku kontynuowane będą studia i projekty dla dalszych zakładów zbiornikowych—z Soliną i Myczkowcami na Sanie w pierwszej kolejności.

Na zakończenie tego działu prac nadmienić należy, iż wyliczone koszty własne eksploatacyjne wymienionych zakładów wodno-elektrycznych—po zaspokojeniu kosztów oprocentowania kapitału, amortyzacji, konserwacji i ruchu—wahają się w granicach gr 1÷2 za 1 KWh.

Równoległe z budową zbiorników postępuje zabudowanie potoków górskich w górnych dorzeczach Wisły małymi zaporkami w celu powstrzymania ruchu rumowiska, co wiąże się z akcją przeciwpowodziową i poprzedza planowe uregulowanie Wisły. Powstrzymanie bowiem ruchu rumowiska, które wędruje do Wisły w postaci lawic piaszczystych, oraz wyrównanie odpływów przez zbiorniki ułatwi zadanie regulacyjne na Wiśle. Na ten cel przewidziana jest w programie tegorocznym kwota ok. zł 1·5 miln.

II. Jeśli chodzi o usprawnienie dróg wodnych, to podkreślić należy, że celem polityki komunikacyjnej jest najlepsze wyzyskanie każdego ze środków komunikacji, stosownie do jego właściwości przyrodzonych, uzyskując w ten sposób ekonomiczny transport ładunków. Drogi wodne przeznaczone są przede wszystkim do przewozu ładunków masowych.

Spośród wielu dróg wodnych na pierwszy plan wysuwa się droga Wisły, a więc zagadnienie uregulowania Wisły, płynącej wzdłuż całego kraju. Regulacja Wisły wraz z rozbudową urządzeń, zmierzają-

cych do usprawnienia żeglugi, jak: jazy, kanały lateralne, porty itp., jest inwestycją o koszcie setek milionów i z powodu tego olbrzymiego kosztu była ciągle odkładana. Na pierwszy plan wysuwały się zawsze poszczególne odcinki sieci dróg wodnych lub inwestycje odrębne, odnośnie których okoliczności o charakterze obronnym lub gospodarczym wymagały ich przyspieszenia.

Obecnie, chociaż cała Wisła czeka na gruntowne uporządkowanie jej szlaku, zrealizowanie Centralnego Okręgu Przemysłowego przyczyniło się przede wszystkim do rozpoczęcia planowego i szybkiego załatwienia usprawnienia jej górnego odcinka, zwanego drogą wodną zagłębie węglowe—C. O. P.

W celu zapewnienia dowozu niezbędnych surowców, w szczególności węgla, do C. O. P. należało utworzyć drogę wodną o dostatecznym tonażu. Przy bliższych studiach okazało się, że Wisła w stanie naturalnym na znacznej długości nie nadaje się do żeglugi większymi barkami. Toteż został opracowany przez Biuro Dróg Wodnych Min. Komunikacji projekt drogi sztucznej, zdatnej do żeglugi dla statków 650 t: zagłębie—C. O. P., przy wyzyskaniu—tam, gdzie to było możliwe—głównej osi tej drogi, tj. Wisły.

W głównych zarysach projekt tej drogi, przedstawiony obecnie do decyzji, obejmuje następujące odcinki: a) od Mysłowic do ujścia Przemszy jako kanał lateralny (równoległy do koryta rzeki Przemszy)—długości 25 km, b) od ujścia Przemszy do Smolic—2 odcinki Wisły, skanalizowanej jazami, i 1 odcinek kanału lateralnego—dług. 19 km, c) od Smolic do Krakowa—kanał lateralny, trasę rozpoczętą przed wojną—dług. 41 km, d) w obrębie Krakowa—skanalizowany jazem odcinek długości 5 km, e) poniżej Krakowa początkowo Wisłą uregulowaną do ujścia Raby, następnie krótki odcinek skanalizowanej rzeki, a wreszcie do ujścia Dunajca kanałem lateralnym—dług. ok. 70 km, f) następnie—najdłuższy odcinek tej drogi wodnej—od ujścia Dunajca do ujścia Sanu—Wisła uregulowana, (głębokość 1·5 m), zasilana w okresie posuchy wodą ze zbiorników w Porąbce i Rożnowie—Czchowie, a w przyszłości i z innych później wybudowanych zbiorników, g) wreszcie ostatni odcinek projektowany w korycie rzeki Sanu—od Sandomierza do Niska—o dług. 40 km, jako rzeka skanalizowana.

W związku z budową jazów kanalizacyjnych na tej drodze przewidziane jest równocześnie wykorzystanie energii w ilości ok. 100 miln. kWh.

Koszt budowy tej drogi w przybliżeniu wyniesie zł 120 miln. Przy kalkulacji rentowności tej drogi wodnej przyjęto początkową ilość ładunków w dół na 1·5 miln. t, a w górę rzeki na 300 tys. t—z tym, że po 30 latach liczby te wzrosną 3-krotnie. Przy średniej odległości 250 km wypada do wykonania 450 miln. tono-km. Początkowo oszczędność w samym taborze kolejowym wyniesie zł 21 miln., a po 30 latach—3 razy tyle, tj. połowę kosztów budowy całej drogi. Koszty własne przewozu 1 tono-km barkami 650-tonowymi wyniosą łącznie z opłatą gr 0·25, na utrzymanie drogi, na odcinku zagłębie—C. O. P. (Nisko) przypada gr 1·35—wobec kosztów przewozu kolejowego, wynoszącego gr 2·90, a więc 2 razy więcej. Ogółem korzyści, oprócz wyżej wymienionych oszczędności w taborze, wyniosą rocznie ok. zł 11 miln.—po 5 latach, a zł 25 miln. rocznie—po 30 latach eksploatacji tej drogi.

Na rozpoczęcie robót na tym odcinku Wisły przewidziane są kredyty w bież. roku w wysokości ok. zł 3 150 tys., z czego z Funduszu Pracy zł 2 5 miln.

W środkowej Wiśle prowadzone będą roboty kosztem zł 1 8 miln. dla skoncentrowania koryta rzeki na odcinkach najbardziej zaniedbanych, celem przygotowania jej do przyszłej regulacji. Równolegle kontynuowane będą prace portowe.

Natomiast w dolnej części Wisły prace będą miały na celu tylko utrzymanie istniejących budowli regulacyjnych, by nie nastąpiło pogorszenie warunków żeglugi. Na ten cel, łącznie z wydatkami Rady Portu, przewidziano kwotę zł 2 2 miln.

Rozpoczęte w ub. roku roboty przy budowie kanału Gopło—Warta kosztem zł 1 5 miln. doprowadziły do ukończenia budowy 2 śluz komorowych wraz z zamknięciami w Morzysławiu i przy jeziorze Pontnowskim oraz wykonania robót ziemnych na odcinku dług. 11 km do poziomu 0 3 m poniżej zwierciadła wód gruntowych.

W bież. roku na cele tej budowy przewidziana jest z Funduszu Pracy kwota zł 2 miln. i jej kosztem wykonane zostaną 2 pozostałe śluzy komorowe w okolicy wsi Gawrony (10 km na południe od jez. Gopło) oraz dalsze roboty ziemne do właściwej głębokości.

W przyszłym roku po ukończeniu robót (potrzebna jest jeszcze kwota zł 3 5 miln.) otwarty będzie kanał o wymiarach: szerokości w zwierciadle wody—32 2 m, a w dnie—19 0 m, głębokość—2 2 m, długość—20 km, a łącznie z jeziorami—40 km. Stanowić on będzie przedłużenie wykonanego w 1878 r. kanału Górnonoteckiego, który z kolei łączy się z kanałem Bydgoskim, dając tym samym połączenie Warty z Wisłą.

Następna grupa robót inwestycyjnych, mająca na celu usprawnienie żeglugi, obejmuje w s c h o d n i e drogi wodne, a więc: przebudowę kanału Królewskiego, budowę kanału Kamiennego, usprawnienie kanału Augustowskiego, Ogińskiego oraz roboty regulacyjne na Horyniu, Styrze, Niemnie, Szczarze i Bugu. Roboty te poza podniesieniem znaczenia gospodarczego ziem wschodnich posiadają ścisły związek z wymaganiami obrony Państwa.

Na ten cel przeznaczono w bież. roku kwotę zł 10 miln.

Kanał Królewski (170 km długości), będący jednym z ogniw szlaku Wisła—Dniepr, otrzyma śluzy komorowe dla statków 400 t, w miejsce obecnie już istniejących prymitywnych i nadających się jedynie do spławu. Następnie przewidziane jest pogłębienie koryta i sprostowanie obecnej trasy. Przebudowa tego kanału łącznie z kanałem Kamiennym otworzy obecnie zamkniętą drogę dla masowego transportu drzewa, granitu i bazaltu na zachód, oraz w wóz drogą wodną zboża i węgla do Polesia. Pogłębienie środkowego odcinka kanału wpłynie dodatnio na osuszenie bagien w dorzeczu Muchawca.

Kanał Kamienny (130 km długości), idący na przełaj od Klesowa poprzez Horyń, Słucz do Pińska—to dalsze korzystne uzupełnienie sieci dróg wschodnich i rozciągnięcie ich zasięgu na północno-wschodni Wołyń ze złożami materiałów kamiennych. Na transporcie tych materiałów (granit, bazalt), których produkcja roczna wynosi parę milionów ton, uzyskuje się znaczne oszczędności w porównaniu z kosztami przewozu kolejowego—co pozwoli na szybkie zamortyzowanie kosztów budowy tego kanału, wynoszące ok. zł 9 miln.

Poza wymienionymi kanałami, które traktowane są jako oddzielne inwestycje, wykonane zostaną nie tylko roboty konserwacyjne, ale i prace o charakterze inwestycyjnym na pozostałych 2 kanałach oraz wymienionych rzekach wschodnich, by istniejące naturalnie dość dobre warunki żeglugi nieznacznymi inwestycjami wykorzystać należycie, tworząc drogi dobre i zdolne do stałej żeglugi.

Osobne zagadnienie robót wodno-komunikacyjnych stanowią roboty wodne na Śląsku. Wybudowane w ub. roku zbiorniki retencyjne w Kozłowej Górze i Szarleju służyć mają do zasilania w wodę drogi wodnej zagłębie—C. O. P., a w szczególności jej górnego odcinka—na przestrzeni Przemszy. Połączenie tych zbiorników z wymienioną drogą odbywać się będzie przez Brynicę, którą należy ująć w betonowe koryto z uwagi na przesiąkliwość kopalniany teren. Część robót została wykonana w ub. roku, a dalsze roboty regulacyjne będą kontynuowane w bież. roku.

To samo dotyczy innych śląskich rzek, jak: Czarna Przemsza, Brennica i Białka, których regulacja—poza względami technicznymi—przyczynia się do złagodzenia bezrobocia w rejonie przemysłowym. Na ten cel przewidziano kwotę zł 1 6 miln. (oprócz dotacji śląskich).

Na innych szlakach wodnych, w pozostałych dorzeczach, gdzie na razie są tylko projekty robót regulacyjnych, a ich realizacja nastąpi po zaspokojeniu pilniejszych inwestycji, prowadzone będą—podobnie jak i w ubiegłych latach—roboty regulacyjne, posiadające charakter lokalny, zmierzający do ochrony brzegów, osiedli i obiektów komunikacyjnych, jak: mosty, drogi kołowe i kolejowe. Na ten cel—łącznie z wydatkami, związanymi z utrzymaniem budowli regulacyjnych, taboru rzeczniczego i warsztatów reparacyjnych, utrzymanie portów, utrzymanie szlaków wodnych (tyczenie, oświetlenie) oraz utrzymanie plantacji wiklinowych—przewidziana jest kwota zł 800 tys.

Dalsze pozycje tegorocznego budżetu obejmują kwota zł 420 tys. na służbę hydrograficzną i studia. Przewidują one utrzymanie stacji hydrograficznych i pluwiograficznych oraz sygnalizację stanów wody; poza tym studia terenowe i hydrometryczne dla opracowania projektów wodno-komunikacyjnych.

Wreszcie, pozostała kwota tegorocznego budżetu, stanowiąca sumę ok. zł 6 miln., przeznaczona jest na spłatę zobowiązań (poza zbiornikowymi), zaciągniętych w instytucjach kredytowych, P. K. P. itp., oraz na odsetki w związku z przeprowadzonymi operacjami kredytowymi.

Program tegoroczny (który zresztą w trakcie realizacji może ulec nieznacznym zmianom) stanowi, jak to już zaznaczyłem, fragment programu 3-letniego, który z kolei jest częścią, zarysowującego się, szerokiego programu wodno-komunikacyjnego i wodno-energetycznego. Tempo robót, jakie zostało wzięte przed 4 lata, nie słabnie, lecz z każdym rokiem wzrasta.

Przy porównaniu jednak wzrostu kredytów i prac z potrzebami gospodarczymi i obronnymi Państwa w dziedzinie dróg wodnych i energetyki wodnej, tak wyjątkowo zaniedbanej w Polsce (drogi wodne w ogólnych transportach partycypują w wys. 1%, a śluzy wodne biorą udział w kryciu zapotrzebowania: energii—w 2%, a mocy—w 0 5%)—nasuwa się nieodparcie myśl, by w następnych latach możliwość inwestowania, po obecnym przełomie, podniosła się na odpowiedni do potrzeb wyższy niż obecnie poziom.

Inż. Henryk Herbich

KRONIKA GOSPODARCZA

Ś. P. INŻ. MARIAN SZYDŁOWSKI.—W dn. 13/IV b. r. zmarł nagle w Katowicach ś. p. Inż. Marian Szydłowski, Minister Przemysłu i Handlu R. P. w roku 1923, wybitny działacz na polu gospodarczym, odznaczony Medalem Niepodległości, Złotym Krzyżem Zasługi i szeregiem odznaczeń zagranicznych.

Urodzony dn. 8/XI 1884 r. w Jarosławiu (Małopolska), nauki gimnazjalne pobierał w Krakowie. Ukończył w 1905 r. Akademię Górniczą w Leoben ze stopniem naukowym inżyniera-górniczego. Od 1905 r. do 1910 r. pracował na kopalniach węgla i ropy w Małopolsce. W 1911 r. zostaje Dyrektorem Towarzystwa dla Przedsiębiorstw Górniczych „Tepege”, S. A. w Krakowie. W okresie 1913-14 współpracuje w Komitecie Skarbu Wojskowego Związku Strzeleckiego w Krakowie. Dn. 1 sierpnia 1914 r. zgłasza się do Związku Strzeleckiego w Krakowie i obejmuje organizację oraz kierownictwo Intendentury (umundurowanie i uzbrojenie) z początku Związku Strzeleckiego, a następnie Legionów Polskich, początkowo w Krakowie, potem w Trzyńcu, Sławkowie, Radomsku, Piotrkowie. W lipcu 1915 r. otrzymuje nominację na porucznika, a we wrześniu 1915 r. obejmuje kierownictwo Komisariatu N. K. N. w Krakowie, pozostając na tym stanowisku aż do chwili zlikwidowania tego Komisariatu. Dn. 2/XI 1918 r. obejmuje referat naftowy w Wydziale Górniczym P. K. L. (Polska Komisja Likwidacyjna) w Krakowie. Następnie obejmuje z powrotem stanowisko Naczelnego Dyrektora T-wa „Tepege”. W okresie od dn. 1/IX do dn. 18/XII 1923 r. jest Ministrem Przemysłu i Handlu, poczem powraca na swoje stanowisko do „Tepege”. W okresie od 1922 r. do 1927 r. i od 1927 r. do 1930 r. jest Posłem na Sejm Rzeczypospolitej.

Od dn. 1/X 1925 r. do dn. 1/VII 1932 r. jest Delegatem Górnośląskiego Związku Przemysłowców Górniczo-Hutniczych w Warszawie. Od dn. 1/VII 1932 r. do ostatniej chwili był Zastępcą Prezesa Zarządu i Zast. Naczelnego Dyrektora Centralnego Związku Przemysłu Polskiego.

S. p. Szydłowski bierze czynny udział w tworzeniu Zjednoczonej Organizacji Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski. Staje na czele Tow. Handlu Kompensacyjnego. Jest przez pewien czas Presem Rady Handlu Zagranicznego. Równocześnie jest Radcą Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, Wiceprezesem Krajowego T-wa Naftowego we Lwowie, Wiceprzewodniczącym Rady Polskiego Instytutu Rozrachunkowego, Zastępcą Członka Rady Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie itd. Od 3 lat był członkiem Komendy Koła Żołnierzy Formacji Pozapaństwowych b. Legionów Polskich.

**Z MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU
WYJAZD PANA MINISTRA PRZEMYSŁU
I HANDLU ANTONIEGO ROMANA DO STA-
NÓW ZJEDNOCZONYCH.**—Pan Minister Przemysłu i Handlu Antoni Roman wyjeżdża dn. 22 b. m. na pokładzie m/s „Batory” z Gdyni do Ameryki, udając się na Wystawę Światową w New-Yorku w charakterze oficjalnym—na zaproszenie Rządu Stanów Zjedn. Am.

Pan Minister Roman dokona otwarcia pawilonu polskiego (w dn. 3/V b. r.), a następnie odbędzie rozmowy związane z kwestią ożywienia polsko-amerykańskich obrotów handlowych.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ RZEMIOSŁO

SPRAWA OPŁACANIA TERMINATORÓW

W art. 116 (ust. 11) prawa przemysłowego znajdujemy przepis, mówiący, że: bezpłatne zatrudnianie uczniów przemysłowych jest wzbronione. Wzbronione jest również przyjmowanie przez przemysłowca (pryncypała) wynagrodzenia za naukę uczniów.

Przepis ten, podyktowany postulatami opieki socjalnej, nie znalazł do dziś dnia uznania wśród ogromnej większości naszych rzemieślników, którzy—uważając go za ciężar nie do zniesienia—nie przestają zabiegać o jego usunięcie. Nie ma bodaj od lat konferencji, czy zjazdu rzemieślniczego, gdzie sprawy tej nie poruszanoby, a wśród uchwał tych zgromadzeń z reguły znaleźć można wniosek, wymierzony przeciwko przepisowi art. 116.

Jakież powody skłaniają rzemieślnika polskiego do tak wytrwałej akcji, mającej na celu przekreślenie obowiązku opłacania terminatorów, czyli uczniów, w warsztatach rzemieślniczych i wznowienie możliwości pobierania od nich wynagrodzenia za naukę? Wysuwane argumenty zebraliśmy poniżej. A więc:

1) skoro płaci się za naukę w szkole (zawodowej), to dlaczego nauka w warsztacie ma być bezpłatna;

2) pryncypał, ucząc terminatora, traci dla niego czas, który mógłby intratniej zużytkować w swym warsztacie;

3) póki terminator nie nabierze dostatecznej wprawy w danym rzemiosle, niszczy pryncypałowi materiał i psuje narzędzia, narażając go na dotkliwe straty pieniężne;

4) tylko taką naukę szanuje się i należycie z niej korzysta, którą opłaca się;

5) myśmy (starsze pokolenie), wzgl. nasi rodzice, płacili pryncypałowi za naukę w warsztacie, niech płacą teraz i ci, co u nas kształcą się;

6) rzemieślnik znajduje się na ogół w bardzo ciężkich warunkach materialnych i pobieranie wynagrodzenia za naukę terminatorów mogłoby być dla niego dodatkowym źródłem dochodów.

Rolę twardego obrońcy obowiązującego przepisu art. 116 pełni Ministerstwo Opieki Społecznej, które kategorycznie sprzeciwia się tendencjom jego obalenia. Biorąc pod uwagę stanowisko tego Ministerstwa, jak i opinię zawodowych organizacji robotniczych, interesujących się dolą terminatora, oraz usiłując bezstronnie spojrzeć na to trudne zagadnienie, możnaby na powyższe argumenty odpowiedzieć następującymi kontr-argumentami:

1) nie da się przeprowadzić pełnej analogii między nauką w szkole i nauką w warsztacie, gdyż mimo niezaprzeczonej plusów, dzięki którym pod niejednym względem góruje nauka warsztatowa nad szkolną, ta druga w całości jest nastawiona na kształcenie młodzieży, podczas gdy nauka w warsztacie jest czymś pobocznym, drugoplanowym;

2) straty w czasie pryncypał w przeważającej ilości wypadków nie ponosi, gdyż to, co ewent. straci w pierwszych miesiącach nauki terminatora, na pewno w ciągu następnego jej czasokresu—korzystając z siły roboczej terminatora—z nawiązką zyska¹⁾;

3) pryncypał doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że początkujący terminator wskutek niewiedzy lub braku wprawy może narazić go na szkodę w materiale lub w narzędziach, toteż dopóki nie przekona się, co jego uczeń potrafi, nie da mu do rąk niczego, co mogłoby spowodować stratę;

4) jednostka rozsądna każdą pożyteczną dla siebie naukę szanuje, niezależnie od tego, czy za nią płaci; jeżeli zaś nauka nie daje jej należytej korzyści, przestanie ją cenić, choćby nawet musiała ją opłacać;

5) wiele rzeczy zmieniło się od czasu, gdy obecni, doświadczeni już, pryncypałowie sami terminowali; to, że kiedyś działo się inaczej, w żadnym razie nie może być wystarczającym powodem, że i dziś, w innych warunkach, ma dziać się podobnie;

6) już wyżej w p. 2 nadmieniliśmy, że pryncypał, kształcąc terminatora, korzysta z jego pracy; pomoc ucznia, zwłaszcza w niektórych rzemiosłach, jest tak duża, że zastępuje pracę robotnika, któremu trzeba byłoby płacić daleko więcej niż terminatorowi; już to samo więc stanowi dużą ulgę finansową dla pryncypała.

Na poparcie swego stanowiska rzemieślnicy przytaczają jeszcze okoliczność, że wskutek istnienia przepisu, nakazującego opłacanie terminatorów, wielu pryncypałów powstrzymuje się od przyjmowania uczniów, co powoduje zmniejszanie się narybku rzemieślniczego, szczególnie dotkliwe dla mniej licznych zawodów, których utrzymanie nadal jest konieczne—tak ze względów ściśle gospodarczych, jak i z uwagi na obronność kraju. Jest to argument poważny, nad którym niesposób od razu przejść do porządku dziennego. Istotnie bowiem niektórzy właściciele warsztatów, mający prawo trzymania terminatorów, odmawiają ich przyjmowania. Trudno byłoby zanalizować tu wszystkie przyczyny, powodujące taki stan rzeczy. Nie popełnimy może jednak błędu, gdy stwierdzimy, że ważkim momentem dla znacznej części rzemieślników jest po prostu to, że—jak to sami nieraz mówią—nie chcą „zawracać sobie głowy” terminatorami²⁾. Oczywiście, jeśliśby za naukę można było pobierać wynagrodzenie, pogląd tych rzemieślników uległby zasadniczej zmianie, gdyż wówczas „skórka warta byłaby wyprawy”. Osobno wspomnieć należy o niechętnym stanowisku wobec przyjmowania terminatorów tych pryncypałów, których warsztaty przypominają już raczej fabryczki, produkujące wyroby seryjne i oparte na organizacji pracy i podziale, właściwym większym zakładom przemysłowym, gdzie ze względu na rodzaj i metody zatrudnienia trudno byłoby nieraz znaleźć miejsce na terminatorów.

Natomiast pryncypałowie warsztatów mniejszych—a tych jest w polskim rzemiośle zdecydowana przewaga—zazwyczaj nie tylko nie stronią od trzymania terminatorów, ale przeciwnie, energicznie o nich dopominają się. Świadczą o tym stosy podań, składanych w tej sprawie w izbach rzemieślniczych i w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, jako organie nadzoru nad izbami. Jednym przecież z największych bodźców do zdawania egzaminów mistrzowskich jest nie chęć dostania się na wyższy szczebel w hierarchii rzemieślniczej, lecz dążność do wykorzystania uprawnienia, przysługującego każdemu mistrzowi, mianowicie—trzymania terminatora. Rzecz prosta, przeciętny rzemieślnik zabiega o niego, jako o najtańszą siłę roboczą. Gwoli ścisłości zaznaczyć jednak trzeba, że w pewnych, na ogół zresztą rzadkich, wypadkach właściciele drobnych warsztatów unikają przyjmo-

wania terminatorów, a to dlatego, aby nie przyczyniać się do pojawiania się przyszłych ewent. konkurentów w danym zawodzie.

Kolizja interesów pryncypała i terminatora w omawianym zakresie odbija się fatalnie na poszanowaniu prawa. Otóż, na zasadzie danych, posiadanych przez izby rzemieślnicze, jak i inspekcje pracy, stwierdzić wypada, że znaczna część osób, kształcących terminatorów, świadomie omija obowiązujący nakaz opłacania ich i zakaz pobierania wynagrodzenia za naukę. Nie da się określić liczbowo rzemieślników, nie stosujących się do art. 116, jak w ogóle zawsze trudno jest sprecyzować ilość obywateli, gwałcących prawo w sposób ukryty, ale liczba ta jest bardzo poważna. Przyjrzyjmy się z kolei, jak w rzeczywistości wygląda praktyka przeciwna art. 116.

1) Pryncypał opłaca terminatora, czego wyrazem jest zaznaczenie w umowie między nimi wysokości danej opłaty, zresztą przeważnie b. niewielkiej. Tenże jednak pryncypał jednorazowo pobiera „pocichu” większą kwotę jako wynagrodzenie za naukę.

2) Pryncypał płaci terminatorowi, lecz w umowie z nim zabezpiecza sobie pewną sumę rzekomo tytułem ewent. szkód i strat. Jest to naruszenie prawa, w szczególności przepisów o kaucjach.

3) Podobnie, jak w p. 2—z tą różnicą, że pryncypał zastrzega sobie w umowie jakąś poważniejszą kwotę tytułem kosztów utrzymania i mieszkania ucznia, wobec którego samo wynagrodzenie jego jest jakąś drobną sumką.

4) Pozornie jest wszystko w porządku; przepis prawa jest spełniony: uczeń otrzymuje zapłatę, a pryncypał nie pobiera od niego wynagrodzenia, ani pokątnie, ani w formie ukrytej, jak wyżej. Ale tu niewątpliwie obrazą intencji przepisu prawa jest np. płacenie uczniowi zł 1 tygodniowo lub zł 3 miesięcznie. Ten to sposób wynagradzania—poniżej wszelkiej sprawiedliwości—jest, niestety, najczęściej w Polsce stosowany.

Tak oto postępują niejednokrotnie legalni rzemieślnicy, którzy zgodnie z wymogami prawa umowy z terminatorami rejestrują w izbach rzemieślniczych. Cóż się jednak dzieje z rzemieślnikami nielegalnymi lub z tymi spośród legalnych, którym nie przysługuje prawo kształcenia terminatorów—jednym słowem z osobami, nie rejestrującymi umów. Tu już nie ma pozorów, nie płaci się często ani grosza swym uczniom i bez ogródek pobiera się od nich wynagrodzenie, czasem w wysokości stosunkowo znacznej³⁾.

Jeżeli sfery rzemieślnicze tak usilnie podkreślają na każdym miejscu swój sprzeciw wobec postanowienia, zabraniającego przyjmowania wynagrodzenia za naukę, to niewątpliwie m. in. i dlatego, że pamiętają dobrze, iż w omawianym tu art. 116 znajduje się jeszcze ust. 12, przewidujący wydanie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra Opieki Społecznej, określającego rodzaje rzemiosła, w których dopuszcza się wyjątek od zakazu pobierania opłat za naukę. Rozporządzenie to ukazało się niedawno, bo dopiero w ub. r. (rozp. z dn. 9/VI 1938 r., „Dz. Ust. R. P.” Nr 52/1938, poz. 407).

W § 1 rozporządzenia czytamy:

„Dopuszcza się wyjątek od zakazu pobierania przez przemysłowca (pryncypała) opłat za naukę uczniów przemysłowych w następujących rzemiosłach:

- 1) rzeźbiarstwie (rzeźbienie w drzewie i w kamieniu),
- 2) wyrobie szkieł i narzędzi optycznych,
- 3) tokarstwie w drzewie,
- 4) wyrobie instrumentów muzycznych,
- 5) grawerstwie,
- 6) jubilerstwie i zlotnictwie,
- 7) zegarmistrzostwie,
- 8) fotografowaniu”.

§ 2 nawiązując do pierwszego zdania ust. 11 stwierdza, że:

„Przepis, zawarty w § 1, nie narusza zakazu bezpłatnego zatrudniania uczniów przemysłowych”.

¹⁾ Dla ścisłości przy tym zaznaczyć trzeba, że rzadko kiedy terminatora uczy pryncypał, zazwyczaj robi to czeladnik—chyba że w danym warsztacie w ogóle nie ma czeladników.

²⁾ Istotnie, niejednokrotnie zdarza się, że terminator stwarza pryncypałowi dużo kłopotów, zwłaszcza przerwa, jaka przypada między 14 a 15 rokiem życia, tzn. między momentem ukończenia szkoły powszechnej i momentem, w którym wolno już przyjąć ucznia do terminu.

³⁾ Dzięki temu pomnażają się wydatnie nowe zastępy „fuszerów”, czyli „partaczy”, będących groźnymi konkurentami legalnego rzemiosła.

Jak łatwo domyśleć się, świat rzemieślniczy ubiegał się o pomieszczenie w rozporządzeniu daleko większej ilości zawodów, od tej, jaką ostatecznie wyłączono spod mocy przepisu, zakazującego pobierania wynagrodzenia od terminatorów. Za wcześniej jest jeszcze na wyciągnięcie wniosków z tego, jakie korzyści przyniosło omawiane rozporządzenie; należy poczekać, aby móc dokładnie i dowodnie przekonać się, czy dało ono zamierzony skutek dla dobra wyszczególnionych w nim zawodów i czy wobec tego trzeba byłoby może uznać je za pierwszy skuteczny wyłom w zwalczanej przez rzemiosło zasadzie.

Zagadnienie ewent. zniesienia zakazu pobierania wynagrodzenia za naukę terminatorów wciąż więc jest jeszcze otwarte. Co byśmy bowiem o tym nie powiedzieli, fakt pozostaje faktem, że — jak wskazują liczby, zebrane przez Związek Izb Rzemieślniczych R. P.¹⁾ — liczba terminatorów w Polsce w ciągu ostatnich kilku lat niemal nie powiększa się, a przecież z uwagi na przeludnienie wsi zależy nam winno, aby dopływ z niej młodzieży do rzemiosła w mieście był jak największy. Tak, ale z drugiej strony rodzi się zaraz zasadnicza wątpliwość — czy młodzież tę, wzgl. jej rodziców, należących po większej części do przysłowiowej, niestety, dzisiaj „nędzy chłopskiej”, stać byłoby na opłacanie nauki w terminie.

Nie chcąc więc jeszcze ostatecznie wypowiadać się w sprawie wynagradzania za naukę terminatorów, możemy na razie zabrać głos tylko w kwestii pobierania opłat za naukę. Otóż, wydaje się nam — jeśli chodzi o konkluzję — że przepis o obowiązku opłacania ucznia przez pryncypała winien być nadal zachowany. Tam zaś, gdzie rzemieślnik nie mógłby pozwolić sobie na uiszczanie uczniowi należności w gotówce, winien to czynić w formie bezpłatnego żywienia go i dawania mu mieszkania.

W niektórych rzemiosłach w pewnych miejscowościach kraju utarł się już właśnie taki zwyczaj, że pryncypał, przyjmując terminatora na naukę, zobowiązuje się w umowie kształcić go w rzemiosło za wyżywienie i mieszkanie. Jeżeli, istotnie, terminatora żywilioby się należycie i korzystałby on ze znośnych warunków mieszkaniowych, byłoby, niewątpliwie, pożądane, aby tam, gdzie uczeń nie może być normalnie wynagradzany, wspomniany zwyczaj, nie kolidujący z wymogami prawa, rozpowszechnił się. Nie obciążałoby to zbyt mocno kieszeni pryncypała, a młodzież rzemieślnicza miałaby zapewnione utrzymanie.

Tomasz Piskorski

ROLNICTWO

PRACE NAD PODNIESIENIEM PRODUKCYJNOŚCI ŁĄK I PASTWISK

W czwartym roku akcji nad zagospodarowaniem łąk i pastwisk, prowadzonej przez izby rolnicze oraz inne instytucje i organizacje rolnicze pod egidą Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Roln., zostały osiągnięte pozytywne rezultaty, znacznie przekraczające oczekiwania, co jest dowodem, iż akcja ta znalazła duży oddźwięk wśród ogółu rolników.

Zanim przystąpię do scharakteryzowania poszczególnych czynników, które odegrały w całej akcji podstawową rolę, uważam za wskazane poświęcić nieco miejsca ogólnym metodom, stosowanym u nas przy poprawie produktywności łąk i pastwisk, podkreślając, że są one uzależnione od warunków przyrodniczych i gospodarczych, w jakich znajdują się poszczególne tereny łąkowe czy pastwiskowe.

Na nizinach — pewne tereny po przeprowadzeniu na nich melioracyj technicznych zostają przeorane i po nawiezieniu nawozami sztucznymi obsiane mieszkankami roślin łąkowych lub pastwiskowych. Inne znów (głównie na glebach mineralnych) wymagają po przeoraniu przejścia przedplonem (okopowe, mieszanki pastewne, owies itd.). W zależności od potrzeby — tego rodzaju uprawy polowe prowadzi się przez rok, dwa lub trzy lata, poczem następuje wysiew nawozów i mieszanki łąkowej lub pastwiskowej. Na glebach zlewnych, lub przy cienkiej warstwie próchnicznej, albo też na glebach, ulegających zalewowi, stosuje się nawożenie i podsiew mieszkanką po zbronowaniu. Niektóre łąki i pastwiska wymagają jedynie stałego nawożenia. Wreszcie, na pewnych terenach nadrzecznych poprawę produktywności łąk uzyskuje się przez systematyczne nawadnianie, co wymaga oczywiście specjalnych urządzeń technicznych, przy czym rezultaty tych zabiegów zależne są od zasobności uregulowanych cieków wodnych w pokarmy nawozowe.

Poprawa łąk i pastwisk na podgórzu i w górach wymaga innych metod niż na nizinach. Rozróżniamy tu łąki podgórskie, stanowiące główne źródło zaopatrzenia w paszę na okres zimowy, oraz łąki i pastwiska, zwane halami, poloninami — położone wysoko w górach, zdala od osiedli ludzkich, zamieszkałe i użytkowane jedynie w lecie (obszar ich wynosi przeszło 80 tys. ha).

Podstawą podniesienia jakości i ilości zbieranego siana na łąkach podgórskich jest nawożenie tzw. gnojownicą, tj. mieszaniną stałych i płynnych odchodów zwierzęcych bez ściółki z dodatkiem pewnej ilości wody. Do produkcji tego nawozu niezbędne jest odpowiednie przebudowanie obory i wybudowanie zbiorników cementowych (względ-

nie drewnianych lub glinobitych), zaopatrzonych w pompę, wreszcie posiadanie beczkowsów do rozwożenia. Na wielu łąkach podgórskich przed przystąpieniem do tego rodzaju pielęgnacji konieczne jest odwodnienie terenu, które przeprowadza się zwykle drenami z faszyny lub kamieni. Pożądane jest również nawodnienie — przez ujęcie źródeł i rozprowadzanie wody rowkami, zaopatrzonymi w zastawki przelewowe z lekkim spadem wzdłuż warstwy.

Zagospodarowanie łąk i pastwisk górskich (hal i polonin) polega na ujęciu źródeł, urządzeniu wodopojów, tzw. koszarowaniu owiec, wybudowaniu stajni dla bydła ze zbiornikami do produkcji gnojownicy, bacówek, gdzie wyrabiane są sery, itd. Tutaj również niemal każde pastwisko wymaga przeprowadzenia urządzeń odwadniających i nawadniających, wykonywanych podobnie jak na łąkach podgórskich. Poza gnojownicą i koszarowaniem, które są podstawą pielęgnacji pastwisk górskich, stosuje się podsiew szlachetnymi trawami na miejscach wykarczowanych jak „Rumex alpinus”, „Aira caespitosa” i inne, oraz w pewnych warunkach nawożenie nawozami sztucznymi.

Na prowadzenie akcji łąkarskiej Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. przydziela izbom rolniczym rokrocznie subwencje, a jednocześnie uruchomiło specjalne kredyty ulgowe (5-letnie) na zakładanie łąk i pastwisk sztucznych, udzielane rolnikom w mieszkankach łąkowych i nawozach sztucznych. Rozprowadzaniem tych kredytów zajęły się izby rolnicze. Ponadto od roku 1937 uruchomione zostały przez Centralną Kasę Spółek Rolniczych ulgowe kredyty, których oprocentowanie obniża Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. drogą dopłaty ze swoich funduszy, na terenach podgórskich i górskich przeznaczone na budowę gnojowni górskich, a udzielane w naturze (cement, armatura, pompy, beczkowsy itd.).

Subwencje, wypłacane izbom rolniczym z funduszy państwowych na prace łąkarskie, oraz udzielone kredyty ulgowe przedstawiały się w ostatnich 4 latach w sposób następujący (w zł):

	Subwencje	Kredyty łąkarskie	Kredyty na budowę gnojowni
1935/36	93 100	500 000	—
1936/37	119 000	750 000	—
1937/38	276 000 ¹⁾	2 000 000	2 751
1938/39	412 800 ²⁾	3 000 000	64 480

Personel, pracujący w izbach wyłącznie w dziedzinie łąkarstwa, wynosił w 1938/39 r. 110 osób, w czym 14 inspektorów, 89 instruktorów i 7 techników łąkarskich. Część instruktorów i techników była

¹⁾ P. artykuł Dyrektora Związku P. B. Sikorskiego: „O przyszłość młodzieży rzemieślniczej” („Rzemiosło” Nr 9 z 1938 r.).

²⁾ W tym Fundusz Pracy udzielił izbom zł 142 000 zasiłku.

³⁾ W tym Fundusz Pracy udzielił izbom zł 212 800 zasiłku.

przeszkolona na parotygodniowych kursach, urządzonych dla izb: z terenu północno-wschodniego kraju — w Zakładzie Uprawy Torfowisk pod Sarnami, z terenu woj. centralnych — w Zakładzie Uprawy Łąk i Pastwisk S. G. G. W. w Warszawie, z terenu woj. zachodnich i południowych — w Wydziale Uprawy Roli i Roślin U J. w Krakowie.

Do akcji łąkarskiej wciągnięte zostały w dziedzinie doświadczalniczo i badań naukowych: Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach oraz Dział Uprawy Łąk i Pastwisk P. I. N. G. W. we Lwowie, Stacja Doświadczalna Maszyn i Narzędzi Rolniczych w Dublinach koło Lwowa, wreszcie — sześć zakładów i kół doświadczalnych. Instytucje te współpracowały ściśle z inspektoratami łąkarskimi izb rolniczych. Między innymi, dzięki zasiłkom Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Roln. oraz Funduszu Pracy szereg zakładów doświadczalnych założyło doświadczenia łąkowe ściśle na większych zagospodarowanych kompleksach łąkowych.

W 1938/39 r. na zalecenie Ministerstwa Roln. i Ref. Roln. izby przeprowadziły w szerszym zakresie ekspertyzy przedmelioracyjne: ogólnorolnicze, wykonywane stałym personelem, i szczegółowe, wykonywane przez specjalny personel, dodatkowo zaangażowany przez izby, a opłacany z funduszy państwowych.

Zaopatrzenie terenu w niezbędne narzędzia łąkowe znacznie wzrosło, choć nie jest jeszcze dostateczne — w związku z szybkim rozwojem zagospodarowywania łąk. Większość izb zakupywała pewne ilości narzędzi względnie dawała subwencje na ten cel towarzystwom i kółkom rolniczym. Poza narzędziami rolniczymi — w 1938/39 r. izby wykorzystywały pracę ogółem 5 traktorów gąsienicowych wraz z narzędziami roboczymi, z których 4 zostały przydzielone izbom przez Ministerstwo Roln. i Ref. Roln. do użytkowania w akcji łąkarskiej. W bież. roku Ministerstwo przydzieli izbom 3 nowe traktory wraz z kompletami narzędzi do uprawy.

W dziedzinie propagandy racjonalnego zagospodarowywania łąk i pastwisk izby rolnicze prowadziły nadal poletka względnie łąki pokazowe, co łączyło się niejednokrotnie z próbą nawozową. Ogółem prowadzone jest przeszło 1 500 poletek łąkowych. Poza tym propaganda prowadzona była drogą rozpowszechniania ulotek, broszurek łąkarskich, organizowania pogadanek, kursów i wycieczek.

Zagospodarowywano łąki i pastwiska: przez całkowitą uprawę i zasiew oraz przez nawożenie i podsiew mieszkanką po zbronowaniu. Poglówne nawożenie stosowano w czwartym roku akcji łąkarskiej w większych rozmiarach niż w poprzednim roku, ewidencji jednak nawiezionych łąk czy pastwisk izby rolnicze nie prowadziły. Z tych względów podaję poniżej liczby, dotyczące nowozałożonych łąk i pastwisk przez pełny zasiew oraz podsiew po zbronowaniu. Zagospodarowanie za pośrednictwem izb rolniczych łąk i pastwisk przez pełny zasiew (całkowitą uprawę) i podsiew przedstawiało się w ostatnich 4 latach, jak następuje (w ha):

Izby rolnicze	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39
Warszawska	29	102	1 033	3 380
Łódzka	177	556	1 018	1 830
Kielecka	86	208	394	700
Lubelska	88	131	466	2 422
Białostocka	15	80	562	1 517
Wileńska	—	56	316	1 114
Poleska	54	153	485	1 018
Wołyńska	400	560	962	2 333
Wielkopolska	18	130	1 182	1 598
Pomorska	5	100	949	1 403
Śląska	—	5	74	279
Krakowska	141	321	218	480
Lwowska	—	348	1 018	2 897
Ogółem :	1 013	2 840	8 677	20 971

Jeśli chodzi o mieszanki łąkowe i pastwiskowe, to używa się z reguły długotrwałe. Są one różnorodne — zależnie od miejscowych warunków klimatycznych i glebowych oraz od stosunków wodnych. Przy zasiewie pełnym po orce daje się na 1 ha 30 : 40 kg nasion traw i innych roślin łąkowych wzgl. pastwiskowych. Przy podsiewie ilość mieszanki jest nieco mniejsza, przy czym nie daje się tych gatunków, które w danej miejscowości występują w stanie dzikim. Co do na-

wożenia — to zależnie od potrzeb nawozowych poszczególnych rodzajów gleb daje się np.: a) na torfy niskie zmeliorowane — zależnie od reakcji gleby na fosfor — albo 100 kg K_2O , albo też 45 kg P_2O_5 i 100 kg K_2O na 1 ha; b) na gleby mineralne (bielice, lössy, gliniaste) — 60 kg K_2O , 45 kg P_2O_5 i 30 kg N.

Niektóre łąki na glebach mineralnych wymagają wapnowania. Zależnie od kwasowości gleby daje się wtedy 10 : 15 q wapna na 1 ha. Sztuczne łąki są corocznie nawożone nawozami sztucznymi wzgl. naturalnymi (kompost, rzadziej obornik).

Ogólny koszt zagospodarowania 1 ha łąki (mieszanka i nawozy) przy pełnym zasiewie wynosi na glebach torfowych — ok. zł 160, na glebach mineralnych — ok. zł 180; koszt podsiewów łącznie z nawożeniem wynosi: na glebach torfowych — ok. zł 100, na mineralnych — ok. zł 145; koszt pełnego zasiewu pastwiska na glebach torfowych i mineralnych stanowi ok. zł 190.

Dla zorientowania, jakie korzyści odnoszą rolnicy z założenia sztucznej łąki, nadmienię, iż na łące dzikiej, niezmeliorowanej przeciętny plon siana o małej wartości wynosi ok. 20 q z 1 ha, podczas gdy po zmeliorowaniu i zagospodarowaniu przez pełny zasiew plon w pierwszym roku użytkowania wynosi 80 : 100 q, w następnych kilku latach — przy stałym nawożeniu — utrzymuje się przeciętnie w granicach 40 : 60 q z 1 ha doborowego siana.

Na podgórzu i w górach w 1938/39 r. wybudowano ok. 1 500 gnojowni typu górskiego (do produkcji gnojownicy) ze zbiornikami cementowymi, ponadto kilkadziesiąt zbiorników glinobitych. Dużą pomocą w tej akcji były wymienione kredyty Centralnej Kasy Spółek Rolniczych.

Zagospodarowanie pastwisk górskich (hał i połonin) objęło w tym czasie 21 obiektów. Zagospodarowanie to polegało na przeprowadzeniu melioracji, budowie stajni ze zbiornikiem do produkcji gnojownicy, budowie baciówki, płotków do koszarowania owiec itp.

Jednym z ważniejszych czynników, niezbędnych dla racjonalnego rozwoju łąkarstwa, jest niewątpliwie zapewnienie sobie dostatecznej ilości doborowych nasion traw i innych roślin łąkowych i pastwiskowych — wyprodukowanych w kraju.

Do ostatniego roku pozostawiono sprawę produkcji tych nasion inicjatywie prywatnej. Produkcja krajowa jednak nie mogła nadążyć szybkiemu rozwojowi zagospodarowywania łąk, toteż w 1938 r. sprowadzono z zagranicy przeszło 320 t nasion traw, a na 1939 r. powstała konieczność przyznania kontyngentów przywozowych na przeszło 500 t. W 1938 r. — mając w związku z tym na celu wydatniejsze zwiększenie produkcji krajowej nasion traw — Stowarzyszenie Łąkarzy zawarło umowę ramową na razie jedynie ze Związkiem Gospodarczym Spółdzielni Rolniczo-Handlowych, na podstawie której zakontraktowano ogółem plantacyj na obszarze 1 185 ha u 170 plantatorów, członków tego Stowarzyszenia. Pełne plony z tych plantacji otrzyma się dopiero w b. r. (większość gatunków traw plonuje dopiero w drugim roku). Jeśli chodzi o 1938 r., próba ta wykazała pewne braki, wypływające ze zbyt wąskiego ujęcia zagadnienia produkcji nasion traw. Zagadnienie to wymaga wszechstronnego ujęcia, planowości, obejmującej potrzeby całego Państwa, zapewnienia ciągłości odbioru wyprodukowanych nasion, a co za tym idzie — określenia przynajmniej na kilka lat możliwości kredytowych dla akcji łąkarskiej, ustalania wysokości produkcji poszczególnych gatunków traw, zależnie od zapotrzebowań rocznych itp.

W związku z tym opracowuje się obecnie plan akcji nasiennej traw, obejmujący wszystkie dziedziny tego zagadnienia, a mający na celu osiągnięcie w możliwie najprędszym czasie samowystarczalności oraz uporządkowanie produkcji krajowej i handlu tymi nasionami.

Inż. St. Mierczyński

ZADŁUŻENIE DROBNYCH GOSPODARSTW W POŁOWIE

1938 R. — Opracowanie P. A. Brody, dotyczące powyższego tematu, jest siódmą z kolei publikacją, w której zawarte są wyniki badań Wydziału Ekonomiki Drobnych Gospodarstw Wiejskich¹⁾ o zadłużeniu drobnych

¹⁾ „Zadłużenie drobnych gospodarstw na dzień 1 lipca 1938 r.” — opracował P. A. S. Broda. Wydawnictwo P. I. N. G. W. w Puławach.

gospodarstw. Wydział zaznacza, iż zamierza prowadzić badania w tym zakresie do czasu, aż „oddłużenie gospodarstw rolnych nie zostanie definitywnie załatwione”. Praca powyższa ma zupełnie analogiczny charakter i oparta jest na materiale tak samo zebrany drogą ankiety, zorganizowanej w omawianym celu przez W. E. D. G. W.—jak i praca w poprzednich latach.¹⁾

Na rozesłanych 1 800 kwestionariuszy ankietowych otrzymano 1 036 odpowiedzi, nadających się do opracowania, co stanowi 56%—wobec 57% w ub. roku. Rozmieszczenie terenowe gospodarstw, biorących udział w ankiecie, jest prawie identyczne jak w roku poprzednim. Gospodarstwa osadnicze również i w 1938 r. wyłączono i opracowano oddzielnie. Osobny rozdział stanowi omówienie wysokości kredytów, zaciągniętych między 1 lipca 1937 r. i 30 czerwca 1938 r. Zamieszczono także—jak i w roku poprzednim—głosy poszczególnych rolników, zanotowane na marginesie ankiety, w których rolnicy wyrażają swój pogląd na sprawę zadłużenia i oświetlają stosunki, panujące na wsi.

Dla ogółu gospodarstw badanych spadek zadłużenia wynosi w 1938 r. tylko 3-6% w stosunku do roku poprzedniego. Nieznaczne zmniejszenie zadłużenia spowodowane jest powstawaniem nowych długów (wzrost nowych kredytów o 65% w porównaniu z 1937 r.), następnie nieurodzajem, ociąganiem się rolników ze spłatą długów, oraz trwającą jeszcze karencją spłat rat kapitałowych. To wszystko tłumaczy i wyjaśniają w dobitny sposób sami rolnicy w uwagach na marginesie ankiety. Najsilniejszy spadek zadłużenia w okresie ostatnich 7 lat obserwujemy w województwach południowych—o 60%, najniższy zaś w woj. zachodnich—nie dochodzący do 20%, co tłumaczy się—według autora—tym, że gospodarstwa woj. zachodnich zaciągały kredyty duże w okresie dobrej koniunktury, w południowych zaś województwach brano pożyczki na drobne kwoty, oraz tym, że w woj. południowych, bardziej odpornych na kryzys i umiających silniej „zaciśnąć pasa”, łatwiej także o uboczny zarobek niż w zachodnich. Spadek ten jest najsilniejszy w grupie gospodarstw o pow. do 5 ha—wynosząc dla nich 12%.

Jeśli chodzi o poszczególne kredyty, to zadłużenie kredytem finansowym²⁾ dla całej zbiorowości próbnej zmniejszyło się o 3% w stosunku do 1937 r., a o 44% w stos. do 1931 r. Rozpatrując poszczególne dzielnice kraju, największy spadek zauważymy w województwach wschodnich: 14% w stos. do 1937 r.; w zestawieniu zaś z 1931 r. największy spadek przypada na województwa południowe—56%. Zadłużenie z tytułu tego kredytu w instytucjach kredytowych—po wyłączeniu osadników—przedstawią się następująco. Przeciętne zadłużenie spadło w 1938 r. w stos. do 1937 r. o 22%, przeciętna zaś wysokość zadłużenia utrzymuje się w 1938 r. na poziomie poprzedniego roku, co wypływa: z dalszych bonifikat, ze spłaty obniżonych i rozłożonych na dłuższe terminy długów, przy równoczesnym obniżeniu oprocentowania ich w stosunku rocznym, z zaciągania nowych pożyczek i spłaty starych oraz—ze względu na karencję—spłaty jedynie procentów.

Zadłużenie z tytułu kredytu finansowego, zaciąganego u osób prywatnych (rolnicy, pracownicy umysłowi, pracownicy fizyczni, kupcy i kapitaliści, inni) zmniejszyło się w 1938 r. w porównaniu z 1937 r. o 7%, a w porównaniu z 1931 r.—o 58%. Spadek ten dotyczy wszystkich grup wierzycieli, z wyjątkiem rolników, u których zadłużenie w stosunku do poprzedniego roku lekko się powiększyło, co świadczy o odrodzeniu się zaufania w stosunkach kredytowych między rolnikami.

Ogólna wysokość kredytu towarowego—po wyłączeniu osadników—(kredyt w spółdzielniach towarowych i syndykatach, w Państwowym Banku Rolnym i u osób prywatnych) utrzymuje się na poziomie ub. roku. Analizując poszczególne grupy gospodarstw, zaobserwować można wzrost tego zadłużenia o 20% tylko w grupie gospodarstw o pow. 5÷10 ha, a to dlatego, że rok 1936/37 był rokiem nieurodzaju zbóż i pasz, których brak te gospodarstwa odczuwały najbardziej i które musiały gospodarstwa te dokupywać.

Wysokość obciążenia gospodarstw w 1938 r. (bez osadników) z tytułu świadczeń, usług i podatków nie zmieniła się w stos. do roku poprzedniego.

Ogólne obciążenie gospodarstw spłatami rodzinnymi zmniejszyło się w 1938 r. w porównaniu z 1937 r. o 8%. Stosunkowo największe obniżenie zadłużenia z tego tytułu widać w grupie gospodarstw najdrobniejszych (5÷10 ha), mianowicie o 41%. Jedną z przyczyn tego jest uboczne zarobkowanie na cele spłaty przez częściowo zbędne w tych gospodarstwach ręce robocze. Spłaty rodzinne są dla wsi, broniącej się przed rozdrabnianiem i tak już małych gospodarstw, ogromnym ciężarem. Toteż rolnicy domagają się zwiększenia i potężnienia pożyczek na ten cel z P. B. R. Jest rzeczą charakterystyczną, że 68% ogółu sum, zaciągniętych na spłaty rodzinne, stanowią pożyczki Państwowego Banku Rolnego.

Zadłużenie osadników przedstawia się następująco: 1) ogólne spadło w 1938 r. w zestawieniu z 1937 r. o 6%—co się tłumaczy skreśleniami Skarbu Państwa z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, które dochodziły np. u osadników z ziem wschodnich do 50%; 2) w kredycie finansowym spadek wynosi 5%, przy czym w instytucjach kredytowych, np. w P. B. R.—spadło o 5%, w komunalnych kasach oszczędności—o 9%, u osób zaś prywatnych nastąpił wzrost zadłużenia (u pracowników umysłowych o 16%); są to nowe pożyczki u tych wierzycieli zaciągane; 3) w kredycie towarowym nastąpiło zmniejszenie długów o 16% w stosunku do 1937 r.

Udział procentowy korzystających z nowych kredytów finansowych i towarowych w roku gospodarczym 1937/38 wynosi 52% wobec 48% w 1936/37 r. i 25% w 1935/36 r.

Suma ogólna kredytów finansowych wzrosła o 65% w badanym roku; najsilniej zwiększyły się kredyty, zaciągane u osób prywatnych, słabiej w instytucjach, co w roku poprzednim przedstawiało się zgola inaczej. Jest to korzystnym objawem odrodzenia się zaufania między dłużnikami i wierzycielami.

Tak jak i przy zaciąganiu kredytu finansowego, tak i przy pobieraniu kredytu towarowego rolnicy wykazują dużą ostrożność, dlatego też wysokość tego ostatniego wzrosła w roku bieżącym tylko o 12%—przy czym najsilniej wzrosła w województwach wschodnich, bo o 40%, obniżyła się zaś o 14% w województwach zachodnich.

Analiza zużycia pobranych kredytów wykazuje, że rolnicy znaczną ich część, bo 21-8%, przeznaczają na spłaty rodzinne, co świadczy o dużym wysiłku z ich strony w celu nierozdrabniania warstwowości rolnych. W związku z ożywionym ruchem budowlanym na wsi i zapotrzebowaniem na tani i dogodny kredyt 17-8% pożyczek zostało obróconych na budowę nowych i reperację starych budynków gospodarskich; 12-8% zużycia zaciągniętych pożyczek stanowią sumy, oddane za nabycie bardzo przez rolników pożądanego ziemi; resztę przeznaczono na: spłatę długów i procentów, zakup pasz i nasion, nawozów sztucznych, inwentarza żywego i martwego oraz inne cele gospodarskie.

Pracę swoją kończy P. A. Broda następującymi wnioskami: „Na podstawie wyników tegorocznej ankiety o zadłużeniu stwierdzić można dalszy, aczkolwiek niewielki spadek ogólnego zadłużenia badanych gospodarstw, co wiąże się niewątpliwie z ogólną poprawą gospodarczą w rolnictwie.

Następnie na uwagę zasługuje znaczny wzrost pożyczek, szczególnie pożyczek, pobranych u osób prywatnych, co znów świadczyć by mogło o powrocie wzajemnego zaufania między wierzycielem a dłużnikiem w stosunkach kredytowych na rynku niezorganizowanym. W dalszym ciągu jednak pożyczone sumy są niewielkie, co dowodziłoby dużej ostrożności ze strony pożyczkobiorców przed zbyt dużym obciążeniem swojego gospodarstwa nowymi zobowiązaniami”.

I. K.

KONCESJONOWANA SPRZEDAŻ KOMISOWA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH — p. str. 662.

HANDEL

TRAKTATY I KONWENCJE

STOSUNKI HANDLOWE POLSKI Z GRECJĄ

Stosunki handlowe polsko-greckie aż do roku 1938 opierały się jedynie na konwencji handlowej i nawigacyjnej z 1930 r. i były normowane od 1934 r. w drodze 3-miesięcznych prowizoriów, z którymi

¹⁾ P. artykuł: „Zadłużenie drobnych gospodarstw” („Polska Gospodarcza” zesz. 10/1938).

²⁾ P. Broda dzieli kredyt finansowy na kredyt, zaciągany w instytucjach kredytowych publicznych i prywatnych, oraz na kredyt, pobrany od osób prywatnych.

wiązał się szereg poważnych niedogodności natury formalnej i praktycznej.

Wspomniane niedogodności—to krótkość umownego okresu, niepewność nieustannie zmieniających się list kontyngentowych, kłopoty negocjacyjne, związane z terminowym funkcjonowaniem systemu, wreszcie, niedostateczna wysokość plafonu kontyngentowego, wynikająca przede wszystkim z „wstrzemięźliwości” strony greckiej.

Dopiero rok 1938 przyniósł w ujęciu prawnym obrotów polsko-greckich zmianę zasadniczą, gdyż wspomniany system 3-miesięcznych prowizoriów, uzupełniający w praktyce konwencję ogólną, mającą z natury rzeczy charakter ramowy—został zastąpiony przez normalny

roczny układ kontyngentowo-płańniczy, wraz z technicznym układem P. I. R., dotyczącym clearingowej części obrotów.

Niezależnie od tego zawarty został protokół celny, zawierający szereg zniżek oraz fiksacji celnych, uzupełniający część taryfową konwencji ramowej, oraz układ weterynaryjny, posiadający specjalne znaczenie z uwagi na znaczny eksport bydła i koni do Grecji.

Układ kontyngentowo-płańniczy z dn. 11/III 1938 r. zakończył więc paroletni okres prowizorycznego normowania wzajemnych stosunków drogą 3-miesięcznych „gentleman agreements” oraz rozpoczął okres nowy, oparty na z góry przewidzianych obrotach, pozwalający na bardziej systematyczne transakcje handlowe, a przez to dający możliwość naszemu eksportowi do stałej penetracji na rynki greckie.

Układ ten, będący novum w stosunkach handlowych polsko-greckich, niewątpliwie spełnił swoje zadanie i — obowiązuje od dn. 1/IV 1938 r. do dn. 1/IV 1939 r. ustalił pewne wytyczne w obrotach między obu krajami oraz dał możliwość oceny zarówno zalet jak i wad nowo-wprowadzonego systemu.

Przed wygaśnięciem układu z dn. 11/III 1938 r. odbyły się w Warszawie rokowania, które zostały zakończone podpisaniem w dn. 31/III b. r. protokołu dodatkowego do tegoż układu, oraz 4 not, uzupełniających jego wykonywanie. Po roku więc działania system, przyjęty w 1938 r., został udoskonalony oraz zaktualizowany — stosownie do wymagań bieżących.

Jak się tedy przedstawiają te wytyczne, które bądź to wytrzymały roczną próbę, bądź — jako nowowprowadzone — stanowią dzisiejszą strukturę polsko-greckich stosunków handlowych?

Na pierwszy plan wysuwa się zasadniczy podział obrotów jakby na 2 odrębne łóżyska: a) obrót wolno-dewizowy, unormowany 2 listami kontyngentowymi, b) obrót clearingowy, mający za podstawę po jednej stronie zakupy tytoniu, dokonywane przez Polski Monopol Tytoniowy, po drugiej — kompensatę tychże zakupów w drodze corocznie ustalonej „contre-partie” wywozowej.

W obrocie wolno-dewizowym każda ze stron posiada szereg gwarancji, zabezpieczających rozdział kontyngentów i możliwości jak najlepszego ich wykorzystania. Jest to szczególnie ważne ze względu z jednej strony na zasadę wzajemności, z drugiej — na różne systemy reglamentacji, obowiązujące w obu krajach. Większość eksportu polskiego, podpadająca pod kategorie A i B reglamentacji greckiej, traktowana jest jako kontyngenty dewizowe, które nie podlegają jakikolwiek rozdziałowi, a jedynie wyczerpywane są w miarę przedkładania faktur Bankowi Greckiemu.

Elastyczność list kontyngentowych zabezpieczona jest dwoma środkami. Pierwszy — to możliwość stosowania virement w obrębie danej listy — po upływie określonego czasokresu, drugi — to poważna pozycja w każdej liście pn. „Divers”, dzięki której można zwiększać eksport artykułu, już wyczerpanego w określonym kontyngencie, ewentualnie wprowadzać nowe artykuły o nomenklaturze, nieprzewidzianej w liście kontyngentów. W jednym i drugim wypadku właściwe Poselstwo władne jest do przedstawiania swoich sugestji, które winny być honorowane — w określony zresztą sposób — przez kontrahenta.

W obrocie clearingowym, jak już wyżej było wzmiankowane, po jednej stronie znajduje się tytoń, po drugiej — artykuły, kompensujące zakupy tytoniu. Zrównow w ub. roku, jak i w bież. roku część kompensaty tytoniowej zastrzeżona jest dla zamówień Rządu greckiego, reszta zaś rozdzielona między inne artykuły — stosownie do porozumienia między obu stronami. Wartość eksportu naszego w obrocie clearingowym obliczana jest cif, przy czym strona polska jako rekompensatę otrzymuje dodatkowy kontyngent wolno-dewizowy, obliczany w stosunku procentowym do wysokości zakupów tytoniu.

Protokół dodatkowy z dn. 31/III b. r. zmienił rok umowy obrotów polsko-greckich przez przedłużenie układu z dn. 11/III 1938 r. nie na 12 miesięcy, lecz na 18 miesięcy, tj. od dn. 1/IV 1939 r. do dn. 30/IX 1940 r. Zmiana ta nie jest zwykłą zmianą formalną, ale posiada doniosłe znaczenie, gdyż przesunęła na przyszłość początek roku układowego na jesień, a przez to wiąże się bezpośrednio ze sta-

łym, najpoważniejszym elementem polsko-greckich stosunków handlowych, tj. z zakupami tytoniu, dokonywanymi rokrocznie na jesieni.

Przejęcie z daty 1 kwietnia na datę 1 października odbywa się w ten sposób, że tegoroczny protokół dodatkowo ustala jedynie sposób pokrycia zakupów tytoniowych, już dokonanych, przewidując datę 1 października b. r. jako ostateczny termin dla ustalenia nowych zakupów oraz warunków ich kompensaty. Półtoraroczny okres trwania układu doprowadzi w 1940 r. do przesunięcia normowania łałości obrotów polsko-greckich na wrzesień, tj. w terminie dla nas najkorzystniejszym, gdyż bezpośrednio poprzedzającym coroczne zakupy tytoniu.

Przewidywane obroty polsko-greckie przedstawiają się w bież. roku, jak następuje. Wysokość zakupów tytoniowych, już dokonanych, a więc do pokrycia w najbliższym czasie, wynosi ok. 200 miln. drachm. Listy kontyngentów wolno-dewizowych wyrażają się sumą po zł 7 miln. każda, przy czym wartość ustalonych kontyngentów obliczona jest cif.

Po stronie wywozu znajdują się takie artykuły, jak: węgiel, żelazo, zwierzęta żywe, cukier, fasola, dykty, parkiety dębowe, maszyny włókiennicze, blacha cynkowa, bibułka papierosowa i inne. Po stronie przywozu znajdują się m. in.: skóry baranie, ruda żelazna, szmergiel, kalafonia, wino, oliwa itd., oraz owoce, a więc: winogrona, figi, rodzynki i koryntki, pomarańcze i mandarynki.

Z powyższego widać, że spodziewane obroty tegoroczne nie będą daleko odbiegać od obrotów ub. roku.

Co do struktury towarowej wymiany polsko-greckiej, to przedstawiają jej następujące dane za rok 1938 (wg statystyki polskiej — w tys. zł):

	Przywóz	Wywóz ¹⁾
Wytwory pochodzenia roślinnego	2 473	348
Zwierzęta żywe i wytwory pochodz. zwierz.	22	2 283
Wytwory pochodzenia mineralnego	1 980	1 916
Woski, tłuszcze, oleje pochodz. roślinnego	30	—
Przetwory spożywcze i tytoń	8 244	1 622
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne	114	128
Skóry, futra, wyr. skórzane	1 337	3
Surowce włókiennicze i wyroby	7	48
Kauczuk, jego surogaty	—	4
Drewno, korek, wyroby z nich	187	848
Papier i wyroby	—	79
Wyroby kamieniarskie, ceram., szklane	—	—
Metale nieszlachetne, wyroby z nich	2	2 113
Maszyny i aparaty	—	324
Środki transportowe	—	19
Wagi, narzędzia naukowe, optyczne	—	—
Broń, amunicja	—	—
Kapelusze, parasole itd.	—	—
Różne	—	1
Razem:	14 396	9 736

Biorąc ogólnie, możliwości naszego eksportu do Grecji są bardzo znaczne. Pomimo tego w ogólnym przywozie Grecji stoimy na dziesiątym miejscu, jak o tym świadczy poniższe zestawienie importu do Grecji w roku 1938 (w miln. drachm):

1. Niemcy	4 256
2. Anglia	1 926
3. Rumunia	1 516
4. Stany Zjednoczone Am.	1 069
5. Australia	670
6. Włochy	500
7. Jugosławia	452
8. Rosja	364
9. Kanada	325
10. Polska	332

Tłumaczy się to znacznie skromniejszymi możliwościami eksportu greckiego do Polski, do których eksport nasz — przy oparciu stosunków umownych na relacji 1 : 1 zarówno w obrocie clearingowym jak i wolno-dewizowym — musi się dostosować.

¹⁾ Przytoczone liczby naszego eksportu nie obejmują wywozu, dotyczącego greckich zamówień rządowych.

W konkluzji sądzić należy, że stosunki handlowe z Grecją, wykazujące pomimo pewnych trudności z roku na rok stały wzrost obrotu towarowego — nadal rozwijać się będą pomyślnie, i że Polska niewątpliwie w niedługim czasie zajmie właściwą pozycję w handlu zagranicznym Grecji.

Tadeusz Rozdejczner

HANDEL ZAGRANICZNY

HANDEL ZAGRANICZNY W MARCU 1939 R. — Zgodnie z przewidywaniami poprzedniego sprawozdania — obroty handlu zagranicznego Polski w marcu b. r. wykazały zwiększenie po obu stronach bilansu handlowego, przy zachowaniu dodatniego salda wymiany towarowej, które jednak na skutek silniejszego wzrostu importu niż eksportu spadło dość znacznie. W porównaniu z lutym b. r. obroty ogólne powiększyły się w marcu o zł 27·9 miln. (zł 232·6 miln. wobec zł 204·7 miln.), tj. o 13·6%, a w stosunku do marca ub. r. zwykowały o zł 6·0 miln., czyli o 2·6% (zł 232·6 miln. wobec zł 226·6 miln.). Po spadku obrotów w lutym nastąpił w marcu wzrost do poziomu z grudnia 1938 r. W całym I kwartale b. r. obroty handlu zagranicznego osiągnęły kwotę zł 648·6 miln. — wobec zł 615·6 miln. w I kwartale ub. r., były więc w b. r. wyższe o zł 33·0 miln., czyli o 5·4%. W ten sposób tegoroczna wymiana handlowa utrzymuje się nadal na poziomie wyższym niż w ub. r. i zachowuje tendencję wzrostu, zanotowaną od jesieni ub. r.

Liczyby szczegółowe handlu zagranicznego w okresie ostatnich 6 miesięcy kształtowały się następująco (w miln. zł):

	Przywóz	Wywóz	Saldo
Październik 1938 r.	98·0	107·7	+ 9·7
Listopad „	106·0	115·8	+ 9·8
Grudzień „	111·4	122·7	+ 11·3
Styczeń 1939 r.	97·6	113·7	+ 16·1
Luty „	95·3	109·4	+ 14·1
Marzec „	115·6	117·0	+ 1·4

Jak wynika z powyższego zestawienia, wartość importu wzrosła w marcu o zł 20·3 miln., tj. o 21·3%. Z niskiego poziomu w lutym (nienotowanego od maja 1937 r.) import w marcu silnie podniósł się, osiągając kwotę najwyższą w okresie 12-miesięcznym, licząc od marca ub. r. W porównaniu zaś z tym miesiącem ub. r. przywóz był w b. r. niższy tylko o zł 8·8 miln., tj. o 7·1% (zł 115·6 miln. wobec zł 124·4 miln. w marcu ub. r.). Zapotrzebowanie surowców na cele przeróbki przemysłowej, a jednocześnie tendencje do stwarzania zapasów surowcowych wpłynęły przede wszystkim na stwierdzony wyżej silny wzrost importu. W ciągu I kwartału b. r. przywóz osiągnął kwotę zł 308·5 miln. — wobec zł 337·1 miln. w I kwartale 1938 r., czyli o zł 28·6 miln. wzgl. o 8·5% mniej.

Wywóz w marcu b. r. wzrósł w porównaniu z wywozem lutym o zł 7·6 miln., tj. o 7·0%, wykazując jednocześnie poważne zwiększenie w porównaniu z marcem 1938 r. — o zł 14·8 miln., tj. o 14·5% (zł 117·0 miln. wobec zł 102·2 miln.). W ten sposób eksport osiągnął poziom wyższy niż przeciętnia okresu ostatnich 5 miesięcy, tj. okresu, od którego nasilenie wywozowe zwykowało, i ustępował jedynie co do wysokości poziomowi z grudnia ub. r. Ogółem w I kwartale b. r. wywóz wyniósł zł 340·1 miln. — wobec zł 278·5 miln. w I kwartale 1938 r. — i był o zł 61·6 miln., wzgl. o 22·1%, wyższy niż w ub. r.

Na skutek bardzo wydatnego zwiększenia się w marcu przywozu saldo bilansu handlowego, mimo że było w dalszym ciągu dodatnie, obniżyło się silnie i wyniosło tylko zł 1·4 miln., stanowiąc 0·6% obrotów ogólnych. W porównaniu z lutym saldo marcowe padło o zł 12·7 miln., tj. o 90·1%. W marcu 1938 r. saldo było jemu i wynosiło zł 22·2 miln. (9·8% obrotów ogólnych).

W ciągu kwietnia b. r. należy oczekiwać zmniejszenia rozmiarów wymiany towarowej z zagranicą — zarówno po stronie przywozu, jak i wywozu, przy czym jednak spadek eksportu może być silniejszy niż importu. Grać mogą bowiem w zakresie znizki wywozu zarówno momenty sezonowości, związane ze strukturą naszego handlu zagranicznego, jak i w pewnej mierze czynniki pozagospodarcze, pozostające w łączności z sytuacją polityczną krajów europejskich.

W dziedzinie polityczno-handlowej w marcu b. r. zanotowana wypada podpisanie w dn. 2/III 1939 r. układu dodatkowego polsko-niemieckiego, stanowiącego uzupełnienie umowy gospodarczej z lipca 1938 r. Układ dodatkowy rozszerzył w drodze wzajemności dotychczasowe kontyngenty — w związku z przyłączeniem Sudetów do Niemiec i Śląska Zaolziańskiego do Polski. Jednocześnie Komisja Rządowa mieszana polsko-niemiecka ustaliła wysokość kontyngentów płatniczych dla towarów polskich na okres marzec — maj b. r. W dn. 16/III 1939 r. podpisany został układ dodatkowy polsko-włoski, stanowiący uzupełnienie porozumienia z dn. 18/V 1937 r., wraz z umową turystyczną. Układ kontyngentowy rozszerza plafon dotychcza-

sowej wymiany, ustalając roczną wysokość kontyngentów. W porozumieniu płatniczym wprowadzono tylko zmiany techniczne, pozostawiając nadal dotychczasowe zasady rozrachunku. W dn. 22/III 1939 r. zawarty został układ dodatkowy polsko-francuski do umowy handlowej z dn. 22/V 1937 r. Poza tzw. listą negatywną, ustaloną dla przywozu z obu krajów, dostawy innych artykułów odbywać się mają na zasadzie zawierania prywatnych transakcji kompensacyjnych w granicach przysługujących obu partnerom kontyngentów importowych. Układ handlowy z Grecją podpisany został w dn. 31/III 1939 r. Ustala on kontyngenty importowe dla obu krajów na okres 1½-letni, tj. od dn. 1/IV 1939 r. do dn. 30/IX 1940 r., płatne po obu stronach w dewizach. Ponadto układ ustala sposób pokrycia należności za surowiec tytoniowy, zakupiony w Grecji w ub. sezonie. Rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej weszła w życie w dn. 27/III 1939 r. umowa handlowa z Z. S. R. R., podpisana dn. 10/II 1939 r. Poza tym w dn. 15/III 1939 r. parafowane zostało porozumienie w sprawie rozszerzenia kontyngentów w obrocie polsko-duńskim na okres od dn. 15/III 1939 r. do dn. 31/VIII 1939 r. Rozpoczęte w marcu rokowania handlowe z Holandią nie zostały zakończone. Pertraktacje trwają nadal.

Pod względem geograficzno-handlowym w przywozie nie nastąpiły żadne zmiany. Nadal na pierwszym miejscu stoją Niemcy, na drugim — Anglia, a na trzecim — Stany Zjedn. Am. Przywóz z tych krajów wykazał tendencję zwykłą, zwłaszcza zaś dostawy z Niemiec. W dalszej kolejności w imporcie następują: Belgia i Szwecja. W wywozie zmiany występują tylko w stosunku do mniejszych odbiorców, na pierwszych dwóch miejscach natomiast nadal stoją Niemcy i Anglia, na trzecim — b. Czecho-Słowacja — przed Stanami Zjednoczonymi i Belgią. Jako dalsi odbiorcy idą: Włochy, Szwecja, Holandia, Francja, Argentyna i Norwegia. Z wyliczonych krajów wzrost wywóz tylko do Włoch i Holandii. Udział krajów pozaeuropejskich w wywozie w lutym b. r. wyniósł 17·5%, wykazując tendencję zwykłą.

Zwiększył się w marcu w y w ó z następujących artykułów (w miln. zł):

	Luty	Marzec
Bale, deski, łaty, opoły	5·7	8·1
Żyto	+3	6·4
Papierówka	0·3	2·3
Siarczan amonu	0·3	2·1
Bekony	+1	5·2
Jaja	0·3	1·4

Ponadto wzrósł wywóz: ziemniaków świeżych (z zł 0·0 miln. do zł 0·9 miln.), kłód, dłużyć (z zł 0·7 miln. do zł 1·5 miln.), forniarów, dykt (z zł 1·6 miln. do zł 2·3 miln.), żelaza i stali (z zł 5·4 miln. do zł 6·1 miln.), rur żelaznych, stalowych (z zł 1·3 miln. do zł 2·0 miln.), pszenicy (z zł 0·4 miln. do zł 0·9 miln.), słoju (z zł 0·2 miln. do zł 0·7 miln.), kopalniaków (z zł 0·8 miln. do zł 1·2 miln.).

Zmniejszył się natomiast wywóz następujących artykułów: jęczmienia (z zł 5·2 miln. do zł 3·7 miln.), węgla (z zł 22·6 miln. do zł 21·1 miln.), trzody chlewniej (z zł 4·0 miln. do zł 2·9 miln.), nasion konicznych (z zł 1·2 miln. do zł 0·5 miln.), nasion buraków cukrowych (z zł 1·8 miln. do zł 1·1 miln.), fasoli (z zł 1·7 miln. do zł 1·1 miln.), mięsa świeżego, mrożonego, solonego (z zł 2·9 miln. do zł 2·4 miln.), masła (z zł 2·2 miln. do zł 1·8 miln.), benzolu (z zł 1·0 miln. do zł 0·6 miln.).

Zwiększył się przywóz następujących artykułów: bawełny i odpadków (z zł 7·8 miln. do zł 10·8 miln.), skór surowych (z zł 2·4 miln. do zł 4·4 miln.), skór futrzanych (z zł 2·9 miln. do zł 4·3 miln.), aluminium, blachy aluminiowej (z zł 0·5 miln. do zł 1·9 miln.), wszelkich obrabiarek do metali, maszyn formierskich dla odlewni (z zł 1·4 miln. do zł 2·7 miln.), wełny owczej, surowej niepranej (z zł 4·8 miln. do zł 5·7 miln.), kauczuku surowego, mytego (z zł 1·4 miln. do zł 2·0 miln.), nasion, ziarn i owoców oleistych (z zł 0·6 miln. do zł 1·0 miln.), rud cynkowych (z zł 0·5 miln. do zł 0·9 miln.), tytoniu i wyrobów tytoniowych (z zł 3·4 miln. do zł 3·8 miln.), barwników syntetycznych i produktów pośrednich, służących do ich wyrobu (z zł 0·7 miln. do zł 1·1 miln.), tkanin wełnianych, półwełnianych, odzieżowych (z zł 0·0 miln. do zł 0·4 miln.), szmat (z zł 1·4 miln. do zł 1·8 miln.), celulozy (z zł 0·2 miln. do zł 0·6 miln.), elektrycznych: maszyn, aparatów, przyrządów i ich części (z zł 3·3 miln. do zł 3·7 miln.).

Natomiast zmniejszył się przywóz: miedzi, blachy miedzianej (z zł 3·2 miln. do zł 2·5 miln.), rud żelaznych (z zł 2·6 miln. do zł 2·1 miln.), przędzy wełnianej (z zł 1·3 miln. do zł 0·9 miln.), żelastwa (z zł 2·8 miln. do zł 2·4 miln.).

u.

KONTYNGENT WYWOZU BEKONÓW POLSKICH DO ANGLII. — Pierwsze miesiące b. r. wykazały duże niedobory bekony na rynku angielskim, zmniejszone bowiem zostały dostawy krajowe

oraz dostawy z Danii, Kanady i Szwecji. W wyniku tej sytuacji Anglia uruchomiła dodatkowe kontyngenty przywozu bekonów, z których znaczna część przypadła Polsce. Zaznaczmy, iż spośród większych dostawców bekonu na rynek angielski Polska jest jedynym krajem, który przez cały czas regramentacji przywozu bekonów do Anglii wykonywał w pełnej wysokości przypadające dla niego kontyngenty normalne jak i kontyngenty dodatkowe. Szczególnie w ostatnich miesiącach wykazana została pełna sprawność i gotowość polskiego eksportowego przemysłu mięsnego w obsłudze dodatkowych zamówień angielskich. Sprawność ta tym bardziej zasługuje na podkreślenie, że zamówienia n'ejednokrotnie nadsyłane były za ledwie na kilka dni przed obowiązkowym terminem załadowania towaru. Ponadto zmniejszona podaż świń na rynku krajowym — przy równoczesnym zwiększeniu eksportu również na rynek amerykański — nie ułatwiała wykonania tych zamówień.

Ta sprawność i akuratność w obsłudze rynku angielskiego sprawiły, iż Polska na I półrocze b. r. uzyskała znacznie większe — niż to wypadałoby z normalnego klucza kontyngentowego — przydziały dodatkowe. Według stanu obecnego ogólny przydział dla Polski na I półrocze wynosi 322 504 cwts, podczas gdy w analogicznym okresie ub. roku przydział ten wynosił 207 103 cwts. Powiększenie kontyngentu wynosi więc 55·6%. Jest rzeczą b. prawdopodobną, iż nastąpi dalsze powiększenie przydziału kontyngentowego importu bekonów do Anglii, co oczywiście jeszcze bardziej zwiększyłoby nasze możliwości eksportowe.

HANDEL WEWNĘTRZNY

KONCESJONOWANA SPRZEDAŻ KOMISOWA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH — p. str. 662.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 3 ÷ 15/IV 1939 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	3 ÷ 8/IV	11 ÷ 15/IV	Różnica %
Pszennica			
Warszawa	21·37½	21·55	+ 0·8
Poznań	18·75	19·25	+ 2·6
Lwów	21·12½	21·27½	+ 0·7
Średnia	20·41½	20·69	+ 1·3
Żyto			
Warszawa	15·06	15·06	—
Poznań	14·77½	14·79½	+ 0·1
Lwów	14·12½	14·27½	+ 1·0
Średnia	14·65	14·71	+ 0·4
Owies			
Warszawa	16·87½	16·87½	—
Poznań	15·27½	15·47½	+ 1·3
Lwów	17·19	17·19	—
Średnia	16·44½	16·51	+ 0·4
Jęczmień zwykły			
Warszawa	18·50	18·62	+ 0·6
Poznań	18·62½	18·62½	—
Lwów	18·12½	18·12½	—
Średnia	18·41½	18·45½	+ 0·2
Jęczmień browarny			
Warszawa	19·75	19·75	—
Poznań	—	—	—
Lwów	21·00	21·00	—
Średnia	20·37½	20·37½	—

— W okresie sprawozdawczym (od 11 do 15 kwietnia) na rynku zbóż i przetworów panowała tendencja stała, a obroty utrzymały się na poziomie dotychczasowym. Na giełdzie warszawskiej zwykły notowań wykazały (w zł na 100 kg): pszenica jednolita i zbierana po 0·75, wszystkie rodzaje I gat. mąki pszennej, II gat. A 30 ÷ 65%, II gat. D 50 ÷ 65% i III gat. 65 ÷ 70% tej mąki po 0·50, oba rodzaje I gat. mąki żytniej po 0·25, mąka żytnia razowa 0·50 i otręby pszenne grube z przemiału standartowego o 0·25. Na giełdzie poznańskiej zwykłowały (analogicznie): żyto o 0·10, oba standarty owsa o 0·25,

wszystkie rodzaje i gatunki mąki pszennej (z wyjątkiem mąki razowej i pastewnej, którymi transakcyj nie notowano) o 0·75, oraz otręby pszenne z przemiału standartowego grube i średnie, otręby żytnie i otręby jęczmienne o 0·25.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 10 652 t, w tym 3 079 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednio liczbę wynosiły: 10 268 i + 971).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica czerwona szklista bez notowań, — jednolita 22·00 ÷ 22·50 (21·25 ÷ 21·75), — zbierana 21·50 ÷ 22·00 (20·75 ÷ 21·25), żyto I standart 15·00 ÷ 15·50, — II standart 14·75 ÷ 15·00, jęczmień browarny 19·50 ÷ 20·00, — I standart 18·75 ÷ 19·00, — II standart 18·50 ÷ 18·75, — III standart 18·25 ÷ 18·50, owies I standart 17·00 ÷ 17·50, — eksportowy 478 ÷ 488 grl bez obrotów, — II standart 16·25 ÷ 16·75, mąka pszenka: I gat. 0 ÷ 30% 41·00 ÷ 42·00 (40·50 ÷ 41·50), — I gat. 0 ÷ 35% 39·00 ÷ 41·00 (38·50 ÷ 40·50), — I gat. 0 ÷ 50% 36·00 ÷ 39·00 (35·50 ÷ 38·50), — I gat. A 0 ÷ 65% 34·50 ÷ 36·00 (34·00 ÷ 35·50), — II gat. 35 ÷ 50% bez notowań, — II gat. A 30 ÷ 65% 31·00 ÷ 32·50 (30·50 ÷ 32·00), — II gat. B 35 ÷ 65% bez notowań, — II gat. C 50 ÷ 60% bez notowań, — II gat. D 50 ÷ 65% 26·50 ÷ 27·50 (26·00 ÷ 27·00), — III gat. 65 ÷ 70% 20·00 ÷ 22·00 (19·50 ÷ 21·50), — razowa 0 ÷ 95% bez notowań, — pastewna 16·00 ÷ 17·00, mąka żytnia: I gat. 0 ÷ 30% 26·50 ÷ 27·00 (26·25 ÷ 26·75), — I gat. 0 ÷ 55% 24·75 ÷ 25·25 (24·50 ÷ 25·00), — razowa 0 ÷ 95% 20·00 ÷ 20·50 (19·50 ÷ 20·00), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 14·00 ÷ 14·50 (13·75 ÷ 14·25), — średnie z przemiału standartowego 13·00 ÷ 13·50, — mialkie z przemiału standartowego 13·00 ÷ 13·50, otręby żytnie z przemiału standartowego 11·50 ÷ 13·50, otręby żytnie z przemiału standartowego 11·50 ÷ 12·00, otręby jęczmienne bez notowań.

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica 19·50 ÷ 20·00 (18·50 ÷ 19·00), żyto 14·75 ÷ 15·00 (14·65 ÷ 14·90), jęczmień 638/650 grl bez notowań — 673/678 grl 18·00 ÷ 18·50, — 700/720 grl 18·75 ÷ 19·25, — browarny bez notowań, owies I standart 15·60 ÷ 16·00 (15·25 ÷ 15·75), — II standart 15·00 ÷ 15·50 (14·75 ÷ 15·25), mąka wraz z wórkim: pszenka I gat. 0 ÷ 35% 37·25 ÷ 39·25 (36·50 ÷ 38·50), — I gat. 0 ÷ 50% 34·50 ÷ 37·00 (33·75 ÷ 36·25), — I gat. A 0 ÷ 65% 31·75 ÷ 34·25 (31·00 ÷ 33·50), — II gat. 35 ÷ 50% 30·50 ÷ 31·50 (29·75 ÷ 30·75), — II gat. 35 ÷ 65% 27·50 ÷ 30·00 (26·75 ÷ 29·25), — II gat. 50 ÷ 60% 26·00 ÷ 27·00 (25·25 ÷ 26·25), — II gat. A 50 ÷ 65% 25·00 ÷ 26·00 (24·25 ÷ 25·25), — II gat. 60 ÷ 65% 23·50 ÷ 24·50 (22·75 ÷ 23·75), — III gat. 65 ÷ 70% 19·50 ÷ 20·50 (18·75 ÷ 19·75), — razowa 0 ÷ 95% bez notowań, — pastewna bez notowań, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 30% 25·50 ÷ 26·25, — I gat. 0 ÷ 55% 24·00 ÷ 24·75 (23·75 ÷ 24·50), — razowa 0 ÷ 95% bez notowań, — II gat. 30 ÷ 55% bez notowań, — II gat. A 50 ÷ 55% bez notowań, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 14·00 ÷ 14·50 (13·75 ÷ 14·25), — średnie z przemiału standartowego 12·25 ÷ 13·00 (12·00 ÷ 12·75), otręby żytnie z przemiału standartowego 11·50 ÷ 12·50 (11·25 ÷ 12·25), otręby jęczmienne 12·50 ÷ 13·50 (12·25 ÷ 13·25).

RYNEK AKCYJNY

za okres od 11 do 15 kwietnia 1939 r.

Na rynku akcyjnym giełdy warszawskiej okres sprawozdawczy odznaczał się ogólną zniżką kursów. Jedyne akcje Częstocickiego T-wa Fabryk Cukru (notowane zresztą tylko raz jeden na początku tygodnia) utrzymały kurs dotychczasowy. Pozostałe akcje wykazały następujące zniżki (w zł): Bank Polski 5·00, Warsz. Tow. Fabryk Cukru 2·00, Warsz. Tow. Kopalni Węgla 3·25, Lilpop 7·75, Modrzejów 1·75, Norblin 4·00, Ostrowiec ser. B 6·25, Starachowice 3·75, Zieleniewski i Fitzner-Gamper 4·00, Tow. Zakładów Żyrardowskich 1·50 i Habersbusch i Schiele 2·50.

Spśród giełd prowincjonalnych jedynie na giełdzie poznańskiej dokonywano sporadycznych transakcyj kilkoma rodzajami akcji, a na giełdzie lwowskiej dokonano pojedynczej transakcyj akcjami Banku Hipotecznego.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	126·50	122·00	122·00
Częstocice	zł 100	—	—	39·00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	39·50	38·25	39·00
				-38·25

Warsz. Tow. Kopalń				
Węgla	zł 100	39:50	37:50	37:75 -38:00
Lilpop	zł 100	92:00	90:00	90:00 -90:75
Modrzejów	zł 50	21:50	20:00	21:00
Norblin	zł 100	107:00	106:00	106:00
Ostrowiec ser. B . . .	zł 100	80:00	77:50	78:00 -77:50 -78:00
Starachowice	zł 100	59:00	56:00	57:50
Zjedn. Fabr. Maszyn, Kotłów i Wagon. Zieleniewski i Fitz- ner-Gamper	zł 100	75:00	73:00	73:00
Tow. Zakładów Żyraz- dowskich	zł 100	63:00	62:00	62:00
Haberbusch i Schiele	zł 100	71:00	70:25	70:25

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje — w zł: Bank Hipoteczny zł 28:50.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu poprzedzającego): Bank Polski 122:00, H. Cegielski 68:00 (73:00 — 72:00), Herzfeld i Victorius 73:00, Lubań -Wronki 40:00.

CŁO ORAZ REGULAMENTACJA

ZNIZKI CELNE. — Ogłoszone w „Dzienniku Ustaw R. P.” Nr 33, poz. 214, rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 4/IV 1939 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Roln. w sprawie zmiany rozporządzenia z dn. 27/X 1938 r. o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła, wprowadziło do listy towarów, korzystających z ulg celnych, nowe artykuły, mianowicie: nasiona słonecznika zmiażdżone w postaci makuchów — do celów pastewnych (bez cła), krawężniki na chodniki wszelkich wymiarów (bez cła), żużle Thomasa, Martina i inne tym podobne (bez cła) oraz cegły z asfaltu z piaskiem pn. „Bitukas” (5% cła normalnego, autonomicznego).

Dopuszczenie do bezcłowego przywozu makuchów słonecznikowych stało się koniecznością w związku z rozwojem hodowli i nadmierną ceną makuchów na rynku krajowym, spowodowaną nieurodzajem nasion olejowych. Zwolnienie od cła obowiązywać będzie tylko do dn. 30/IV b. r. i odnosić się ma tylko do ograniczonych ilości makuchów słonecznikowych, sprowadzanych przede wszystkim z Rumunii. Taryfa celna przywózowa przewiduje wprowadzić bezcłowy przywóz makuchów, ale tylko takich, które zawierają do 10% oleju. Tymczasem słonecznikowe makuchy rumuńskie zawierają przeważnie ponad 10% oleju i z tego względu podlegają, jako nasiona słonecznika, cłu konwencyjnemu, wynoszącemu zł 3:25 od 100 kg.

Celem uzyskania gwarancji, iż importowany towar zużyty będzie wyłącznie na cele pastewne i rozprowadzony w kraju po cenie, uwzględniającej zwolnienie od cła, przywóz ma być powierzony wyłącznie Związkowi Gospodarcemu Spółdzielni Rolniczo-Handlowych w Warszawie. Gwarancja właściwego zużycia makuchów jest konieczna z uwagi na wysoką zawartość oleju w makuchach, jakie mają być przedmiotem i mportu.

Bezcłowy import przewidziany dla krawężników na chodniki

wszelkich wymiarów pozostaje w związku z kompensacyjnym wywozem dodatkowym polskiego węgla do Szwecji. Nowa ta ulga celna jest uzupełnieniem ulgi celnej na kostki i półkostki brukowe, wprowadzonej na mocy rozporządzenia z dn. 22/VIII 1938 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 64, poz. 486).

Zaopatrzenie rolnictwa w potrzebną tomasynę napotyka w b. r. na znaczne trudności w związku z brakiem dewiz na import tego artykułu z krajów wolnodewizowych, skąd przywożony był dotychczas drogą morską za zwolnieniem od cła, przewidzianym dla transportu tą drogą. Istnieją obecnie możliwości importu tomasyny w obrocie rozrachunkowym, lecz tylko drogą lądową; na podstawie obowiązującej taryfy celnej import ten nie mógłby być zwolniony od cła i opłacałby cło w wysokości zł 3 od 100 kg. Przy cenie tomasyny, wynoszącej franco granica polska zł 6:40 ÷ 7:70 za 100 kg, cło stanowiłoby obciążenie 40 ÷ 47% ad valorem. Byłoby to obciążenie zbyt wysokie i uniemożliwiające przywóz nawozu, który przy imporcie drogą morską jest wolny od cła. Zrównanie pod względem obciążenia celnego importu lądowego z importem morskim, który natrafiał na trudności natury handlowej, nie nasuwa zastrzeżeń. Zwolnienie od cła ma obowiązywać do dn. 30/IX 1939 r. — z tym, że pozwolenia na zastosowanie tego zwolnienia od cła mają być udzielane wyłącznie Państwowemu Bankowi Rolnemu, który jest generalnym importerm tomasyny.

Zniżona stawka celna na cegły z asfaltu z piaskiem, używane do budowy ulic, ma mieć zastosowanie tylko do transportów próbnych, przeznaczonych dla Zarządów Miejskich w Warszawie i w Wilnie.

Odmawiane rozporządzenie weszło w życie dnia 17/IV b. r. Wszystkie zniżki, o których była mowa, wymagają pozwoleń Ministerstwa Skarbu na ich zastosowanie.

A. Z.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

ZMIANY W TARYFACH TOWAROWYCH P. K. P. — W okresie czasu od 20/II do 20/IV 1939 r. wprowadzono do taryf towarowych P. K. P. następujące ważniejsze zmiany i uzupełnienia, ogłoszone w „Dz. Tar. i Zarz. Kol.” Nr 7 ÷ 16/1939.

W grupie wytworów rolnych wprowadzono taryfę wyjątkową ga-3 na import nasion rychnusa z Węgier przez punkt graniczny pod Siankami do stacji: Toruń i Szamotuły. Zniżka w rozmiarach ok. 46% (kl. 10 zamiast zasadniczej 4) stosowana jest z zastrzeżeniem przerobu towaru w przedsiębiorstwie olejarskim odbiorcy.

W grupie artykułów pochodzenia zwierzęcego wprowadzono tar. specj. GB-72 na wywóz odpadków skóry surowej z łebków i nóg cielęcych w stanie mokrym, także wapnionych, od wszystkich stacji P. K. P. do punktów granicznych polsko-niemieckich (z wyjątkiem wschodnio-pruskich). Zastosowane opłaty klasy 14a, b dają zniżkę od klasy zasadniczej 10 w rozmiarach ok. 43%.

W grupie artykułów włókienniczych uzupełniono nomenklaturę przez wprowadzenie nowej poz. 724, obejmującej włókna sztuczne cięte, jak textra, chostra, argona, lamital — z opłatami klasy wagonowej 1, odpowiadającymi wartości towaru. Poza tym w tar. specj. WD-1 i WD-10 wprowadzono ulgowe opłaty kl. III na przewóz drobnych przesyłek lnu surowego niemiedlonego (słomy lnianej) i konopi w takim samym stanie od wszystkich stacji P. K. P. do

stacji Nowa Wilejka z przeznaczeniem towaru do celów doświadczalnych. Zniżka od kl. I wynosi ok. 41%.

W grupie artykułów drzewnych uzupełniono nomenklaturę przez włączenie do poz. 923 K. t. lin (sznurów) z welny drzewnej, które w ten sposób otrzymały opłaty klasy wagonowej B i drobnicowej III. Towar ten, jako przestrzenny, włączono równocześnie do załącznika XIII T. cz. I-B. Do poz. 937 K. t. włączono pralki drewniane z wkładką blaszaną (opłaty klasy wag. 10), dla fryzów zaś eksportowanych za granicę przyznano ulgę reekspedycyjną przez włączenie tego towaru do zał. XVIII T. cz. I-B. Na eksport zaciosów z drewna liściastego do wyrobów kopyt szwskich od stacji Izbica i Mizocz przez punkty graniczne polsko-czeskie wprowadzono tar. specj. GF-38 z opłatami zniżonymi o ok. 50% od klasy zasadniczej B.

W grupie artykułów mineralnych i ceramicznych uzupełniono nomenklaturę przez włączenie do poz. 1150 mączki ze skorup fajansowych, porcelanowych i szamotowych, która w ten sposób otrzymała opłaty klasy wag. 16. Towar ten, jako mało-wartościowy, podlega obowiązkowi opłaty przewoźnego z góry przy nadaniu (zał. 1 do T. cz. I-B). Do poz. 1157 K. t. włączono płyty gipsowe (kl. 8). Dla wyrobów szklanych wszelkich ze szkła dętego, prasowanego lub lanego (poz. 1168 K. t.), wywożonych w większych ilościach morzem za granicę celną, przyznano prawo

korzystania z wagonów przestronnych (zał. XIII do T. cz. I-B), ozdoby zaś choinkowe szklane, eksportowane przeważnie w przesyłkach drobnicowych, zwolniono od obowiązku opłacania 50%-owej podwyżki taryfy, wykreślając towar ten z zał. XIII. Lokalne znaczenie ma wprowadzona tar. wyj. *wh-14* na przewóz kamienia wapiennego z Sitkówki do Łaziska (10% zniżki).

W grupie wytworów chemicznych przedłużono do końca 1939 r. ważność taryfy wyj. *wj-10* na przewóz sody kaustycznej żrącej w stanie stałym z przeznaczeniem do zwalczania pryszczycy. Do taryf specjalnych na eksport sody i innych artykułów chemicznych włączono punkt graniczny pod Zawiasami.

W grupie taryf węglowych przedłużono do końca b. r. termin ważności tar. wyj. *pk-5* i *pk-7* na wywóz węgla i koksu ze Śląska Zachodniego przez porty p. o. c. Na dowóz węgla z kopalni Śląska Zachodniego do Nowego Bytomia Tow. wprowadzono stawkę zł 5 dla mialu węglowego, a w tych samych relacjach — stawkę zł 4 za 1 t. Zniżka od obowiązujących poprzednio opłat wynosi do 47%. Węgiel i koks, przewożone wg tych ulg, przeznaczone być winny do zużycia w hucie lub koksowni odbiorcy. Poza tym wprowadzono 25% zniżkę taryfy na węgiel kamienny i mial, przewożony dla zaopatrzenia przedsiębiorstw na podstawie zaświadczeń Polskiej Konwencji Węglowej.

Zniżka ma zastosowanie od wszystkich stacji, przy których znajdują się kopalnie węgla kamiennego, do wszystkich stacji P. K. P. i obowiązuje przez okres 3, miesięczny od 11/IV do 11/VII b. r. (tar. wyj. *wk-14* i *wk-16*). W nomenklaturze produktów węglowych zróżniczkowano poz. 265 (antracen — kl. 8) w zależności od zawartości składnika użytecznego: antracen surowy o zawartości składnika użytecznego $30 \div 39\%$ otrzymał opłaty klasy zasadniczej 10, antracen o zawartości składnika użytecznego $40 \div 59\%$ — opłaty klasy 6 i powyżej 60% — klasy 4. Równocześnie wprowadzono ulgową taryfę specj. *WK-80* z opłatami klasy 12 na przewóz antracenu surowego od stacji: Dąbrowa, Hajduki, Karwina, Orłowa i Trzyniec do Łodzi z przeznaczeniem do zużycia w fabryce chemicznej odbiorcy.

W grupie artykułów hutniczych i metalurgicznych uzupełniono poz. 241b K. t. przez włączenie tamże miękkiej rudy żelaznej hematytowej, zwanej także śmietaną hematytową. Powyższy gatunek rudy wydobywany w Zagnańsku, zawiera żelaza powyżej 50%, jednakże stosunkowo wysoki udział siarki obniża jego wartość. W przewozach wewnętrznych ruda powyższa korzystać będzie z opłat tar. specj. *WM-5*. Do poz. 1215 K. t. włączono boki żeliwne do wag stołowych, które otrzymały w ten sposób opłaty przewozowe klasy 5. W tar. specj. *WM-70* na przewóz złomu żelaznego wprowadzono dodatkową rubrykę opłat *a*, stosowaną do obliczenia przewożonego za wagę przesyłki najmniej 6 ton. Opłaty te będą stosowane przy przewozie złomu lekkiego, przestrzennego, który ładowności wagonu nie może w dostatecznym stopniu wykorzystać. Na eksport rur żelaznych i stalowych spawanych z Frysztatu Śląskiego przez porty p. o. c. wprowadzono ulgową stawkę gr 156 za 100 kg. Szereg taryf specjalnych na wywóz wyrobów metalurgicznych za granicę uzupełniono przez włączenie stacji nadawczej Trzyniec.

W dziale przemysłu papierniczego wprowadzono do tar. specj. *PN-2* na wywóz celulozy i miążgi drzewnej przez porty p. o. c. stawki dla kontyngentu rocznego 1 000 ton na poziomie wyższym o 10% od stawek, obowiązujących przy kontyngencie rocznym 3 000 t. Chodziło tu o umożliwienie eksporterom korzystania z ulgi taryfowej, w ostatnich latach bowiem na skutek spadku wywozu stawki tar. specj. *PN-2*, uzależnione od zbyt wysokiego kontyngentu, nie mogły być w ogóle stosowane. W obrocie wewnętrznym wprowadzono obniżkę taryfy o 2 klasy na przewóz tektury bez pokrycia i z pokryciem półszlachetnym ze stacji Słonim do wszystkich stacji P. K. P., oddalonych co najmniej o 300 km od stacji nadania (tar. wyj. *wn-5*). Na

przewóz tektury dachowej asfaltowanej lub smołowanej, pokrytej zwierzem lub piaskiem, wprowadzono tar. wyj. (*wn-7*), obowiązującą od i do wszystkich stacji P. K. P. — z opłatami klasy wagonowej 10a, b. Jest to najtańszy gatunek papy, używany przede wszystkim w budownictwie wiejskim, dla którego stosowane od roku ubiegłego opłaty klasy 8 okazały się za wysokie ad valorem. Na import makulatury przez porty p. o. c. do stacji Olkieniki na Wileńszczyźnie wprowadzono stawkę zniżoną o 20% (gr 30+ za 100 kg) w tar. wyj. *pn-10*.

Do Regulaminu Przewozu Przesyłek Towarowych (T. cz. I-A) wprowadzono w związku z postanowieniem § 12 p. 6 przepis wykonawczy III o oznaczaniu przesyłek drobnicowych, postanawiający, iż zamiast w cechy i numery nadawca może opatrzyć na zewnątrz pojedyncze sztuki przesyłek drobnych w wyraźny i nie dający się wytrząść adres odbiorcy.

W postanowieniach taryfowych (T. cz. I-B) wprowadzono do § 96c przepis, zezwalający na stosowanie ulgowej opłaty zł 5 za przewóz próżnych wagonów — cystern prywatnych, powracających po wyładunku z zagranicy, bezpośrednio przy odprawie pod warunkiem, iż wagon wraca do kraju przez ten sam punkt graniczny, przez który wyszedł za granicę w stanie ładownym, nadawca zaś zagraniczny zamieści na liście przewozowym odpowiednią wzmiankę. W tymże paragrafie wprowadzono przepis, znoszący 3% podwyżkę przewożonego za przewóz towarów w wagonach-łodowniach prywatnych.

Do wykazu opłat dodatkowych (T. cz. I-B, rozdz. IV) wprowadzono opłaty za uwierzytelnienie odpisów, przewidziane w § 40, p. 7 R. P. T., mianowicie: za uwierzytelnienie przez kolej na żądanie osoby uprawnionej odpisów dokumentów przewozowych, jak listu przewozowego, wórnika listu przewozowego, poświadczenia nadania, pokwitowań i innych dokumentów pobiera się od każdego odpisu zł 0-50.

Do zeszytu taryf przeładunkowych w komunikacji kombinowanej kolej-drogi wodne śródlądowe włączono port rzeczny Sandomierz oraz przedsiębiorstwo żeglugowe: „Lloyd Sandomierski — Żegluga Rzeczna, Sp. z o. o. w Sandomierzu”.

Poza tym uzupełniono obszar ważności szeregu taryf specjalnych i wyjątkowych przez włączenie nowych stacji nadawczych lub odbiorczych stosownie do zmieniających się potrzeb życia gospodarczego.

S. P.

ZMIANY I UZUPEŁNIENIA W TARYFACH, REGULUJĄCYCH OBRÓT TOWAROWY Z WĘGRAMI. — W związku z zaszłyimi zmianami granic państwowych, w szczególności w związku z ustanowieniem bezpośredniej polsko-węgierskiej granicy, postanowienia o przymusie opłacania przewożonego do granicy czesko-słowacko-węgierskiej w taryfach, regulujących powyższy obrót, zostały z ważnością od dn. 20/IV 1939 r. rozciągnięte na bezpośrednie przejścia polsko-węgierskie („Dz. Tar. i Zarz. Kol.” Nr 16/1939).

ZMIANY I UZUPEŁNIENIA W TARYFACH, REGULUJĄCYCH OBRÓT TOWAROWY Z JUGOSŁAWIĄ. — Z ważnością od dn. 1/V 1939 r. włączona zostanie do taryfy towarowej polsko-jugosłowiańskiej, zeszyt 1-2, taryfa artykułowa Nr 13 na dołomit palony, w kawałkach lub mielony, eksportowany z Polski do Jugosławii.

Taryfa ta uwzględni nadawcze stacje polskie: Szczakowa oraz Zabkowie i odbiorcze stacje jugosłowiańskie: Smeredevo, Vares oraz Zenice. Droga przewozu przepisana taryfą: Mosty Śl. — Cadca — Gan — Galanta — Kelebia i Subotica.

W związku z podwyższeniem opłat za przewóz towarów na kolejach jugosłowiańskich o 5% zostaną odpowiednio podwyższone z dniem 1 maja 1939 r. opłaty przewozowe wspomnianej taryfy, zeszyt 2 z uwzględnieniem w przybliżeniu podwyżki za przebieg kolei jugosłowiańskich („Dz. Tar. i Zarz. Kol.” Nr 16/1939).

S. T.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

STAN POLSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ

W I kwartale 1939 r. tonaż handlowy zwiększył się o 6 nowych jednostek morskich, zakupionych za granicą przez: Tow. „Gdynia — Ameryka L. Ż.” — 2 frachtowce motorowe, przeznaczone do obsługi linii południowo-amerykańskiej: „Morska Wola” — 3 376 brt i 1 973 nrt i „Stalowa Wola” — 3 133 brt i 1 811 nrt; „Bałtycką Spółkę Okrętową” Sp. z o. o. — 2 trampy parowe: „Narocz” — 1 795 brt i 881 nrt oraz „Wigry” — 1 859 brt i 1 052 nrt; Tow. Połowów Dalekomorskich „Delfin” — 2 lugry rybackie: „Deltra I” — 252 brt i 95 nrt i „Deltra II” — 253 brt i 96 nrt. Razem więc w okresie omawianych 3 miesięcy przybyło polskiej flocie handlowej łącznie 10 668

brt i 5 908 nrt, co z nadwyżką wyrównuje ubytek, wywołany sprzedażą w ub. roku s/s „Polonia” (7 500 brt i 4 519 nrt).

Ze szczególnym uznaniem należy podkreślić dwa przejawy inicjatywy prywatnej, mianowicie: powstanie nowego towarzystwa żeglugowego „Bałtycka Spółka Okrętowa” Sp. z o. o. w Gdyni, oraz dalszy rozwój rybolowstwa dalekomorskiego (Tow. „Delfin”), co świadczy zarówno o wysiłkach i ruchliwości naszych rybaków, jak również o sprzyjających warunkach dla rozwoju rybolowstwa morskiego w Polsce (rynek krajowy bardzo daleki jest jeszcze do nasycenia — spożycie ryb morskich w Polsce jest ciągle jeszcze bardzo małe i wynosi ok. 2-25 kg na głowę rocznie; inicjatywa prywatna ma więc w tym

zakresie jeszcze szerokie pole do działania; w 1938 r. spożycie ryb morskich w Polsce wyniosło ok. 79 660 ton, z czego na połowy krajowe przypadło ok. 12 510 t wartości ok. zł 7 200 tys., a na import — 67 150 t wartości ok. zł 24 150 tys.).

W omawianym okresie wpisanych zostało do rejestru okrętowego 12 statków o łącznej pojemności 7 107 brt i 4 027 nrt, w tym jeden spośród statków nowowytbudowany („Morska Wola”). Pozostałe 11

statków były eksploatowane w roku ubiegłym; w liczbie ich były: parowy tramp węglowy „Robur VIII” — 2 864 brt i 1 611 nrt; bunkrowiec parowy „Skarboferm” — 592 brt i 356 nrt oraz 9 jednostek mniejszych, przeważnie statki rybackie o łącznej pojemności 276 brt i 87 nrt. Ogółem więc liczba statków zarejestrowanych na dzień 1/IV 1939 r. wyniosła, jak widać z poniższej tabeli¹⁾, 142 jednostki o łącznej pojemności 104 293 brt i 57 572 nrt:

	Motorowce i motorowo-żaglowe			Parowce			Bez napędu			Razem		
	Ilość	Pojemność		Ilość	Pojemność		Ilość	Pojemność		Ilość	Pojemność	
		brutto	netto		brutto	netto		brutto	netto		brutto	netto
Stan na dz. 1/I 1939 r.	66	39 816	21 686	52	55 658	30 376	12	1 712	1 483	130	97 186	53 545
Wykreślono z rejestru na dz. 1/IV 1939 r. (ubytek w okresie 1/I 1939 r. ÷ 1/IV 1939 r.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wpisano do rejestru na dz. 1/I 1939 r. (przyrost w okresie 1/I 1939 r. ÷ 1/IV 1939 r.)	9	3 568	2 060	3	3 539	1 967	—	—	—	12	7 107	4 027
Stan na dz. 1/IV 1939 r.	75	43 384	23 746	55	59 197	32 343	12	1 712	1 483	142	104 293	57 572

W tym samym czasie było poza rejestrem 30 jednostek o łącznej pojemności 9 383 brt i 5 101 nrt: 17 niezarejestrowanych, w tym 3 statki towarowe „Stalowa Wola”, „Narocz”, „Wigry” i kilka dużych jednostek rybackich — „Dorota”, „Franciszka”, „Delta I” i „Delta II”, oraz 13 nie podlegających rejestracji. Cały więc tonaż pływający na dz. 1/IV 1938 r. wynosił 172 jednostki o łącznej pojemności 113 676 brt i 62 673 nrt. W tym czasie pozostawało w budowie 11 jednostek o łącznej pojemności brutto ok. 36 300 t, z tego 9 jednostek zostanie oddanych do eksploatacji w roku bieżącym.

Z ogólnej liczby 172 jednostek, stanowiących tonaż floty handlowej — jednostek pomocniczych w obsłudze portowej i w żegludze przybrzeżnej oraz w rybolowstwie było 137 o łącznej pojemności 17 606 brt i 8 649 nrt, a w żegludze morskiej statków towarowych i pasażerskich o pojemności powyżej 300 brt było 35 jednostek o łącznej pojemności 96 070 brt i 54 024 nrt, w tym: Tow. „Gdynia—Ameryka L. Z.” — w eksploatacji 6 jednostek o łącznej pojemności 48 287 brt i 28 015 nrt (w budowie 4 jednostki o łącznej pojemności ok. 31 620 brt); Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe, S. A. — w eksploatacji 5 statków towarowych o łącznej pojemności 8 260 brt i 4 469 nrt (w budowie 1 statek pasażerski o pojemności 2 000 brt); Tow. „Żegluga Polska”, S. A. — w eksploatacji 16 statków towarowych o łącznej pojemności 25 077 brt i 13 466 nrt (w budowie 1 frachtowiec parowy, budowany w kraju na Stoczni Gdyniejskiej — „Olza” 1 080 brt); Polsko-Skandynawskie Tow. Transportowe „Polskarob”, spółka z o. o. — w eksploatacji 5 trampów węglowych o łącznej pojemności 10 792 brt i 6 141 nrt; Bałtycka Spółka Okrętowa, Sp. z o. o. — w eksploatacji 2 statki towarowe (trampy) o łącznej pojemności 3 654 brt i 1 933 nrt; nadto 3 przedsiębiorstwa: „Warta”, „Warszawskie Tow. Transportowe” i „Rothert i Kilaczycki” — posiadają w budowie po jednym frachtowcu — razem 1 200 brt.

L.

Z RYNKU FRACHTOWEGO. — Niepokoje polityczne oddziałują nadal bardzo niekorzystnie na transakcje w zakresie transportu morskiego, wytwarzając atmosferę niepewności i wyczekiwania, co się najwięcej odczuwa w ośrodkach europejskich. Nie bez związku z sytuacją polityczną w Europie pozostaje nieco większe ożywienie w niektórych ośrodkach zaocenicznym. Przede wszystkim notują większą ilość kontraktów na przewóz zboża z Argentyny do Europy po stawkach minimalnych (wg niedawno ustalonych nowych norm — zasadniczo sh 20/- za tonę). Ożywienie wykazują również ośrodki Dalekiego Wschodu, przy stawkach o tendencji mocniejszej w kierunku

do Europy, co zresztą należy przypisać prawie wyłącznie zwiększonym kosztom ubezpieczeniowym od ryzyka wojennego.

Nadmienić trzeba, jako w pewnej mierze charakterystyczne, że niemieckie czasopismo „Hansa” z dn. 15 b. m. przewiduje ogólną poprawę na rynku frachtowym, o ile dopiszą warunki klimatyczne i nastąpi uspokojenie stosunków politycznych.

• Firma maklerska „Rothert i Kilaczycki” w Gdyni notuje następujące transakcje w zakresie ładunków całookrętowych:

Eksport

Drzewo. — Z Gdyni zapotrzebowanie na tonaż małe. Płacono za partie 140/180 stds do Belgii po sh 38/-, obecnie armatorzy żądają 40/-; 600 fms do Swansea oferowano po 37/6. Z Gdańska stawki są o 2/- ÷ 3/- wyższe na prompt. Ostatnio frachtowano znaczne ilości drzewa z Finlandii, Szwecji i m. Białego na późniejsze miesiące po stawkach nieco wyższych od ustalonych minimumów.

Makuchy. — Ostatnio zafrachtowano kilka partij ok. 150 t do Danii, płacąc RM 4.75 ÷ 5.00, 1 port N. Aarhus. Do Esbjerg oferowano 150 t po RM 6.50. Jak na obecny sezon — zapotrzebowanie słabe. Z m. Czarnego (port rosyjski) kwotowano 2 ÷ 3 tys. t makuch po 14/-, załadunek w kwietniu; 2 100 t zafrachtowano z Coronte i Marsylii do 7 portów Danii i Szwecji po 16/6, z załadunkiem w kwietniu.

Zboże. — Rynek gdański wykazuje nadal silne zapotrzebowanie na zboże do Belgii i Holandii, Anglii, płacąc do Antwerpi za statki w pozycji prompt ok. 6/7 fio za tonę przy statku 1 000-tonowym, co wykazuje wzrost ok. 2/6 na tonie, przy czym frachtuje się przeważnie tonaż niemiecki. Z Gdyni brak zapotrzebowania.

Cukier. — Na partię prompt 300 t Gdynia/Talln kwotowano 6/6. Na maj/czerwiec stawki do Finlandii przypuszczalnie będą niższe z powodu dobrze zapowiadającego się sezonu drzewnego.

Sól. — Ostatnio zafrachtowano 2 000 t soli z Gdyni do Charleston (Stany Zjedn.) po § 3.75 z załadunkiem prompt.

Cement. — Zafrachtowano: 2 partie po 200 t do Sztokholmu — 6/-, 300 t do Rygi — 6/-, 260 t 4 porty w okręgu Hernösand — 7/-, wszystko z załadunkiem prompt, i sztauerka w Gdyni na koszt załadowcy. Na maj żądają stawki wyższe.

Import

Złom. — Nadal znaczne ilości złomu idą ze Stanów Zjedn. do Japonii. Ostatnio pojawił się na rynku ładunek 5 ÷ 6 tys. ton ze Stanów Zjedn. (póln. porty Atlantyku) do Gdyni lub Gdańska — po 17/6

¹⁾ W notatce „Stan polskiej floty handlowej na początku 1939 r.” — „Polska Gospodarcza” zeszyt 8, str. 349 — należy uwzględnić zmianę tonażu s/s „Progress”, który po dokonaniu pomiaru statku przez Urząd Morski wynosi 519 brt i 307 nrt. Statki: m/s „Morska Wola” i m/s „Stalowa Wola” po pomiarze również będą miały cokolwiek mniejszy tonaż.

na kwiecień. Zafrachtowano z Amsterdamu do Gdyni 2 600 t na kwiecień po zł 7-80 oraz 2 200+2 600 t—po sh 6/9+6/6.

Ostatni o zafrachtowano 875 ton z Le Havre do Gdyni po 7/- na prompt, kiedy inne statki oferowały powyżej 8/6. Obecnie jest w opracowaniu około 2 000 ton z Rouen na prompt, jednak oferty armatorów są zbyt wysokie, aby je można było zaakceptować.

W ostatnich dniach daje się zauważyć ogólna wyżka stawek.

Fosfaty.—W dalszym ciągu Japonia odbiera znaczne ilości fosfatów z m. Czerwonego, placąc po 16/-. Tunis/Rotterdam frachtowano 4 800 t po 9/6 na kwiecień, Bougie/Ghent—3 000 t po 8/4½ prompt, Susa/Bordeaux—3 500 t po 8/9 na kwiecień.

Ruda i piryty itp.—Znaczne ożywienie wykazały transporty pirytów z Hiszpanii do Stanów Zjedn., placono 5+8 tys. t kwiecień Huelva/New-York lub Philadelphia 11/- do 11/7½ „Tinto terms”.

PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM

KONCESJONOWANA SPRZEDAŻ KOMISOWA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

Ustawa z dn. 5/VIII 1938 r., zmieniająca rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem („Dz. Ust. R. P.” Nr 59/1938, poz. 458) postanowiła, że wyłącznie komisanci koncesjonowani oraz uprawnione spółdzielnie i organizacje rolnicze mogą dokonywać sprzedaży komisowej zwierząt, określonych w art. 1 ust. 1 wymienionego rozporządzenia, zatem zwierząt następujących: bydła rogatego, trzody chlewnej, koni, owiec, kur, kaczek, gęsi, indyków i perliczek.

Równocześnie ustawa zleciła Ministrowi Przemysłu i Handlu wydanie w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych rozporządzenia, określającego sposób powoływania komisantów, warunki, jakim powinni odpowiadać, oraz ich prawa i obowiązki.

W wykonaniu tego przepisu ustawy Minister Przemysłu i Handlu wydał dn. 13/IV 1939 r. w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. rozporządzenie, którego ogłoszenie nastąpi w jednym z najbliższych numerów „Dziennika Ustaw R.P.”. Według tego rozporządzenia koncesji, uprawniającej do zajmowania się komisową sprzedażą zwierząt, wymienionych w art. 1 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r., będzie udzielała właściwa terytorialnie izba przemysłowo-handlowa w porozumieniu z okręgową komisją nadzoru rynku mięsnego, a w przypadku, gdy koncesja ma być wykonywana w miejscowości, w której działa giełda mięsna—w porozumieniu również z tą giełdą. W związku z tym postanowieniem, poruczającym izbom przemysłowo-handlowym udzielanie uprawnień na prowadzenie wspomnianych przedsiębiorstw, należy zauważyć, że według art. 72 ust. 2 Konstytucji administrację państwową sprawuje również samorząd gospodarczy, oraz że według art. 4 ust. 1 p. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 15/VII 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych („Dz. Ust. R. P.” Nr 45/1936, poz. 335) do zakresu działania tych izb w granicach ich właściwości należy wyznaczanie osób, powołanych do wydawania opinii i stwierdzania stanu faktycznego „oraz innych działań, wymagających wiarygodności i znajomości rzeczy” w zakresie przedmiotów i czynności, mających znaczenie dla reprezentowanych przez izby dziedzin. Według zatem tego przepisu izbom przemysłowo-handlowym przysługuje w szczególności prawo ustanawiania brakarzy, dyspaszerów itp. oraz ustanawiania maklerów okręgowych i „pozagiełdowych”.

Oprócz tego według art. 4 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia o izbach przemysłowo-handlowych izby te spełniają również i inne czynności, nieobjęte zestawieniem, zawartym w ust. 1 art. 4, a przekazane izbom ustawami i rozporządzeniami „bądź w zupełności, bądź w zastępstwie, bądź ku pomocy” odpowiednich władz administracji rządowej.

Skoro, jak poprzednio zaznaczono, udzielenie przez izbę przemysłowo-handlową koncesji na przedsiębiorstwo komisowej sprzedaży zwierząt następuje „w porozumieniu” z okręgową komisją nadzoru rynku mięsnego, względnie także z giełdą (a nie „po wysłuchaniu opinii” tych instytucyj), mogą zachodzić przypadki sprzeczności stanowiska jednoznacznej komisji lub giełdy ze stanowiskiem izby przemysłowo-handlowej. W takich przypadkach o udzieleniu koncesji będzie decydował Minister Przemysłu i Handlu.

Omawiane rozporządzenie ustala, że koncesja nie może być udzielona:

1) osobom, pozbawionym w drodze wyroku sądowego praw publicznych i obywatelskich praw honorowych—przez czas trwania utraty wymienionych praw;

2) osobom, skazanym za przestępstwa z chęci zysku i za przestępstwa na szkodę wierzycieli (tym ostatnim—w ciągu trzech lat od odbycia kary);

3) osobom, przeciw którym toczy się postępowanie upadłościowe;

4) osobom, wykluczonym z jakiegokolwiek giełdy towarowej za niewykonanie wyroku sądu rozjemczego lub ugody, zawartej przed takim sądem—a to przez okres trzech lat od dnia wykluczenia.

Koncesja może być udzielona osobie, posiadającej następujące warunki: a) obywatelstwo polskie, b) ukończonych 26 lat, c) odpowiednie kwalifikacje zawodowe (co najmniej trzyletnią praktykę handlową, umiejętność dokładnej klasyfikacji towaru oraz znajomość podstawowych przepisów z zakresu prawa handlowego i zwyczajów danej gałęzi handlu).

Ocena wyżej określonych kwalifikacyj zawodowych i oznaczenie sposobu jej przeprowadzenia (np. w drodze odpowiedniego egzaminu) należy do właściwej izby przemysłowo-handlowej.

Jeżeli o koncesję będzie się ubiegała spółka jawna, wspomnianym warunkom co do obywatelstwa, wieku i kwalifikacyj zawodowych powinni odpowiadać wszyscy spółnicy. Natomiast w spółkach handlowych, nie będących spółką jawną (tj. w spółkach: komandytowych, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnych) oraz w kasach targowych, starających się o koncesję, wspomniane warunki dotyczą zarządców lub prokurentów, odpowiedzialnych za dany dział komisowej sprzedaży. Z przepisów tych niewątpliwie wynika, że koncesja nie może być udzielona spółce jawnej, w której którykolwiek ze spółników należy do kategorii osób, wykluczonych z mocy samego prawa od uzyskania koncesji. Natomiast w spółkach handlowych, nie będących spółką jawną, oraz w kasach targowych osoby takie nie mogą być zarządcami lub prokurentami, odpowiedzialnymi za dział komisowej sprzedaży zwierząt.

Koncesja może uprawniać do sprzedaży komisowej wszystkich zwierząt, wymienionych w art. 1 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 102/1938, poz. 678), lub niektórych z nich, przy czym koncesja taka ma według omawianego rozporządzenia charakter uprawnienia terenowo ograniczonego, tj. upoważniającego do wykonywania odnośnych czynności tylko w miejscowościach, w koncesji wyraźnie wskazanych.

Komisant, przed wydaniem mu dokumentu koncesyjnego, a zatem jeszcze przed rozpoczęciem swych zawodowych czynności, powinien złożyć w izbie przemysłowo-handlowej kaucję w wysokości, określonej przez tę izbę. W każdym razie kaucja taka, mająca służyć do zabezpieczenia roszczeń do komisanta, powstałych z tytułu szkody, wynikłej z jego zawodowych czynności, nie może być mniejsza niż zł 3 000. Kaucja może być złożona w gotówce, w papierach wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), lub w gwarancjach bankowych albo hipotecznych; izba przemysłowo-handlowa może zaspokoić z kaucji tylko pretensje, uznane bądź przez samego komisanta bądź przez prawomocny wyrok sądowy.

W razie ustąpienia komisanta, cofnięcia mu koncesji lub w razie jego śmierci izba zwraca kaucję, jeżeli w wyznaczonym i obwieszczonej przez izbę terminie do zgłaszania roszczeń nikt nie powiadomi izby o wytoczeniu przeciw komisantowi powództwa o wynagrodzenie szkody, wynikłej z zawodowych czynności komisanta.

W sprawie cofania koncesji omawiane rozporządzenie zawiera przepis, określający przypadki, w których izba przemysłowo-handlowa może cofnąć koncesję oraz w których powinna to uczynić. Mianowicie, izba może cofnąć koncesję w razie niestosowania się komisanta do postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o uregulowaniu obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem albo w razie przerwy w wykonywaniu koncesji przez okres co najmniej 3 miesięcy. Izba jest obowiązana cofnąć koncesję w przypadku utraty przez komisanta obywatelstwa polskiego, następnie w przypadku nieuzupełnienia przez komisanta kaucji do pierwotnej wysokości (według bowiem § 13 ust. 3 rozporządzenia komisant powinien uzupełnić kaucję do pierwotnej wysokości w razie jej całkowitego lub częściowego zużycia albo w razie obniżenia się jej wartości), wreszcie w przypadku zaistnienia ex post, tj. już w czasie trwania przedsiębiorstwa, takich okoliczności, które według rozporządzenia stanowią podstawę obowiązku odmowy koncesji (skazanie sądowe, pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych, wdrożenie postępowania upadłościowego, wykluczenie z giełdy towarowej).

Osobie, której izba przemysłowo-handlowa odmówi udzielenia koncesji, oraz komisantowi, któremu izba cofnie koncesję, przysługuje według rozporządzenia prawo odwołania się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu w ciągu 14 dni od daty otrzymania kwestionowanej decyzji.

Inne postanowienia omawianego rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 13/IV h. r. regulują sposób prowadzenia odnośnych przedsiębiorstw. I tak, komisant może wykonywać czynności komisowej sprzedaży bądź sam, bądź wyręczając się w nich innym komisantem (koncesjonowanym) albo maklerem przysięgłym giełdy mięsnej lub swymi pracownikami; w tym ostatnim jednak przypadku powinien podić do wiadomości izby przemysłowo-handlowej nazwi-

ska pracowników celem uzyskania zgody izby na dokonywanie przez nich sprzedaży. Izba może cofnąć swą zgodę za 3-miesięcznym wypowiedzeniem. Od decyzji izby w tym względzie przysługuje komisantowi prawo odwołania się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu w 14-dniowym terminie.

Jeżeli na targowisku, na którym zostali ustanowieni komisanci, działła giełda mięsna, nie może ona odmówić przyjęcia koncesjonowanego komisanta w poczet członków.

W myśl przepisu art. 6 ust. 1 ustawy z dn. 5/VIII 1938 r., wedle którego „komisantom koncesjonowanym nie wolno dokonywać transakcyj na własny rachunek”, rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu stwierdza, że komisantowi nie wolno zawierać umów na własny rachunek zarówno na swoje jak i na cudze nazwisko w odniesieniu do hurtowego i detalicznego obrotu zwierzętami, wymienionymi w art. 1 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r., ani też w jakikolwiek inny sposób uczesniczyć w takich (zawieranych na rachunek komisanta) transakcjach lub być udziałowcem firm, trudniących się handlem wymienionymi artykułami.

Jakkolwiek przepis ten nie powinien być interpretowany w ten sposób, że komisantom nie wolno udzielać zaliczek na poczet otrzymanych zleceń sprzedaży, to jednak celem uniknięcia jakichkolwiek w tym względzie wątpliwości rozporządzenie w § 11 ust. 2 stwierdza *expressis verbis* dopuszczalność kredytowania obrotu komisowego.

Komisantowi nie wolno, rozumie się, brać udziału w transakcjach pozornych lub zmierzających do obejścia istniejących przepisów, w szczególności przepisów, regulujących obrót zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrót hurtowy mięsem.

Komisant powinien prowadzić w języku polskim w porządku chronologicznym dziennik wszystkich zawartych przez siebie transakcyj, parafowany przez właściwą okręgową komisję nadzoru rynku mięsnego. Zamiast dziennika komisant może prowadzić odpowiednią numerowaną księgę konsygnacyjną. Analogicznie do przepisów art. 55 § 4 Kodeksu Handlowego, dotyczących sposobu prowadzenia ksiąg handlowych, omawiane rozporządzenie stanowi, że dzienniki i księgi konsygnacyjne powinny być prowadzone bez wycierań i zasadniczo bez poprawek; poprawki mogą być dokonywane w taki sposób, aby tekst pierwotny można było odczytać.

Transakcje powinny być wpisane do dziennika lub księgi konsygnacyjnej w czasie targowym lub bezpośrednio po zakończeniu targu. Zakończone dzienniki i księgi konsygnacyjne, po dokonaniu przez władze skarbowe wymiaru podatkowego, komisant powinien oddać na przechowanie właściwej izbie przemysłowo-handlowej. Zarówno tej izbie jak i inspektorowi okręgowej komisji nadzoru rynku mięsnego oraz przewodniczącemu miejscowej komisji notowań cen przysługuje prawo przeglądania w każdym czasie dziennika względnie księgi konsygnacyjnej i innych dowodów, sporządzanych przez komisanta.

Komisant jest według omawianego rozporządzenia obowiązany w szczególności do wydawania stronom dowodów na zawarte przez siebie umowy sprzedaży, wykonywania zleconych czynności pomocniczych (jak odbieranie towaru i opieka nad nim, uiszczanie należnych opłat, załatwianie formalności weterynaryjnych i targowych itp.), informowania stron o znanych mu właściwościach towaru, zwłaszcza o wadach towaru, udzielania na żądanie izby przemysłowo-handlowej, okręgowej komisji nadzoru rynku mięsnego lub komisji notowań cen informacji o cenach towaru oraz opinii przy kwalifikowaniu towaru według obowiązującej nomenklatury.

Komisant ma prawo do prowizji od zleceniodawcy, jak również do wynagrodzenia za dodatkowe usługi oraz do zwrotu kosztów, poniesionych przy wykonywaniu zlecenia.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu, działając w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Ref. Roln., nie uznało za pożądane i należyte uzasadnione ustalenie z góry w rozporządzeniu minimum prowizji, pobieranej przez komisanta od zleceniodawcy. Natomiast rozporządzenie przepisuje, że właściwa izba przemysłowo-handlowa jest władna — w porozumieniu z okręgową komisją nadzoru rynku mięsnego względnie także z giełdą mięsną — zatwierdzać stawki wspomnianej prowizji i wynagrodzenia komisanta za dodatkowe usługi (czynności pomocnicze).

Przepisy omówionego wyżej rozporządzenia z dn. 13/IV 1939 r. wjadą w życie w 6 miesięcy po ogłoszeniu rozporządzenia w „Dzienniku Ustaw R. P.”. Ten okres czasu umożliwi samorządowi gospodarczemu przygotowanie zarządzeń, potrzebnych dla należytego wprowadzenia odnośnych przepisów w życie na wszystkich terenach.

R. Ś.

SAMORZĄD

FINANSE SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO.—Suma świadczeń publicznych na utrzymanie samorządu gospodarczego, obejmującego 13 izb rolniczych, 10 izb przemysłowo-handlowych i 17 izb rzemieślniczych, wynosiła w 1938 r. (a jeśli chodzi o izby rolnicze — w czasie od 1 kwietnia 1937 r. do 31 marca 1938 r.) — ok. zł 8 miln., przeciętne więc obciążenie 1 mieszkańca podatkami na utrzymanie samorządu gospodarczego wynosi ok. gr 24 rocznie.

Kwota ta — zarówno w zestawieniu z dużym zakresem prac i obowiązków 40 izb samorządu gospodarczego, jak i w porównaniu z sumą obciążeń na rzecz samorządu terytorialnego — jest b. niewielka. Oczywiście, zadania samorządu gospodarczego i terytorialnego są najzupełniej różne i tego ostatniego znacznie rozleglejsze, niemniej jednak interesujące jest stwierdzenie, że wobec obciążenia w wysokości gr 24 rocznie na głowę na samorząd gospodarczy ciężary podatkowe ludności na rzecz samorządu terytorialnego wynoszą przeszło 22 razy więcej, bo zł 5·34 na 1 mieszkańca. Wysokość bowiem świadczeń publicznych w postaci danin i podatków, ponoszonych przez ludność na rzecz miejskiego samorządu terytorialnego, wynosiła w preliminarzach budżetowych na rok 1938/39, a więc w czasie 1/IV 1938 ÷ 31/III 1939 kwotę ok. zł 185 miln.

Izby przemysłowo-handlowe, rolnicze i rzemieślnicze w pewnym tylko stopniu pokrywają swe wydatki ze źródeł podatkowych. Mają one również swe własne dochody, głównie z prac poruczonych w zakresie administracji gospodarczej (wydawanie różnego rodzaju zaświadczeń itp.) i innych prac administracyjnych, wynikających z własnego zakresu działania izb. Suma budżetów 40 izb samorządu gospodarczego jest więc większa od sumy obciążeń na ich rzecz.

Z poszczególnych rodzajów izb — izby rolnicze mają największe budżety: wydały one w czasie od dn. 1/IV 1937 r. do dn. 31/III 1938 r. zł 10 512 tys. Na drugim miejscu stoją izby przemysłowo-handlowe (w 1937 r. — zł 4 806 tys., w 1938 r. — zł 5 491 tys.). Wreszcie, najmniejsze są budżety izb rzemieślniczych (w 1937 r. — zł 2 268 tys., w 1938 r. — zł 2 410 tys.). W 1937 r. w ramach łącznego budżetu, wynoszącego po stronie rozchodów zł 17 586 tys., wszystkie izby samorządu gospodarczego wydatkowały na cele popierania rolnictwa, przemysłu, handlu i rzemiosła, oraz na sprawy, związane z oświatą zawodową, łącznie sumę zł 9 567 tys., tj. sumę, przewyższającą poważnie wpływy z podatków, a stanowiącą 56·2% ogólnych wpływów samorządu gospodarczego.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Ratyfikacja porozumienia polsko-francuskiego w sprawie przedłużenia układu płatniczego — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 35, poz. 217).

Ratyfikacja układu handlowego między Polską a Litwą — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 35, poz. 218).

Prawo zabudowy, zbywanie i zamiana gruntów państwowych w obrębie portów morskich — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 35, poz. 219).

Ratyfikacja porozumienia polsko-szwajcarskiego w sprawie płatności handlowych ziem odzyskanych — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 228).

Ratyfikacja porozumienia polsko-szwajcarskiego w sprawie zniżek celnych na niektóre produkty chemiczne — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 229).

Ratyfikacja porozumienia polsko szwajcarskiego w sprawie szwajcarskich plecionek do kapeluszy — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 230).

Ratyfikacja traktatu handlowego polsko-argentyńskiego — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 231).

Ratyfikacja traktatu handlowego polsko-urugwajskiego — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 232).

Ratyfikacja konwencji weterynaryjnej z Grecją — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 233).

Ratyfikacja konwencji weterynaryjnej z Łotwą — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 234).

Ratyfikacja protokołu taryfowego polsko-litewskiego — ustawa z dn. 5/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 235).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Określenie przedsiębiorstw przemysłowych i górniczych w związku z powszechnym obowiązkiem świadczeń rzeczowych — rozp. Ministrów: Przem. i Han., Roln. i Ref. Roln. oraz Skarbu z dn. 15/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 35, poz. 227).

Wykonanie ustawy o poprawie finansów komunalnych — rozp. Ministrów: Spraw Wewn. i Skarbu z dn. 31/III 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 236).

Koncesje na przemysł wyrobu gum jezdnych — rozp. Ministra Przem. i Han. z dn. 6/IV 1939 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 238).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

25 kwietnia:

— T-wo Akc. Fabr. Masz. i Odl. Żel. „A. Wieczorek” — o g. 19 w lok. T-wa w Białymstoku, Kolejowa 12.

26 kwietnia:

— Górnośl. Fabr. Czek. i Cukr. „Hanka”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Siemianowicach Śl., Dworcowa 2.

29 kwietnia:

— Zakł. Przem. Lnianego „Krosno”, S. A. — o g. 12 w lok. Zjedn. Zakł. Włókn. K. Scheiblera i L. Grohmana w Łodzi, Targowa 65.

— „Gbiorczyk i S-ka”, S. A. — o g. 14 w lok. S-ki w Poznaniu, al. Piłsudskiego 28.

1 maja:

— T-wo Przem. Tluszcz. „Schicht-Lever”, S. A. — o g. 17 w lok. T-wa w W-wie, Nowy Zjazd 1.

— „Dr St. Krzyżankiewicz” Fabr. Chem., S. A. — o g. 17 w lok. Nurkowskiego w Poznaniu, Mielżyńskiego 23.

— Fabr. Wyr. Met. „I. M. Proszower i S-ka”, S. A. — o g. 14 w kanc. Not. Nowickiego w W-wie, Kapucyńska 6.

— „T-wo Bud. i Eksploat. Domów”, S. A. — o g. 18 w lok. T-wa w W-wie, Nowy Zjazd 1.

2 maja:

— „Akc. Bank Hipoteczny” — o g. 10 w lok. B-ku we Lwowie, pl. Halicki 15.

— „Międzynarodowe T-wo Wag. Syp. i W. Ekspresów”, S. A. — o g. 14 w lok. S-ki w Brukseli, 53 Boulevard Clovis.

4 maja:

— Pomor. Elektr. Kraj. „Gródek”, S. A. — o g. 17 w lok. Star. Kraj. Pom. w Toruniu, Fosa Staromiejska 1.

— „Chorzowska Gazownia”, S. A. — o g. 16½ w lok. S-ki w Chorzowie, Cmentarna 23.

— „Centr. Eksp. Drzewnego w W-wie”, S. A. — o g. 18 w lok. Stow. Przem. i Kupców Drzewn. w W-wie, Alberta 1.

— „Kolomyjskie Koleje Lokalne”, S. A. — o g. 11 w lok. Powsz. B-ku Kred. we Lwowie, Jagiellońska 5/7.

— „Lignoza”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Katowicach, Dworcowa 13.

5 maja:

— Częstoch. Zakł. Wyr. Włók. „Stradom”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, pl. Napoleona 9.

— „Pol. Akc. S-ka Telefoniczna” — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Piusa XI 19.

— „Ericsson” Pol. Akc. S-ka Elektr. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, al. Ujazdowskie 47.

— Zakł. Mech. „Ursus”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Terespolska 34/36.

— Fabr. Masz., Odl. Żel. i Met. „B-cia Kanczewscy”, S. A. — o g. 17 w kanc. Not. Z. Jarczewskiego w Częstochowie, N. Marii Panny 29.

— „T-wo Warsz. Kolej Dojazdowych”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 9.

6 maja:

— Fabr. Wapna i Cem. „Piechcin”, S. A. — o g. 16 w lok. Nurkowskiego w Poznaniu, Mielżyńskiego 23.

— Fabr. Narz. Chir., Wet. i Wyr. Stal. Ostrych „Alfons Mann”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, pl. Małachowskiego 2.

— Cukrownia „Trawniki”, S. A. — o g. 16½ w hot. Wiktorja w Lublinie.

— „Powsz. Domy Składowe”, S. A. — o g. 10 w Ratuszu, we Lwowie, I p.

8 maja:

— „Kraj. Przem. Elektryczny — S. K. W.”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Okopowa 19.

— S. A. Przem. Włók. „A. i J. Pikielnych” — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Śródmiejska 9.

9 maja:

— „Bank. Rolniczy i Handlowy — Agrar- und Commerz-bank”, S. A. — o g. 17 w lok. B-ku w Katowicach.

— „Warsz. T-wo Kop. Węgla i Zakł. Hutn.”, S. A. — o g. 11 w lok. T-wa w W-wie, Czackiego 6.

— Zakł. Górn. „Silesia”, S. A. — o g. 12 w lok. Bielsko-Bialskiej S-ki Elektr. i Kol. w Bielsku, Grażyńskiego 64.

— Fabr. Masz. i Narz. Roln. „M. Wolski i S-ka”, S. A. — o g. 10 w kanc. Not. W. Romana w W-wie, Kapucyńska 6.

10 maja:

— Fabr. Apar. Elektr. „K. Szpotański i S-ka”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Kałuszyńska 4.

11 maja:

— Kolej Lok. „Przeworsk — Dynów”, S. A. — o g. 10 w lok. Biura Małopol. Kolei Lok. we Lwowie, Jagiellońska 1.

— „Drukarnia Techniczna”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 3/5.

— „T-wo Przem.-Leśne”, S. A. — o g. 18½ w lok. S-ki w W-wie, Królewska 35.

— „Podkarpackie T-wo Elektryczne”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki we Lwowie, Fredry 9.

12 maja:

— „Drukarnia Dziennika Poznańskiego”, S. A. — o g. 16 w Poznaniu, 3 Maja 2 m. 2.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

SUBSKRYPCJA POŻYCZKI OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

ODEZWA

GENERALNEGO KOMISARZA POŻYCZKI GEN. BRONI BERBECKIEGO

„Obywatele, silni duchem, zwarci wokół ukochanej Armii i Wodza Naczelnego, gotowi do wszelkiej akcji, maszerujemy ku wielkiej, potężnej Polsce.

Gwałtowny wyścig zbrojeń ogarnął cały świat. Narody zbroją się w tempie wyścigowym.

W obliczu tych wydarzeń musimy dotrzymać kroku innym musimy zwiększyć nasze wysiłki, zmierzające do spotęgowania sił obronnych Polski. Musimy pokryć niebo nasze eskadrami stalowych ptaków, a ziemię własną — bateriami dział przeciwlotniczych.

Rząd Rzeczypospolitej rozpiisał Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej.

Pożyczka ta spotkała się z entuzjazmem całego społeczeństwa. Płynie lawina ofiar i deklaracji pożyczkowych.

Niechaj nie będzie domu, niechaj nie będzie obywatela, który by nie nabył Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

Deklaracje pożyczkowe przyjmują już wszystkie banki, komunalne kasy oszczędności, P. K. O. i urzędy skarbowe. Obywatelu! maszerujemy do kas!

Wartość depozytowa Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej

Obligacje Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej mogą być przyjmowane przez władze, urzędy, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe jako wadia przy przetargach oraz jako kaucje na zabezpieczenie wszelkiego rodzaju umów oraz zaliczek, wypłacanych na dostawy i roboty rządowe, jak również na zabezpieczenie udzielonych przez Skarb Państwa kredytów akcyzowych, celnych i transportowych.

Ministerstwo Skarbu ustaliło już wartość depozytową (wadialną i kaucyjną) obligacji 5% Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej na zł 85 za zł 100 wartości imiennej.

Do czasu wydania subskrybentom oryginalnych obligacji Pożyczki pokwitowania na wpłatę całkowitej należności z tytułu zadeklarowanej subskrypcji (tzw. pokwitowania subskrypcyjne) mogą być zastępczo przyjmowane na kaucje i wadia według tej samej wartości depozytowej, co i oryginalne obligacje, tj. zł 85 za zł 100 wartości imiennej.

Świat pracy wobec Pożyczki

Na wezwanie Głównego Komitetu Propagandy Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej Związków Pracowniczych, zrzeszonych w Centralnej Komisji Porozumiewawczej, zjechali w dn. 16 b. m. do Warszawy prezesi i przedstawiciele komisji okręgowych na zjazd, poświęcony omówieniu dotychczasowych poczyniń i dalszej akcji.

Na zjazd przybył P. Generalny Komisarz Pożyczki Gen. broni Berbecki, który wygłosił przemówienie, zakończone słowami:

„Najbardziej ofiarnej i czynnej części społeczeństwa polskiego — Światu pracy — cześć”.

Przyjęta entuzjastycznie rezolucja Zjazdu brzmi następująco:

„1) Ogół pracowników państwowych, samorządowych i prywatnych z radością i entuzjazmem powitał rozpiisanie przez Rząd Rzeczypospolitej Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Uznając celowość wszystkich dotychczasowych prac przygotowawczych, podjętych przez C. K. P. oraz Prezydium Głównego Komitetu Propagandy P. O. P. —

PODATKI I OPŁATY

PODATKI OD LOKALI I OD NIERUCHOMOŚCI DLA HOTELI I PENSJONATÓW.—W związku z zagadnieniami, dotyczącymi zasad ustalania podstaw wymiaru podatku od lokali i podatku od nieruchomości dla hoteli, pensjonatów, pokoiów umeblowanych itp., Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 19/IV 1939 r. L. D. V 5959/3/39 wyjaśniło i zarządziło, co następuje:

I. Obowiązek podatkowy i stawka podatkowa podatku od lokali.—Osobami, zajmującymi wieloizbowe lokale, jak hotele, pensjonaty, pokoje umeblowane itp., oraz w konsekwencji tego osobami, obowiązany do opłacania podatku od tych lokali, w myśl art. 3 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 14/XI 1935 r. o podatku od lokali („Dz. Ust. R. P.” Nr 62, poz. 505) są:

a) najemcy lub dzierżawcy lokali wieloizbowych, zajętych na hotele, pensjonaty, pokoje umeblowane itp.—o ile lokale te zostały przez właścicieli budynków oddane w najem lub w dzierżawę,

b) właściciele lokali wieloizbowych, zajętych na hotele, pensjonaty, pokoje umeblowane itp.—o ile lokale te znajdują się w budynkach tychże właścicieli, a mieszczące się w nich hotele, pensjonaty, pokoje umeblowane itp. są prowadzone przez samych właścicieli.

Zgodnie z przepisem art. 5 p. 2 dekretu, dla tego rodzaju wieloizbowych lokali właściwa jest z reguły 12%-owa stopa podatkowa. Ponieważ jednak wspomniane hotele, pensjonaty, pokoje umeblowane itp. składają się przeważnie z pomieszczeń 1-, 2- i 3-izbowych, które to pomieszczenia—gdyby nie były częścią lokali wieloizbowych—bądź byłyby wolne od podatku, bądź byłaby dla nich właściwa 8%-owa stopa podatkowa, przeto Ministerstwo Skarbu poleciło, począwszy

Zjazd imieniem ćwierćmilionowej rzeszy pracowniczej Polski stwierdza, że subskrypcja wśród tej warstwy społecznej została już spontanicznie i bez żadnych wyjątków przeprowadzona w całości co najmniej według norm, ustalonych przez C. K. P., tudzież organizacje pracownicze. Warstwa pracownicza, dokonawszy dla Polski wysiłku pieniężnego, jeszcze raz deklaruje, że w obronie integralności i niezależności Państwa złoży każdej chwili ochotnie daninę krwi, gotowa stanąć do boju na każdy rozkaz Naczelnego Wodza.

2) Świat pracy, świadcząc na rzecz Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej wysoko ponad swe skromne możliwości materialne, ofiaruje nadto pełną gotowość swej bezinteresownej pracy dla uwieńczenia najpełniejszym powodzeniem tego doniosłego dzieła. Zjazd wzywa ogół pracowników Polski, aby z całym entuzjazmem stawili się do dyspozycji miejscowych ogólnych obywatelskich komitetów Pożyczki, tudzież komitetów pracowniczych, celem współpracy w dziedzinie propagandy subskrypcji Pożyczki oraz przy kontroli, która ma wykazać, w jakim stopniu poszczególne jednostki wykonały zobowiązania według norm, dobrowolnie ustalonych dla każdej grupy zawodowej przez odpowiednie tych grup reprezentacje społeczne i gospodarcze.

3) Zjazd stwierdza, że od należytego udziału w subskrypcji Pożyczki nie ma prawa nikt się uchylić a przeciwnie wszystkie warstwy społeczne powinny podjąć szlachetne współzawodnictwo w dziele zwielokrotnienia naszych sił zbrojnych w powietrzu i na lądzie. W tym duchu Zjazd apeluje do wszystkich warstw społecznych, a w pierwszym rzędzie do ludzi lepiej usytuowanych, aby w zrozumieniu świętego obowiązku narodowego i państwowego dokonali przy subskrypcji Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej maksymalnego wysiłku, zasługując sobie na sprawiedliwą i wdzięczną ocenę przyszłych polskich pokoleń. Siła powietrzna Polski—dziełem całego społeczeństwa”.

Normy subskrypcji od dochodu z kapitałów i rent

Upřednio podawaliśmy minimalne normy orientacyjne subskrypcji P. O. P. dla poszczególnych gałęzi życia gospodarczego. Obecnie uzupełniamy je normami subskrypcji od dochodów z kapitałów i rent.

Normy te przedstawiają się następująco: od dochodu rocznego ponad zł 1 500 do zł 2 000—1 bon zł 20; od dochodu ponad zł 2 000 do zł 2 400—2 bony zł 40; ponad zł 2 400 do zł 2 800—3 bony zł 60; ponad zł 2 800 do zł 3 200—4 bony; ponad zł 3 200 do zł 5 000—3%, ponad zł 5 000 do zł 10 000—5%, ponad zł 10 000 do zł 25 000—7½%, wreszcie ponad zł 25 000—10%.

od roku 1939, pobierać od hoteli, pensjonatów, pokoiów umeblowanych itp. podatek od lokali według 8%-owej stawki podatkowej. Pobór różnicy pomiędzy podatkiem, wymierzonym według właściwej 12%-owej stawki podatkowej, a podatkiem, pobieranym według 8%-owej stawki podatkowej, Ministerstwo Skarbu odroczyło do dalszych zarządzeń.

II. Zasady ustalania podstaw wymiaru podatku od lokali.—Za podstawę wymiaru podatku od wspomnianych lokali wieloizbowych na 2-letni okres wymiarowy stosownie do art. 4 powołanego dekretu należy przyjmować:

1) dla lokali, które w roku, poprzedzającym okres podatkowy, były wynajęte (wydzierżawione)—komorne (czynsz dzierżawny), jakie najemca (dzierżawca) zobowiązał się płacić wynajmującemu (wydzierżawiającemu) w roku, poprzedzającym okres podatkowy, przy czym, o ile odnośne lokale były wynajęte (wydzierżawione) łącznie z urządzeniem, koncesją itp. świadczeniami ze strony właściciela budynku, wówczas od komornego (czynszu dzierżawnego) należy potrącić ustaloną przez biegłych wartość tychże świadczeń pod warunkiem, że zostały one objęte komornym, a to zgodnie z przepisem § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20/IV 1936 r. o wykonaniu dekretu o podatku od lokali („Dz. Ust. R. P.” Nr 33, poz. 258);

2) dla lokali, które w roku, poprzedzającym okres podatkowy, nie były wynajęte lub wydzierżawione, lecz w których były prowadzone hotele, pensjonaty, pokoje umeblowane itp. przez właścicieli budynków, mieszczących te lokale, względnie, które w tym roku były w ogóle nie zajęte—wartość czynszową z roku, poprzedzającego okres podatkowy, obliczoną w wysokości komornego, jkiby uzyskał właściciel w razie wynajęcia lub wydzierżawienia lokalu przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, mających wpływ na wysokość czynszu; usta-

lenie wartości czynszowej należy zawsze dokonywać przez biegłych, posiadających kwalifikacje z art. 70 § 3 P. O.

O ile zająd okoliczności, przewidziane w art. 6 ust. 2 powołanego dekretu, wówczas podstawa wymiaru na drugi rok dwuletniego okresu wymiarowego może ulec zmianie.

III. Wymiar podatku od lokali dla hoteli, pensjonatów, pokoiów umeblowanych itp., położonych w miastach, będących uzdrowiskami lub letniskami.—W przypadku, gdy lokal wieloizbowy jest z reguły wynajmowany (wyzierzawiany), albo zajmowany przez właściciela tegoż na hotel, pensjonat itp. wyłącznie w sezonie, tj. przez pewien czas roku, natomiast przez pozostały czas tego roku jest w ogóle niezajęty (nie jest w nim prowadzony hotel, pensjonat itp.), wówczas wymiar podatku od takiego lokalu ma być dokonany według zasad, podanych w części II omawianego okólnika, lecz od podstawy, obliczonej w stosunku do czasu najmu (dzierżawy), określonego w umowie, a dotyczącego roku podatkowego, względnie w stosunku do czasu faktycznego zajmowania lokalu przez właściciela (prowadzenia w nim hotelu, pensjonatu itp.) w roku podatkowym.

W związku z powyższym Ministerstwo Skarbu poleciło, aby wymiar podatku od tego rodzaju lokali, położonych w miastach, będących uzdrowiskami lub letniskami, dokonywany był nie na okres dwuletni, lecz na rok podatkowy.

Celem ustalenia okresu najmu (dzierżawy) lub prowadzenia hoteli, pensjonatów itp. przez samych właścicieli w roku podatkowym urzędy skarbowe mają opierać się przede wszystkim na wykazach nieruchomości, składanych co roku przez właścicieli budynków, następnie na umowach najmu (dzierżawy) oraz ewentualnie na wyniku przeprowadzonych w tym kierunku korespondencji i innych informacjach. Przy tym urzędy skarbowe powinny zwrócić uwagę właścicielom nieruchomości na obowiązki, wypływające z art. 62 ordynacji podatkowej.

Jeżeli z wykazu nieruchomości będzie wynikało, że w roku podatkowym hotel, pensjonat itp. nie będzie w ogóle prowadzony, wymiaru podatku należy na razie zaniechać. W razie jednakowej stwierdzenia, że w ciągu roku podatkowego właściciel wydzierżawił hotel, pensjonat itp. lub rozpoczął w nim sam prowadzić wspomniane przedsiębiorstwo, wymiaru podatku należy dokonać od podstawy, ustalonej według wyżej podanych zasad.

Przykład:

Właściciel zeznał, że w roku 1939, tj. w roku podatkowym, pensjonat został wydzierżawiony (będzie prowadzony przez niego samego) na okres 6 miesięcy. W roku 1938, tj. poprzedzającym rok podatkowy, pensjonat ten był wynajęty przez okres 5 miesięcy za czynszem netto zł 6 000, w pozostałych zaś miesiącach pensjonat ten nie był w ogóle prowadzony.

Podstawę wymiaru na rok 1939 będzie stanowiła kwota zł 7 200 ($\frac{zł 6\ 000 \times 6}{5} = zł 7\ 200$).

IV. Wymiar podatku od nieruchomości.—Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że przy ustalaniu podstaw wymiaru podatku od nieruchomości dla hoteli, pensjonatów, pokoiów umeblowanych itp. należy stosować zasady, podane w części II omawianego okólnika, w oparciu się na przepisach art. 6 ust. 2 i 3 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 14/I 1936 r. o podatku od nieruchomości („Dz. Ust. R. P.” Nr 3, poz. 14) oraz § 16 ust. 3 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20/IV 1936 r. o wykonaniu powołanego dekretu („Dz. Ust. R. P.” Nr 33, poz. 259).

V. Wymiar podatku od nieruchomości dla hoteli, pensjonatów, pokoiów umeblowanych itp., położonych w miejscowościach, będących uzdrowiskami lub letniskami.—Przy wymiarze podatku od nieruchomości dla hoteli, pensjonatów, pokoiów umeblowanych itp., położonych w miejscowościach (miastach, wsiach), będących uzdrowiskami lub letniskami, które są z reguły wynajmowane (wyzierzawiane), albo zajmowane przez właścicieli wyłącznie w sezonie, należy stosować zasady, podane w części III omawianego okólnika.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 11 do 15 kwietnia 1939 r.

Na rynku dewiz w okresie sprawozdawczym panowała nadal tendencja mocna. Jedynie belgi utrzymały kurs na poziomie z okresu poprzedzającego; wszystkie pozostałe dewizy wykazały wzrosty notowań, mianowicie (w zł na 100 jednostkach walutowych): franki francuskie 0·03, franki szwajcarskie 0·20, liry włoskie 0·03, floreny holenderskie 0·55, korony szwedzkie 0·40, korony duńskie 0·15 i korony norweskie 0·05, oraz dolary gotówkowe zł 0·00³/₈ i telegraficzne zł 0·00¹/₂ na § 1, a funty szterlingi—zł 0·03 na £ 1.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5·31 ¹ / ₄	5·31 ¹ / ₈	5·31 ¹ / ₄
„ „ „ telegr.	\$ 1	5·31 ³ / ₄	5·31 ⁵ / ₈	5·31 ³ / ₄
Funty szterlingi	£ 1	24·91	24·90	24·91
Franki francuskie	100 fr.	14·11	14·10	14·11
Franki szwajcarskie	100 fr.	119·20	119·00	119·00
Belgi	100 blg.	89·60	89·40	89·60
Marki niemieckie	100 RM	—	—	—
Korony czesko-słow.	100 K	—	—	—
Liry włoskie	100 lir.	27·98	27·95	27·98
Floreny holenderskie	100 fl.	282·40	282·10	282·40
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	128·50	128·40	128·50
Korony duńskie	100 kor.	111·30	111·15	111·30
Korony norweskie	100 kor.	125·20	125·10	125·20

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych panowała tendencja słaba i kursy kształtowały się zniżkowo. Sztuki obu emisji i serie I emisji 3% Poż. Premiowej Inwestycyjnej straciły po zł 4·50, a serie II emisji—zł 4·00; 4% Poż. Premiowa Dolarowa zniżkowała o zł 0·50. Pozostałe pożyczki wykazały następujące zniżki (w % -ach nominalu): 4% Poż. Konsolidacyjna 1·25, 4¹/₂% Poż. Wewnętrzna 1·75, 5% Poż. Konwersyjna 1·00 i 5% Poż. Konwers. Kolejowa 1·25.

Zniżkowały również notowania na rynku papierów lokacyjnych prywatnych; spadły mianowicie (w % -ach nominalu): 4¹/₂% L. Z. Tow. Kred. Ziemińskiego w Warszawie i Lwowie o 2·50, 4¹/₂% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt. (w zł w zł.) o 1·50, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1925 r. o 3·25 i także listy z 1933 r. o 3·50, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi: z 1933 r. o 2·50 i z 1938 r. o 2·00, oraz 5% L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1933 r. o 1·50. 5% L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r. utrzymały kurs dotychczasowy, a jedynie tylko 5¹/₂% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego (emisja BF) wykazały wzrost o 0·75% nom.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papieri państwowe				
w zł za sztukę				
3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna				
I emisja sztuki	zł w zł. 100	89·00	86·25	86·25
„ „ serie	„ „ „ „	92·00	89·00	89·00
II „ „ sztuki	„ „ „ „	88·00	85·25	85·25
„ „ serie	„ „ „ „	89·00	88·09	88·00
4% Pożyczka Premiowa Dolarowa	\$ ¹)	41·50	40·00	41·00
w % % nominalu				
4% Pożyczka Konsolidacyjna	zł w zł.	65·25	64·25	64·25
		-64·75 ²)	-64·00 ²)	-64·00 ²)
		-64·75 ²)	-64·00 ²)	-64·00 ²)
4 ¹ / ₂ % „ Wewnętrzna	zł	64·50	63·00	63·00
5% „ Konwersyjna	zł	68·00	67·50	67·50
5% „ Konwers. Kol.	zł			66·25
Listy zastawne i obligacje banków				
5 ¹ / ₂ % L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „ „	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „ „	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „ „	zł w zł. 1924	81·00	81·00	81·00
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „ „	zł w zł. 1927	81·00	81·00	81·00
6% Obl. B. Gosp. Kraj.	zł	97·00	97·00	97·00
Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych				
5 ¹ / ₂ % L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego ⁴) emisja BF	£			82·50

¹) \$ 5 = zł 44·57.

²) Dotyczy odcinków po 100.

³) Dotyczy drobnych odcinków.

⁴) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

4½%	L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie	zł	63·50	61·00	61·00 -61·50
4½%	L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego we Lwowie	zł	·	·	60·50
4½%	L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt. . .	zł w zł.	·	·	57·00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1925 r.	zł	74·00	72·00	72·00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.	zł	71·50	69·00	69·00 -72·00 ¹⁾ -70·00 ¹⁾ -70·00 ¹⁾
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.	zł	63·50	62·00	62·50
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1938 r.	zł	·	·	61·00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Częstochowy z 1933 r.	zł	61·00	60·00	60·00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1925 r.	zł	·	·	62·00
5%	L. Z. Tow. Kred. m. Lublina z 1933 r.	zł	·	·	60·00

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH²⁾

(maksimum — minimum — ultimo; w nawiasach — obroty)

	27/III ÷ 1/IV	3 ÷ 8/IV	11 ÷ 15/IV
New York			
6% dolarowa 1920	32½—32—32 (3 000)	28¾—27¾—27¾ (2 000)	26—26—26 (18 000)
4½% dolarowa skonw. 1920	b e z o b r o t ó w		
8% Dillon 1925	34½—31—31 (21 000)	33—31—31 (20 000)	33—31—33 (6 000)
4½% dolarowa skonw. 1925	b e z o b r o t ó w		
7% stabiliz. 1927	38—35—35 (14 000)	bez obrotów	35—34¾—35 (3 000)
4½% stabiliz. skonw. 1927	28—25—28 (25 000)	b e z o b r o t ó w	
7% Warszawy 1928	28—28—28 (1 000)	bez obrotów	22—22—22 (1 000)
4½% Warszawy skonw. 1928	24—23—23 (6 000)	22—16¼—16¼ (12 000)	20—16¼—20 (16 000)
7% Śląska 1928	b e z o b r o t ó w		
4½% Śląska skonw. 1928	—	20—20—20 (4 000)	18—18—18 (3 000)
Londyn			
4½% stabiliz. 1927	43·95—42·95— —42·95	49·27—46·77 —48·77	48·79—46·29 —46·29
Zurych			
4½% stabiliz. 1927	—	—	—
Paryż ³⁾			
7% stabiliz. 1927	34·60—34·12	36·30—34·60	36·10—34·11
Mediolan			
7% włoska 1924	97·01—95·91— —95·91 (550)	—	—

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 10 KWIETNIA 1939 R.—Bilans (skrótowy) Banku Polskiego na dz. 10/IV b. r. jest drugim z kolei bilansem, zestawionym już na podstawie zmienionego statutu Banku (ustawa, wyrażająca zgodę na zmiany statutu, uchwalone na Walnym Zebraniu Banku w dn. 13/II b. r., została

ogłoszona w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 23, poz. 142). W związku z tym bilans na dz. 10/IV jest porównywalny z bilansem na dz. 31/III, ale już słabo porównywalny ze stanem rachunków sprzed miesiąca czy sprzed roku.

Do pozycji, do których nowy statut nie wprowadził zmian i które są w związku z tym w pełni porównywalne, należą przede wszystkim rezerwy złoto-dewizowe Banku.

Otóż, rezerwy walutowe Banku—w związku z normalnym zresztą lekko deficytowym kształtowaniem się zwyczajnych obrotów walutowych Banku—wykazały w dekadzie sprawozdawczej dalszy spadek, mianowicie o zł 3·4 miln. (w analogicznej dekadzie ub. r. spadek był większy, bo wynosił zł 4·9 miln.), i osiągnęły poziom o zł 4·9 miln. niższy niż przed miesiącem, tj. niż na ultimo I dekady marca, oraz o zł 3·8 miln. niższy niż przed rokiem, tj. niż na ultimo I dekady kwietnia ub. r.

Rezerwy złota Banku wzrosły w dekadzie sprawozdawczej w związku ze stałym drobnym skupem złota przez oddziały Banku o zł 0·1 miln. i osiągnęły kwotę zł 447·7 miln., co stanowi wyższe o zł 0·8 miln. w stosunku do stanu przed miesiącem (dn. 10/III b. r.—zł 446·9 miln.) oraz poważniejszą jużwyżkę zł 9·0 miln. (blisko 2%) w stosunku do stanu przed rokiem (dn. 10/IV ub. r.—zł 438·7 miln.).

Powwyższe rezerwy złota nie stanowią już statutowo pokrycia sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań Banku (a ściślej—części tych zobowiązań, po odjęciu zł 100 miln., które dawny statut Banku uznawał za pewne nigdy w dół nieprzekraczalne minimum tych zobowiązań); rezerwy te wg nowego statutu winny stanowić co najmniej 40% tej części obiegu i zobowiązań, o którą pełna suma obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku przewyższa kontyngent tzw. emisji fiducjarnej, ustalonej na poziomie, poniżej którego obieg wzięty łącznie z zobowiązaniami nigdy jeszcze nie spadał, a nawet do którego nigdy nie dochodził. Przy kontyngencie tej emisji fiducjarnej, wynoszącym zł 800 miln., rezerwy złota (zł 447·7 miln.) miałyby obecnie w co najmniej 40% pokrywać sumę zł 1 049·1 miln. Przed rokiem w tym samym ujęciu rezerwy złota (zł 438·7 miln.) miałyby pokrywać sumę zł 525·6 miln.

Stosunek rezerw złota do nadwyżki obiegu i zobowiązań ponad emisję fiducjarną—która to nadwyżka zresztą przy zastosowaniu maksymalnej statutem dopuszczonej granicy tej emisji wyniosłaby tylko zł 649·1 miln.—nie uległ w I dekadzie kwietnia prawie wcale zmianie, bo i rezerwy złota minimalnie tylko wzrosły i suma obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań Banku pozostała prawie niezmienną, wynosząc na ultimo I dekady kwietnia zł 1 849·1 miln.—wobec zł 1 847·5 miln. na ultimo marca. Jeden składnik tej sumy, mianowicie obieg biletów bankowych (mimo zresztą początku miesiąca) nieznacznie bardzo wzrósł—z zł 1 669·4 miln. do zł 1 674·5 miln.; drugi składnik—natychmiast płatne zobowiązania—wykazał jeszcze mniejszy (w liczbie absolutnej) spadek—z zł 178·1 miln. do zł 174·7 miln.

Zniżka zobowiązań w dekadzie sprawozdawczej dotyczyła właśnie tylko lokat żyrowych, gdyż pozycja „innych” zobowiązań nie tylko nie skurczyła się, ale nawet nieznacznie podniosła się (z zł 40·7 miln. do zł 42·0 miln.).

Lokaty żyrowe, które zwykle na początku miesiąca dopływają do Banku, w dekadzie sprawozdawczej nawet nieznacznie skurczyły się, mianowicie z zł 137·3 miln. do zł 132·7 miln., a to w związku z utrzymującym się jeszcze pewnym napięciem na rynku pieniężnym. Ruch lokat żyrowych był różny w poszczególnych rodzajach lokat. Lokaty kas państwowych skurczyły się silnie w I dekadzie kwietnia i były na ultimo tej dekady kilkakrotnie mniejsze niż przed miesiącem i niż przed rokiem. Inne lokaty pozostały właściwie na poziomie z końca marca (zł 129·8 miln. wobec zł 129·5 miln.), stanowiły one jednak niewiele więcej niż ¾ w stosunku do stanu przed miesiącem (dn. 10/III b. r.) i niewiele więcej niż ¼ w stosunku do stanu przed rokiem (dn. 10/IV ub. r.). Wg nowego statutu w budżecie dekadowym Banku są jednak obecnie w zakresie innych—poza lokatami kas państwowych—rachunków żyrowych Banku oddzielnie podawane rachunki żyrowe banków i innych instytucji kredytowych, oddzielnie zaś—wszelkie pozostałe prywatne rachunki żyrowe. Otóż, tutaj w I dekadzie kwietnia b. r. nastąpiły charakterystyczne zmiany: przy prawie takiej samej—jak widzieliśmy—łącznie sumie lokat (innych poza skarbowymi) nastąpił silny spadek lokat instytucji kredytowych (w związku z akcją upłynnianie się) przy jednoczesnym bardzo poważnym wzroście lokat w grupie „pozostałych”.

Liczbowo opisany wyżej ruch lokat żyrowych da się wyczytać z następującego zestawienia (w miln. zł):

¹⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

²⁾ Kursy — w % -ach nominału; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Mediolanie — w tysiącach).

³⁾ Notowania w stosunku do parytetu pożyczki w guldenach.

	10/III 1939	31/III 1939	10/IV 1939	10/IV 1938
Lokaty żyrowe	211·8	137·3	132·7	183·3
kas państwowych	26·5	7·9	2·9	21·5
inne	185·3	129·5	129·8	161·7

w tym:		
banków i in. instytu-		
cyj kredytowych	99·9	71·5
pozostałe	29·6	58·3

Obieg biletów bankowych—po bardzo silnym wzroście na ultimo marca—w I dekadzie kwietnia nie wykazał normalnej zniżki, utrzymując się prawie na poprzednim poziomie, a ściślej—wzrastając o zł 5·1 miln. (w I dekadzie marca—spadek o zł 38·5 miln., w I dekadzie kwietnia ub. r.—spadek o zł 23·2 miln.). Ta zwykła tendencja obiegu spowodowała, że obieg na ultimo I dekady kwietnia osiągnął poziom znacznie wyższy niż przed miesiącem i jeszcze poważniej (bo o przeszło połowę) przekraczający poziom sprzed roku, jak to widzimy z następującego zestawienia (w miln. zł):

10/III 1939	1 315·6
31/III „	1 659·4
10/IV „	1 674·5
10/IV 1938	1 083·6

Drobny wzrost obiegu w dekadzie sprawozdawczej znajdował odpowiednik w lekkim odpływie lokat żyrowych z Banku, podczas gdy—dość znaczne zresztą—ruchy kredytów Banku w sumie mniej więcej równoważyły się, nie oddziałując na obieg.

Jeśli chodzi o działalność kredytową Banku, to ustalenie jej zmian jest obecnie utrudnione w związku z dokonaną na podstawie zmienionego statutu konsolidacją części kredytów krótkoterminowych Banku na oprocentowany dług amortyzacyjny Skarbu Państwa—częściowo książkowy, częściowo w obligacjach (przedsiębiorstwa P. K. P. oraz Państw. Funduszu Drogowego). Operacja konsolidacyjna wyraziła się w bilansie Banku na ultimo marca powstaniem 2 nowych pozycji: długu książkowego w wys. zł 327·0 miln. i obligacji w wys. zł 188·0 miln., które to pozycje w I dekadzie kwietnia oczywiście pozostały niezmienione, oraz spisaniem łącznej sumy tych pozycji, a więc zł 515·0 miln., z 3 pozycji, reprezentujących krótkoterminowe kredyty Banku, mianowicie: portfeli wekslowego, pożyczek zastawowych i portfeli biletów skarbowych. Przyjmując, że powyższa operacja konsolidacyjna nie została przeprowadzona, i powyższa kwota zł 515 miln. tkwi w dalszym ciągu w ogólnej sumie, wyrażającej działalność kredytową Banku, sumę tę na ultimo I dekady kwietnia b. r. należałoby ustalić na zł 1 190·8 miln.—wobec zł 1 199·0 miln. na ultimo marca, wobec zł 921·4 miln. przed miesiącem (dn. 10/III b. r.) i zł 663·0 miln. przed rokiem (dn. 10/IV ub. r.).

Tak jak jest obecnie—ruch 3 głównych rodzajów kredytów Banku przedstawiał się w sposób następujący: portfel wekslowy zwiększył się w I dekadzie kwietnia—mimo początków miesiąca—o zł 20·2 miln.

(w I dekadzie marca też był wzrost—o zł 6·9 miln.), pożyczki zastawowe—po bardzo silnym wzroście na ultimo marca—w dekadzie sprawozdawczej skurczyły się aż o zł 35·7 miln., portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych—wzrósł w I dekadzie kwietnia w dalszym ciągu, mianowicie o zł 7·2 miln.

W okresie miesięcznym 10/III÷10/IV b. r. portfel wekslowy silnie skurczył się (o zł 292·5 miln.) w związku z tym, że gros powyższej odpisanej sumy zł 515 miln. przypadło właśnie na portfel wekslowy, pożyczki zastawowe podniosły się o zł 5·9 miln., portfel biletów skarbowych zaś—aż o zł 41·0 miln. W okresie rocznym—również przy zastrzeżeniu nieporównywalności wobec przeniesienia zł 515 miln. na inne rachunki—stwierdzić można następujące zmiany w stanie kredytów: portfel wekslowy skurczył się o zł 124·9 miln., pożyczki zastawowe wzrosły o zł 73·9 miln., portfel biletów skarbowych zwiększył się o zł 63·7 miln.

Jeśli chodzi o inne operacje czynne Banku—poza powyższymi 3 formami kredytów oraz kredytami konsolidacyjnymi—to zmiany w tym zakresie przedstawiały się w I dekadzie kwietnia następująco: dług Skarbu Państwa z tytułu kredytu bezprocentowego—mimo podwyższenia w statucie jego kontyngentu do zł 150 miln.—pozostawał wciąż niezmienny w wys. zaledwie zł 45 miln.; zapas skupionych przez Bank na własność monet srebrnych i bilonu z emisji skarbowej, którego granicę wyznacza stosunek procentowy do obiegu banknotów (5%, a więc jak obecnie zł 83·7 miln.)—zwiększył się o zł 13·8 miln., tj. prawie o tyleż, o ile spadł na ultimo marca (zł 14·8 miln.); portfel skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego, których Bank może posiadać do kwoty zł 200 miln., wzrósł o zł 5·1 miln. do zł 140·0 miln.

Pokrycie łącznej kwoty obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań (wynoszącej w dn. 10/IV zł 1 849·1 miln.) przedstawiało się na ultimo ostatnich 2 dekad następująco (w miln. zł):

	31/III	10/IV
Złoto	447·5	447·7
Waluty i dewizy	13·1	9·7
Monety srebrne i bilon	38·1	51·9
Weksle, warianty, czeki i kupony	450·6	472·8
Pożyczki zabezpieczone zastawami	132·9	97·2
Bilety skarbowe	100·5	107·7
Papiery procentowe własne	134·9	140·0
Dług Skarbu Państwa	560·0	560·0
w tym:		
bezprocentowy	45·0	45·0
oprocentowany książkowy	327·0	327·0
obligacje P.K.P. i P.F.D.	188·0	188·0
Razem: 1 877·6	1 885·0	

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

HANDEL ZAGRANICZNY NIEMIEC

Od czasu styczniowego przemówienia Kanclerza Hitlera w Reichstagu mógł sobie cały świat uświadomić—czego zresztą Niemcy nigdy nie ukrywały—że tą dziedziną gospodarczą, w której mają one największe trudności, jest wymiana towarowa z zagranicą. Taki obrót rzeczy jest zresztą zupełnie naturalny: Każda poprawa koniunktury w kraju wysoce uprzemysłowionym powoduje wzrost importu. Powstająca przez to pasywizacja bilansu handlowego nie stawia, przy mniej więcej swobodnym obrocie międzynarodowym towarów i kapitału, zadań nie do pokonania. Trudności specyficzne Niemiec wynikają najpierw z tego, że ich poprawa koniunktury była dotąd ciąglą i znaczna, posiadająca swój własny rytm, niezależny od rytmu koniunktury światowej, oraz że przeszkody, na jakie oni napotykają w płaceniu za potrzebny towar, przekraczają rozmiary, które dziś możemy uważać za normalne.

Od 2 lat zaznacza się w niemieckim handlu zagranicznym silny wzrost. Wychodząc od importu, który był czynnikiem, wyznaczającym rozwój tego handlu, konstatujemy, że od 1933 r. przez 4 lata zapotrzebowanie Niemiec utrzymuje się na niezmiennym poziomie ok. RM 4·2 mild. rocznie (znaczniejsze odchylenie w 1934 r. ma charakter wyraźnie przejściowy i spekulacyjny). Dopiero od 1937 r.

podnosi się ten poziom prawie do RM 5½ mild.¹⁾ i utrzymuje się przez ub. r. Możemy wyrazić przekonanie, że w imporcie niemieckim nie było ani jednej tony towaru niepotrzebnego—według zapamiętanych kierowników ich gospodarstwa i polityki. Ten zwiększony dopływ towaru zagranicznego zdołano jeszcze w 1937 r. zapłacić eksportem, osiągając nawet RM 443 miln. nadwyżki, w ub. r. jednak nie potrafiono już nawet dźwignąć eksportu do poziomu nie podwyższonego wartościowo importu, z czego wynikło RM 192 miln. deficytu dla starej Rzeszy, RM 432 miln. zaś dla całego obszaru Rzeszy, łącznie z Austrią. W porównaniu z wynikami roku 1937 wynosi różnica, a więc pasywizacja, RM 635 wzgl. 605 miln. Dla kraju bez zapisów dewiz stwarza to sytuację bardzo poważną, żeby nie powiedzieć groźną.

W ub. r. zatem poziom importu niemieckiego, podniesiony w 1937 r. został utrzymany. Powiedzmy dokładniej: czysty obrót towarowy wykazał drobną zwyżkę wartości—1·4%, tj. RM 74·4 miln., poważną zaś zwyżkę—10·6%—ilości, zbliżającą się bardzo do zwykłej wartości.

¹⁾ Wszystkie liczby, o ile specjalnie nie zaznaczono, odnoszą się do starej Rzeszy (od listopada 1938 r. łącznie z krajem sudeckim). Wszystkie dane są wzięte z „Wirtschaft und Statistik”.

obliczonej wg cen z 1937 r. (9·7%). To znaczy, że Niemcy w ub. r. przywiezły z zagranicy o $\frac{1}{10}$ więcej niż w poprzednim roku, czyli że, wychodząc z założenia, iż niepotrzebnego towaru nie importuje się do Niemiec, zapotrzebowanie ich wzrosło w ub. r. o dalsze 10%. Na zapłacenie tego importu nie starczyło jednak tego środka płatniczego, którym Niemcy jedynie są w stanie wyrównywać swe zobowiązania zagraniczne, tj. towaru. Inaczej mówiąc: gdy ceny towaru importowanego i eksportowanego w ub. r. pozostały na poziomie z 1937 r., to przy przywozie w ub. r. tych samych ilości, jakie były przywiezione w 1937 r., eksport z ub. r. nie tylko starczyłby na ich zapłacenie, ale dałby nadwyżkę ok. RM 270 miln. O ile się to nie stało, to przypisać należy najpierw konieczności zwiększenia importu, a potem niemożności dopasowania eksportu do wysokości, potrzebnej na zapłatę importu. Świadczy to, już na pierwszy rzut oka, o dalszym postępie koniunktury niemieckiej oraz o pogorszeniu się koniunktury w krajach, będących odbiorcami towaru niemieckiego. Spadek eksportu był w ub. r. zjawiskiem, notowanym we wszystkich krajach przemysłowych. Tyleż mn. w. co Niemcy utracili: Anglia, Holandia i Francja, prawie dwa razy tyle — Japonia i Belgia, a dużo więcej — zamorskie kraje surowcowe. Natomiast poziom importu utrzymały — poza Niemcami — jedynie: Polska, Australia i Argentyna. Stany Zjedn. zdołały nie dopuścić prawie do znizki wywozu, obniżając równocześnie import o przeszło 40%. Które z tych krajów działają na złagodzenie wahań koniunktury, a które na zaostrenie — to już łatwo domyślić się.

Wzrost niemieckiego importu w 1938 r. zaznaczył się ilościowo jednakowo w grupie środków spożywczych oraz w grupie artykułów dla przemysłu. Ponieważ jednak spadek cen artykułów spożywczych, używek i pasz wyriósł tylko 6% (ceny artykułów dla przemysłu o 10%), przeto udział wartości towarów żywnościowych w całkowitym imporcie wzrósł z 37·8% na 38·7%, osiągając poziom udziału z 1933 r. Import artykułów żywnościowych wahał się w latach 1933—36 między RM 1·4 mild. i RM 1·6 mild., a dopiero w 1937 r. silnie wzrósł — o $\frac{1}{4}$ wagowo i wartościowo (RM 2·03 mild.), a w ub. r. znowu — do RM 2·11 mild. (wg cen z 1937 r. nawet RM 2·25 mild.) Ten wzrost spowodowany jest głównie wzmocnieniem importu zbóż, który — po wyeliminowaniu czynnika zmiany cen — wyniósł w 1937 r. 50%, zaś w 1938 r. — dalsze 14%. Trzeba zaznaczyć, że przyczyną tych wzmocnionych importów nie były gorsze zbiory, bowiem zbiór zboża chlebowego w 1937 r. był zaledwie o niespełna 4% słabszy niż w poprzednim roku, zaś zbiór w 1938 r. przewyższył o z górą 20% ilość, osiągniętą w 1937 r. Także innych środków spożywczych pochodzenia roślinnego importowano w 1938 r. więcej niż w poprzednim. Te importy nie sięgają wprawdzie ani wagowo ani wartościowo połowy liczb z lat po stabilizacji waluty, a są nawet niższe od kwot z 1932 r., w którym kryzys osiągnął swoje dno, ale niemniej ich rozwój, zwłaszcza w ostatnich 2 latach, ma swą wymowę. Import środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego wzrósł ilościowo o 6% (głównie masło, mięso, smalec; spadł natomiast import — jelit i oleju wielorybiego). W dziale używek wzrosła o 11% ilość importowanej kawy, przewyższając o $\frac{1}{8}$ import z 1928 r. Wzrost ilości oraz przeciętnej wartości importowanego tytoniu, pomimo spadających cen rynku światowego, skłonni jesteśmy przypisać wzmocnionym wymaganiom konsumpcji niemieckiej.

Podobnie jak wzrost importu środków spożywczych w ostatnich 2 latach był wywołany (poza tworzeniem rezerw na cele nie wyłącznie gospodarcze) koniecznością wyżywienia w pełni zatrudnionej ludności, tak samo doprowadzenie i utrzymanie gospodarstwa do pełni zatrudnienia wymagało zwiększenia importu artykułów dla przemysłu. W 1937 r. wzrost ilości importowanych surowców wyniósł 15%, półfabrykatów — 13%, w ub. r. surowce podniosły się już tylko o 4%, półfabrykaty natomiast o 22%. Dzięki spadkowi cen o 10% wartość importu obu tych grup wyniosła nawet nieco mniej niż w 1937 r. Import artykułów włókienniczych wzrósł, podobnie jak w 1937 r. o ok. 13%, kosztował jednak o 13% mniej. Dalej wzrósł import metali i rud — pomimo wzmocnionej produkcji krajowej. Ilość importowanych metali kolorowych była o 46%, ilość rudy żelaznej o 7%

większa niż w 1937 r. Podniósł się import olejów mineralnych i tarcicy, spadł natomiast import okraglaków, kauczuku, skór surowych, nasion olejnych dla technicznych olejów oraz import nawozów sztucznych. Przywóz fabrykatów, który w 1936 r. osiągnął wartościowo najniższy poziom, wzrósł w ostatnich 2 latach. W ub. r. zaznaczyło się to szczególnie w zakresie maszyn, samochodów i wyrobów elektro-technicznych.

W wywozie spadek wartości i ilości dotyka wszystkie działy. Dzięki zwwyżce cen eksportu różnica w porównaniu z 1937 r. wyniosła w 1938 r. tylko RM 531 miln. (zamiast RM 645 miln. — wg cen z 1937 r.). Najsilniej ucierpiały środki spożywcze (szczególnie piwo i wino), surowce (ilościowo 17%) i półfabrykaty dla przemysłu (22%), najmniej zaś — wyroby gotowe (3·8%). Uderzający jest spadek eksportu węgla (o 22%), zresztą prawie wyrównany przez zwwyżkę cen. Spadek eksportu fabrykatów był stosunkowo mały (ilościowo 9%, wartościowo 7%), skutkiem czego podniósł się stosunkowy udział fabrykatów w ogólnym wywozie Niemiec — z 79·6% na 81·5% (w 1913 r. 64%, w 1929 r. 70%). Jeszcze lepiej przedstawiała się sytuacja w wywozie końcowych wyrobów produkcji przemysłowej, a udział ich z 37·7% wywozu ogólnego w 1913 r. i 45·8% w 1929 r. podniósł się w ub. r. na 57·5%. Objaw ten przypisuje się wzrostowi uprzemysłowienia świata, zmuszającemu stare kraje przemysłowe do przestawiania się na wysoce kwalifikowaną produkcję. W samej dziedzinie wyrobów końcowych widać przesunięcie się zbytu zagranicznego od tzw. starych przemysłów (w szczególności: tekstylia, wyroby ze skóry, papieru, szkła i porcelany) ku przemysłom, wywarzającym dobra kapitałowe (maszyny, elektrotechnika). Sytuacja eksportu niemieckiego jest jednak mniej pomyślna, niż by to się mogło wydawać z ogólnej liczby spadku wartości (9%) w ub. r. Stan zamówień pogorszył się znacznie, i dlatego przewidywania na przyszłość musiały być złe.

Przyjrzyjmy się teraz kierunkom niemieckiego eksportu, a zobaczymy, że da to nam pewien pogląd na jego rozwój i przyszłość. W ub. r. największymi odbiorcami towaru niemieckiego były: Holandia, W. Brytania, Włochy, Szwecja, Belgia z Luksemburgiem, Francja, Szwajcaria, Dania. W porównaniu z 1937 r. tylko Francja spadła z trzeciego miejsca na szóste, Belgia zaś — z czwartego na piąte, w porównaniu jednak z 1929 r. zmiany są ogromne. Stany Zjedn., które wówczas importowały z Niemiec za blisko RM 1 mild., a jeszcze w 1932 r. za RM 287 miln., kupiły w ub. r. tylko za RM 149 miln. Włochy i Szwecja stosunkowo znacznie podniosły swoje zakupy, udział zaś Francji spadł nieproporcjonalnie silnie.

Obraz ten zyskuje znacznie na plastyczności, jeżeli kraje ugrupujemy z punktu widzenia politycznego (rok 1938 w stosunku do wartości z 1929 r.). Jeśli chodzi o grupę państw, należących do paktu „antykomunistycznego” (Włochy, Japonia, Mandżuko, Węgry, Hiszpania), to import ich do Niemiec spadł o 34%, eksport zaś z Niemiec do tych państw — o 50%. Stany Zjedn. wykazują spadek importu do Niemiec o 78%, eksport zaś z Niemiec spadł o 85%. W obrotach z Z. S. R. R. nastąpił spadek importu o 89%, eksportu o 91%. W obrotach z tzw. zachodnimi „demokracjami” — spadek importu do Niemiec wyniósł 64%, eksportu — 70%; z państwami skandynawskimi: spadek importu — 37%, eksportu — 50%, z krajami bałtyckimi: spadek importu — 48%, eksportu — 58%; z Polską i Gdańskiem: spadek importu — 71%, eksportu — 69%; z krajami południowo-wschodnimi: wzrost importu — 7½%, wzrost eksportu — 6·6%; z wielkimi dominiami: spadek importu — 32%, eksportu — 45%; z koloniami (Indie Hol. i Bryt., Malaje Bryt., Afryka Zach., Kongo Belgijskie): spadek importu — 67%, eksportu — 42% itd.

Przypomnijmy sobie, że w 1929 r. bilans handlowy Niemiec wykazywał po RM 13·5 mild. po każdej stronie, zatem zmiany procentowe, wyżej podane, dają nam wcale dobry obraz rezultatów tendencji, które tutaj występowały. Ponadto zaznaczyć należy, że niewłaściwy obraz daje porównanie kwot RM 13½ mild. sprzed 10 laty z wiele skromniejszą kwotą niespełna RM 5½ mild., osiągniętą przez import i przez eksport w ub. r. Wagowo różnica wynosi w eksporcie zaledwie kilka procent, w imporcie — ok. 10%, a resztę pochłania różnica cen. Po-

nadto rola międzynarodowego handlu zagranicznego w tym czasie zmieniła się. Inaczej się nie to, co prywatnie-gospodarczo się kalkuluje, ale to, co z punktu widzenia polityki państwowej — produkcyjnej i handlowej — jest uważane za niezbędne, eksportuje się zaś nie pod naciskiem sugestji agenta reparacyjnego, ale na zapłatę własnych importów.

Przyjmijmy, dla ułatwienia sobie orientacji, że wyżej zaznaczonemu stosunkowi ilościowemu obrotów lat 1929 i 1938 odpowiada stosunek wartościowy 100:40. Wyniki tego porównania będą następujące: obroty z krajami południowo-wschodnimi wzrosły prawie 3-krotnie, natomiast obroty ze Stanami Zjedn. spadły o ok. połowę, obroty z Z. S. R. R. o $\frac{3}{4}$. Już to przeciwstawienie dwóch skrajnych grup daje obraz sugestywny. Ale idźmy dalej. Korzystne wyniki dla Niemiec dał rozwój wymiany z państwami „antykomunistycznymi” (wzrost importu blisko o połowę, duża poprawa eksportu), z wielkimi dominiami (to samo w wyższym stopniu) i krajami skandynawskimi. Również kraje bałtyckie podniosły swoje obroty z Niemcami. Kolonie wykazały wprawdzie spadek importu do Niemiec, ale podniosły eksport niemiecki do swoich terytoriów blisko o połowę. Niekorzystny dla Niemiec rezultat dały także zachodnie „demokracje” i Polska z Gdańskiem, gdyż obroty ich z Niemcami spadły ilościowo o ok. 15%. Polska bez Gdańska (spadek importu wartościowo o 72%, eksportu o 73%) zbliżyła się prawie do poziomu Stanów Zjedn.

Trudno, w ramach artykułu poddawać te wszystkie i inne jeszcze dane dokładnej analizie. Wystarczy nam stwierdzić, że obok czynnika trudności dewizowych, które wywołały spadek obrotów np. z Polską, ogromny wpływ na zmianę kierunku obrotów miał w tym czasie czynnik polityczny. Rezultaty, osiągnięte w handlu z krajami południowo-wschodnimi (zwłaszcza: Jugosławia, Turcja i Bułgaria, mniej zaś Grecja, najmniej Rumunia), są w każdym razie godne uwagi.

Wszelki import, idący do Niemiec, jest konieczny albo jako uzupełnienie zapotrzebowania konsumpcji, o ile krajowa wytwórczość nie wystarcza, albo jako surowiec i półfabrykat dla produkcji, albo dla umożliwienia eksportu takich towarów, których inaczej nie możnaby umieścić za granicą, albo wreszcie na cele obrony państwa. Granice jego są zatem wytyczone z jednej strony przez postulat utrzymania pełnego zatrudnienia wszystkich zdolnych do pracy, z drugiej — przez konieczności polityczne, wymagające spełnienia dzisiaj i w przyszłości pewnych zadań gospodarczych. Rozmiary importu mogą się zatem powiększać w razie stawiania przed aparatem gospodarczym kraju nowych zadań do spełnienia, zmniejszać zaś — o ile zakres tych zadań się zmniejszy, lub o ile produkcja krajowa pozwoli niektóre towary obce zastąpić rodzimymi. Nie będziemy tu rozpatrywać kwestii, w jakim stopniu postulaty polityczne wpływają na wyższość importu — odnośne liczby nie są ogłaszane, podobnie jak i wszelkie dane, na których możnaby oprzeć wnioski pośrednie, jako tako wiarogodne. Skonstatujemy tylko, że wzrost importu zboża chlebowego, metali kolorowych, zwłaszcza miedzi, olejów mineralnych i rud — pomimo wzmożonej produkcji krajowej i rekordowych żniw w 1938 r. — wskazuje na wzrost zapotrzebowania wojskowego. Nie dziwnego, przecież samo umocnienie niemieckiej granicy zachodniej kosztowało miliardy. Jeśli ta akcja dobrojowa skończyłaby się, wzgl. o ile jej tempo stanie się wolniejszym, wówczas i o tyle nastąpiłoby odciążenie importu. Trudno jest wypowiadać zdanie o rozmiarach takiego odciążenia, jeżeli nie znamy rozmiarów zapotrzebowania wojskowego, ale zdaje się, że z importem na bieżące potrzeby państwa i gospodarstwa dałyby już sobie Niemcy radę. Dla ścisłości dodajmy jeszcze, że podniesienie stanu gospodarczego nowozyskanych terytoriów wymaga dodatkowych importów, i że ta nadwyżka może w dużej części utrzymać się stale.

W spadku eksportu grają również rolę przyczyny natury dwojakiej: gospodarczej i politycznej. Powyżej przedstawiony rozdział handlu niemieckiego pomiędzy niektóre grupy krajowe pozwolił zorientować się, wzgl. o ile jej tempo stanie się wolniejszym, wówczas i o tyle nastąpiłoby odciążenie importu. Trudno jest wypowiadać zdanie o rozmiarach takiego odciążenia, jeżeli nie znamy rozmiarów zapotrzebowania wojskowego, ale zdaje się, że z importem na bieżące potrzeby państwa i gospodarstwa dałyby już sobie Niemcy radę. Dla ścisłości dodajmy jeszcze, że podniesienie stanu gospodarczego nowozyskanych terytoriów wymaga dodatkowych importów, i że ta nadwyżka może w dużej części utrzymać się stale.

W spadku eksportu grają również rolę przyczyny natury dwojakiej: gospodarczej i politycznej. Powyżej przedstawiony rozdział handlu niemieckiego pomiędzy niektóre grupy krajowe pozwolił zorientować się, wzgl. o ile jej tempo stanie się wolniejszym, wówczas i o tyle nastąpiłoby odciążenie importu. Trudno jest wypowiadać zdanie o rozmiarach takiego odciążenia, jeżeli nie znamy rozmiarów zapotrzebowania wojskowego, ale zdaje się, że z importem na bieżące potrzeby państwa i gospodarstwa dałyby już sobie Niemcy radę. Dla ścisłości dodajmy jeszcze, że podniesienie stanu gospodarczego nowozyskanych terytoriów wymaga dodatkowych importów, i że ta nadwyżka może w dużej części utrzymać się stale.

rolę, zwłaszcza w stosunkach z krajem, którego reglamentacja dewizowa już sama przez się bardzo handel utrudnia. Drugie półrocze ub. r. przyniosło w tej dziedzinie znaczne pogorszenie dla Niemiec, a to skutkiem rozgrywki o Sudety, która wywołała ogólną atmosferę niepewności politycznej, i antyżydowskich zarządzeń. Prądy bojkotowe nie zawsze są długotrwałe, tym bardziej, że kraje, będące handlowymi partnerami Niemiec, starają się te prądy już we własnym interesie poskromić, ale w odniesieniu do Niemiec za trwałością akcji bojkotowej przemawiałoby już uprzednio choćby to przypuszczenie, że prowadzona dotychczas nieustępliwie akcja antyżydowska nie skończy się zapewne w bliskiej przyszłości.

Czynnikiem gospodarczym, który wywarł przemożny wpływ na eksport Niemiec w ub. r., była niepomyślna koniunktura światowa, wywołująca wprawdzie wszędzie wzmożoną ochęć do wywozu, ale zato tendencję do zmniejszenia przywozu. Klasycznym przykładem były tu Stany Zjedn., którym powiodło się utrzymać eksport na bez mała zeszłorocznym poziomie, a natomiast zdusić import o $\frac{3}{8}$. Czy poprawa koniunktury, zaznaczająca się już od jesieni ub. r., przyniesie niemieckiemu eksportowi jakąś ulgę — to na razie wątpliwe. Dotychczasowy stan zamówień, będący mniej funkcją sytuacji gospodarczej, ile raczej braku sympatii politycznej — jest bardzo nie zadowalający. Ponadto zaś wobec zwyczajki cen surowców i przewidywanego zaostrenia konkurencji krajów przemysłowych liczyć się należy ze zniżką cen eksportowych. Zapewne, istnieją rynki eksportowe, na których Niemcy mogą jeszcze sporo umieścić — mimo konkurencji silnych kapitalowo krajów przemysłowych. Ale tutaj rozsądek dyktuje daleko posuniętą ostrożność. Warunkiem eksportu niemieckiego jest bowiem możliwość otrzymania równowartości w towarze, odnośne zaś kraje albo nie są zorganizowane na produkcję towarów w takim rodzaju i jakości, jakich Niemcom potrzeba (exemplum — kraje południowo-wschodnie), albo też wyzyskują już w całości swoje możliwości eksportowe do Niemiec (np. Brazylia). Rezultaty można i tu osiągnąć, ale tylko stopniowo i powoli. Na ogół te kraje, z którymi Niemcy ułożyły sobie stosunek wzajemny, umożliwiający obustronny rozwój obrotów, przedstawiają pewne szanse dla eksportu niemieckiego, pomagającego sobie zresztą dłuższymi kredytami. Ale te kraje przejmują tylko ok. 40% niemieckiego eksportu, w pozostałych zaś krajach, przejmujących 60%, widoki na poprawę wywozu są niepewne lub niepomyślne.

Niemcy przedstawiają książkowy przykład wysoce uprzemysłowionego kraju, o pracowitej ludności i energicznym kierownictwie, ale posiadającego — w stosunku do swego zapotrzebowania — zbyt szczupłą produkcję środków żywności i surowców dla przemysłu. Jeżeli kraj taki chce utrzymać swój poziom gospodarczy, zwłaszcza podniósłszy go bardzo wysoko przez wciągnięcie wszystkich do pracy, musi importować wielkie ilości artykułów spożywczych i surowców oraz półfabrykatów dla produkcji, gdyż człowiek pracujący musi mieć pewne biologicznie i społecznie uzasadnione minimum konsumpcji, warsztaty zaś produkcyjne staną, jeśli nie będą miały co przetwarzać. Taki import jest zatem koniecznością gospodarczą i społeczną, nie mówiąc już o tym, że państwowa, krępuje swobodę ruchów państwa (tym bardziej, gdy brak dewiz nakłada już przykre więzy), stwarza zależność danego kraju i państwa od zagranicy. Zależność tę można zmniejszyć przez wzrost wydajności własnej pracy i rozbudowę krajowej produkcji zastępczej. W tej ostatniej dziedzinie osiągnęły Niemcy w 1937 r. — wg słów Ministra Funka — o 50% więcej niż w 1928/29 r., a niezawodnie i wykonanie programu, zakreślonego planem 4-letnim z 1936 r., da jeszcze duże rezultaty. Ale, według niemieckiego przysłowia, drzewa nie rosną aż do nieba. Koszty produkcji zastępczej są zawsze wyższe niż koszt importu, a różnica ta odbić się musi, koniec końców, na stopie życia. Gdyby to nie groziło, to nie wydawałby Minister Gospodarki Rzeszy tak daleko idących dekrétów o popieraniu eksportu, ani Kanclerz Rzeszy nie wygłaszałby oświadczeń, ostrzegających cały świat przed skutkami polityki, uniemożliwiającej Niemcom eksport.

Ujemny wpływ momentów gospodarczych na niemieckie obroty towarowe z zagranicą jest bezsprzecznie wielki, bardzo wielki. Po-

zycja kraju o wysokiej koniunkturze wewnętrznej, skazanego na wielki, a nawet dotychczas ciągle rosnący import, a mogącego płacić tylko towarem, jest nieznosna, jeśli tego towaru umieścić nie można. Ale rdzeń kwestii leży w tym, że główne trudności—te, które przekraczają granice systemów obronnych, stosowanych dziś przez wszystkie kraje—są uzasadnione obecnie motywami nie gospodarczymi, ale politycznymi. Wygrywając batalię produkcyjną i społeczną w kra-

ju, miał Rząd nacjonal-socjalistyczny czynnik irracjonalny za sobą; w rozgrywce z innymi państwami, tymi zwłaszcza, które koncentrują u siebie potęgę ekonomiczną świata, ma ten czynnik przeciw sobie. Zasada prymatu polityki nad gospodarstwem, głoszona przez hitleryzm, może być bardzo niemiła, o ile się jest nie podmiotem, ale przedmiotem jej stosowania.

Zygmunt R. Gawroński

KRONIKA ZAGRANICZNA

FRANCJA

KATASTROFA S/S „PARIS”.—Na pasażerskim statku transatlantyckim s/s „Paris” w Le Havre wybuchł w dn. 18 b. m. o godz. 22 pożar i rozszerzając się z niezwykłą gwałtownością zniszczył statek w ciągu kilkunastu godzin. Statek „Paris” został zbudowany w 1921 r. na stoczni francuskiej w St. Nazaire i był jednym z większych statków (34 569 brt) na świecie, zajmując pod tym względem dwunaste miejsce. Statek ten był własnością jednego z większych towarzystw okrętowych i największego towarzystwa francuskiego „Compagnie Generale Transatlantique”, zajmując we flocie tego towarzystwa trzecie miejsce pod względem wielkości—po „Normandie” (83 423 brt) i „Il de France” (43 450 brt). „Paris” rozwijał szybkość 21½ węzłów i obsługiwał regularnie linię do Nowego Jorku. W okresach letnich był kierowany—podobnie jak nasze transatlantyki: „Piłsudski” i „Batory”—na wycieczki letnie na fiordy Norwegii i do portów bałtyckich, gdzie często statki nasze spotykały się z „Paris”.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH.—Ceny w okresie 3 ÷ 15/IV 1939 r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu—w \$ — za 100 kg):

	3 ÷ 8/IV	11 ÷ 15/IV	Różnica %
Pszennica			
Berlin . . .	21'10	21'10	—
Chicago . . .	2'42	2'52	+ 4'1
Buenos Aires	2'32½	2'32	— 0'3
Liverpool . .	—	—	—
Hamburg . . .	3'16	2'97½	— 5'9
Żyto			
Berlin . . .	19'30	19'30	—
Chicago . . .	1'62	1'65	+ 1'8
Hamburg . . .	2'19½	2'18½	— 0'5
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . . .	2'23½	2'27	+ 1'5
Buenos Aires	1'47	1'47	—
Liverpool . .	—	—	—
Hamburg . . .	2'14½	2'14	— 0'3
Jęczmień browarny			
Berlin . . .	—	—	—
Chicago . . .	2'57	2'57	—
Hamburg . . .	—	—	—

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

—Rynki bawełniane kształtują się od początku b. r. pod wpływem szeregu czynników, pogłębiających wahania cen i potęgających, zwłaszcza w pewnych okresach,

grę spekulacyjną. Dominującym czynnikiem jest, oczywiście, polityka bawełniana Stanów Zjedn., dla których problem bawełniany jest jednym z czołowych zagadnień polityczno-gospodarczych. Niewyjaśniona sytuacja międzynarodowa wpływa w równej mierze na posunięcia Prezydenta Roosevelta, jak stosunki wewnętrzno-gospodarcze w Stanach Zjedn. Projekty rządowe, ogłoszone w I połowie marca przed wyjazdem Prezydenta na urlop świąteczny, przewidują szybką likwidację pozostałości, wynoszących 13 miln. bel, przy czym farmerzy otrzymaliby specjalną premię dla wyrównania ceny eksportowej, a niezależnie od tego Rząd ustaliłby pewien „umiarkowany” dodatek. Według projektów Prezydenta Roosevelta niezbędne na ten cel kwoty wyniosłyby \$ 15 miln. na okres najbliższych 5 miesięcy i \$ 60÷90 miln. rocznie na okres późniejszych lat. Inicjatywa ta połączona byłaby z kontrolą produkcji, nie dopuszczającą do nadmiernego gromadzenia nadwyżek, które według oceny projektu nie powinny przekraczać 5 miln. bel bawełny. Motywując ten projekt, Prezydent Roosevelt podkreślił z naciskiem, że plan rządowy nie stanowi sprzeczności z zasadami, na jakich oparty został układ handlowy angielsko-amerykański. Inicjatywy tej nie można również traktować jako dumping, ponieważ dąży ona jedynie do uzyskania normalnego udziału dla bawełny amerykańskiej w handlu światowym. Stawka pomocy eksportowej wyniosłaby \$ 1.25 za belę dla każdego producenta bawełny, który dostarczy surowiec dla celów eksportu. Globalnie biorąc, wymagałoby to mniejszych kwot, aniżeli dotychczasowe formy pomocy dla producentów bawełny, pochłaniające ponad \$ 500 miln. rocznie.

Prezydując swój program, Prezydent Roosevelt podkreślił, że plan jego zmierza do osiągnięcia następujących celów: likwidacji nadmiernych pozostałości, utrzymania odpowiedniego udziału Stanów Zjedn. na rynku światowym, ochrony dochodu producentów bawełny, realizacji tych zadań przy pomocy możliwie najmniejszych wydatków ze Skarbu Państwa.

Ogłoszenie tego planu wywołało na rynku Stanów Zjedn. nastroje dodatnie, natomiast na rynkach południowo-amerykańskim i egipskim nastąpiła reakcja zniżkowa. Plan Roosevelta traktowany jest bowiem jako zapowiedź dumpingu na wielką skalę, który, siłą rzeczy, spowodować musi nacisk na ceny surowca. Tym tłumaczyć również należy pewną wstrząsliwość w transakcjach na rynku południowo-amerykańskim, a zwłaszcza w Argentynie.

Warto nadmienić, że pod koniec marca ogłoszone zostały przez Międzynarodową Federację Bawełnianą dane statystyczne, dotyczące światowego spożycia bawełny w I połowie sezonu, zakończonej 1/II b. r. Dane te nie obejmują Hiszpanii, Z. S. R. R. i Chin. Spożycie światowe przedzielił w wymienionym okresie półrocznym wyniosło 13.7 miln. bel. W porównaniu z poprzedzającym pół-

roczem oznacza to wzrost spożycia przedziałnictwa światowego o 280 tys. bel. Wzrost ten przypada przeważnie na bawełnę południowo-amerykańską, podczas gdy konsumpcja surowca północno-amerykańskiego, wschodnio-indyjskiego i egipskiego uległa pewnej redukcji. Zapasy światowe bawełny amerykańskiej w dn. 1/II b. r. wyniosły 2.32 miln. bel, co w porównaniu z poprzedzającym półroczem oznacza pewną niewielką redukcję zapasów. Światowe zapasy bawełny wszelkiego pochodzenia wyniosły w tym dniu 5½ miln. bel, tj. o 240 tys. bel więcej aniżeli w poprzedzającym półroczu. Liczba czynnych wrzecion bawełnianych w przemyśle światowym wynosi 146 456 tys.

Rynek wełny kształtuje się znacznie korzystniej. Wpływa na to dodatnia sytuacja statystyczna, utrzymująca ceny wełny w równowadze z odcieniem zwykłym. Pod znakiem zwyczajki przeszła II tegoroczna seria aukcyj wełny kolonialnej w Londynie, przy czym na podkreślenie zasługuje fakt, że nawet ogólna sytuacja polityczna nie wpłynęła na osłabienie tendencji cen. Podobnie kształtowała się koniunktura na rynkach zamorskich. Aukcje wełny australijskiej w Brisbane, zakończone w II połowie marca, zamknięte zostały przy cenach niezmiennych. Na rynku południowo-afrykańskim okres marca przyniósł silny wzrost zapotrzebowania ze strony Niemiec, Włoch, Francji i Anglii przy cenach zwykłych. Podobna tendencja cen panowała również w marcu na rynku argentyńskim, zwłaszcza w zakresie grubych wełn krzyżowych. Głównymi odbiorcami byli kupcy francuscy i angielscy.

Rynek lnu od dłuższego czasu kształtuje się pod znakiem mocnej tendencji cen. Wpływa na to niewątpliwie w dużej mierze wycofanie się z rynku Z. S. R. R., który w tegorocznym sezonie zredukował eksport swego surowca niemal do zera. Zmusiło to przedsiębiorstwa lniane krajów Europy Zachodniej do przestawiania się na inne rynki dostawcze, a m. in. spowodowało zwiększenie zakupów lnu w Polsce. W szczególności przedsiębiorstwa angielskie i irlandzkie, które w przeważającej mierze zaopatrywały się w surowiec rosyjski, uskutečniły większe zakupy lnu na rynku łotewskim i estońskim. W tych warunkach trwająca od lutego niezwykle mocna tendencja cen utrzymywała się przez cały okres marca.

Podobnie i rynek konopi w głównych jego ośrodkach, tj. we Włoszech i Jugosławii, kształtował się w marcu na ogół korzystnie. Zapotrzebowanie ze strony odbiorców krajowych i zagranicznych kształtowało się na poziomie wyższym aniżeli w sezonie zeszlrocznym, na co wpłynęła niewątpliwie m. in. również i poprawa jakości tego surowca. W przeciwnieństwie do tej pomyślnej sytuacji rynków europejskich niekorzystnie kształtowała się koniunktura produkcji zamorskiej. Rynek sisalu wschodnio-afrykańskiego i konopi Manilla notował wydatne osłabienie cen, wahające się w porównaniu z analogicznym okresem ub. r. około 30%.

Światowe rynki jedwabiu naturalnego przeżywają okres gwałtownej wyżki cen. Haussa rozpoczęła się już w styczniu, a ruch wyżkowy trwał przez luty i marzec. Decydującym czynnikiem dla statystycznej pozycji światowego rynku jedwabiu jest produkcja japońska, która w 1938 r. w porównaniu z rokiem poprzedzającym uległa zmniejszeniu o 12½%. Spowodowało to nastroje wyżkowe, które spotęgowane zostały informacjami o stanie zbiorów na 1939 r. Okres ten przynieść ma bowiem dalszą redukcję światowych zbiorów jedwabiu naturalnego. Wpłyne na to sytuacja w Japonii, gdzie wobec działań wojennych liczba robotników rolnych uległa redukcji i gdzie ilość drzew morwowych,

wskutek spadku rentowności w tym dziale, również się zmniejszy. W związku z tym omawiana jest możliwość wprowadzenia gospodarki przymusowej na wzór realizowanego we Włoszech programu. Oczekiwany w b. r. spadek produkcji światowej jedwabiu potęguje w dalszym ciągu nastroje wyżkowe. Na giełdzie jedwabiu w Yokohamie cena maksymalna, ustalona przez Rząd na 950 yen za belę, została w połowie marca przekroczona. Według udzielonych w swoim czasie Rządowi pełnomocnictw winien on być wkroczyć na rynek i wpłynąć na redukcję cen przez rzucenie większych partij jedwabiu z zapasów rządowych. Interwencja ta jednak nie nastąpiła, gdyż, jak się okazuje, rezerwy rzą-

dowe wynoszą zaledwie ok. 39 tys. bel, co przy wzroście spożycia wewnętrznego na rynku japońskim uniemożliwia interwencję Rządu, o ile Japonia nie miałaby całkowicie zrezygnować z eksportu tego surowca, dostarczającego dewiz. W tej sytuacji rynek jedwabiu wkroczył w stadium charakterystycznego kryzysu. Istnieje bowiem niebezpieczeństwo tak gwałtownej wyżki cen, która zmusi przetwórców do przestawienia się z jedwabiu naturalnego na jedwab sztuczny. W ten sposób jedwab sztuczny znalazłby w 1939 r. nowe możliwości zastosowania, wynikające z gwałtownej haussy na rynku jedwabiu naturalnego.

M. K.

BIBLIOGRAFIA

„WALKA Z KOROZJĄ ŻELAZA”. INŻ. KAZIMIERZ PAJEWSKI. — Jako dwunaste z rzędu wydawnictwo techniczne Ministerstwa Komunikacji ukazała się ostatnio praca P. Inż. Kazimierza Pajewskiego, omawiająca walkę z korozją żelaza. Żelazo, które od najdawniejszych czasów znalazło b. szerokie zastosowanie w życiu człowieka, podlega dużym

przemianom wskutek łatwego łączenia się z innymi pierwiastkami. Do najszkodliwszych dla życia gospodarczego należy korozja, czyli rdzewienie. Straty, wynikające na skutek korozji, sięgają olbrzymich sum. Według obliczeń, straty te w Polsce dochodzą obecnie do zł 200 miln. rocznie. Korozja jest zjawiskiem powszechnym. Każdy technik, inżynier czy olbrzymie rzesze robotników mają z nią do czynienia. Ale zdobycze nauki o korozji nabierają wtedy znaczenia na szer-

szą skalę, gdy zasadnicze wytyczne walki z korozją są znane ogółowi. Dlatego też należy z uznaniem podnieść ukazanie się omawianej pracy P. Inż. Pajewskiego. Przedstawił tu autor w sposób jasny i przejrzysty podstawy teoretyczne zjawisk korozyjnych i zasadnicze metody walki z korozją. Książka ta, jako podręcznik — szczególnie dla techników, pracujących w kolejnictwie — odda niewątpliwie znaczne usługi.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZA GRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 500; II i III str. okł. — zł 400; str. zwyczaj.: 1 str. — zł 300, ½ str. — 200, ¼ str. — zł 125, ⅓ str. — zł 75. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, ⅓ str. — zł 80, ¼ str. — zł 70, ⅓ str. — zł 55, ⅓ str. — zł 40, ⅓ str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse itp. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor Naczelny: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor: **EDMUND CZAPLICKI**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich

ma zaszczyt podać do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

51 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w czwartek w dn. 27 kwietnia 1939 r. o godz. 16 w Warszawie, w siedzibie Zarządu (pl. Napoleona Nr 9, sala konferencyjna Prudential-House, wejście od ul. Świętokrzyskiej 23) z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za okres od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1938 r.;
- 3) Zatwierdzenie przelewu kapitału ubezpieczeniowego na kapitał rezerwy i pokrycia z kapitału rezerwowego kosztów wymiany akcji Spółki;
- 4) Powzięcie uchwały o podziale zysków;
- 5) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 6) Wybory statutowe i ustalenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej zgodnie z §§ 14 i 15 statutu;
- 7) Ewentualne wolne wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji imiennych (ser. A), zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, mają prawo głosu bez osobnego zgłoszenia, właściciele zaś akcji na okaziciela (ser. B) winni złożyć swe akcje najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, tj. do dn. 19 kwietnia włącznie, w Banku Handlowym w Warszawie (Wydział Depozytowy, ul. Traugutta Nr 7), w Polskim Banku Komercyjnym (Al. Jerozolimskie Nr 36) lub do Kasy Zarządu Spółki (Pl. Napoleona 9). Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. Takież kwity mogą wydawać: Banque de Bruxelles (Bruksela 2, rue de la Régence) i Trust Métallurgique, Electrique et Industriel (Bruksela, 168, rue Royale). Na kwitach tych powinny być oznaczone numery akcji.

721

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Radomska Przędzalnia Lnu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki w Radomiu przy ul. Marywilskiej 12

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rach. strat i zysków za 1938 r.; 3) Wybór 2 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć — w myśl art. 59 Pr. o Sp. Akc. — w biurze Zarządu, nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia swoje akcje lub zawiadomienie notariusza, stwierdzające, że akcje zostały złożone do przechowania i nie będą wydane właścicielowi przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

618-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa „Linoleum“, Spółka Akcyjna

zawiadamia, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 18 w siedzibie Zarządu, Wilanowska 6-16, Warszawa.

Porządek dzienny:

Wybór przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; Zatwierdzenie bilansu i r-ku strat i zysków i przeznaczenie zysków za 1938 r. oraz udzielenie absolutorium Zarządowi; Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i sprzedaży lub zamiany nieruchomości; Wybór władz Spółki i określenie wynagrodzenia Rady.

Zmiana §§ 1, 3 i 7 statutu Spółki.

Projektowane zmiany są następujące:

a) W końcu § 1 dodaje się zdanie: „Nazwa firmy Spółki została ponownie zmieniona na: „Towarzystwo Powiślańskie“, Spółka Akcyjna”.

b) § 3 otrzymuje następujące brzmienie: „Celem Spółki jest eksploatacja nieruchomości oraz prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych”.

c) W § 7 zmienia się: w wierszu pierwszym słowo „trzech” na „kilku”; w wierszu czwartym słowo „trzyosobowy” na „wieloosobowy”; w wierszu dziesiątym słowo „trzyosobowy” na „wieloosobowy”; w wierszu dwunastym dodaje się zdanie: „lub jednego członka Zarządu i prokurenta”.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub dowody zdeponowania takowych w bankach do dn. 22 kwietnia 1939 r. w siedzibie Zarządu. 723

I OGŁOSZENIE

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI AKCYJNEJ

Herzfeld & Victorius, Spółka Akc. w Grudziądzu

odbędzie się w poniedziałek, dn. 15 maja 1939 r. o godz. 10.30 przed południem w Warszawie, ul. Czackiego 3/5 w sali Stowarzyszenia Techników z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Wybory do Rady Nadzorczej.

Posiadacze akcji na okaziciela, pragnący wziąć udział w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu winni złożyć swoje akcje lub określone przez statut zaświadczenia (kwity depozytowe) w biurze Spółki w Grudziądzu najpóźniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Herzfeld & Victorius, Spółka Akcyjna
Zarząd

712-16-17

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Domów, Spółka Akc.

Warszawa, Nowy Zjazd 1

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 1 maja 1939 r. o godz. 18 odbędzie się w siedzibie Zarządu Towarzystwa w Warszawie przy ul. Nowy Zjazd 1

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938 oraz uchwalenie sposobu pokrycia strat; 4) Udzielenie absolutorium Zarządowi; 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków władz Spółki; 6) Wybór 4 członków Zarządu i 5 członków Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 24 kwietnia 1939 r. włącznie złożyć w Zarządzie Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Domów, S. A. w Warszawie, Nowy Zjazd 1, akcje lub świadectwa depozytowe instytucji finansowych.

626-15-16

Zarząd

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Chemiczne „Grodzisk“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29/IV 1939 r. o godz. 11 rano w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Marszałkowska 151 odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1938;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań bilansu, r-ku strat i zysków za 1938 r., oraz powzięcie uchwały w przedmiocie wyników bilansowych;
- 4) Udzielenie władzom S-ki absolutorium za 1938 r.;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej i wyznaczenie dla nich wynagrodzenia;
- 6) Wyznaczenie wynagrodzenia dla ustępujących członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej na 1939 r.;
- 8) Zmiana par. 15 statutu Spółki.

Tekst dotychczasowy: „§ 15. Posiedzenia Zarządu odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej, wszakże, niż raz na miesiąc i winny być protokołowane, protokół zaś winien być podpisany przez wszystkich członków Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów i są prawomocne przy obecności więcej, niż połowy członków Zarządu. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego. Zarząd sprawy specjalnej wagi przedstawić może Radzie Nadzorczej do decyzji“.

Tekst projektowany. — „§ 15. Posiedzenia Zarządu odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej, wszakże, niż raz na miesiąc i winny być protokołowane, protokół zaś winien być podpisany przez wszystkich członków Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów i są prawomocne przy obecności więcej, niż połowy członków Zarządu. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego. Zarząd sprawy specjalnej wagi przedstawić może Radzie Nadzorczej do decyzji. Zarząd Spółki obowiązany jest uzyskać zezwolenia Rady Nadzorczej w sprawach dotyczących:

- a) tworzenia nowych przedsiębiorstw o odrębnej osobowości prawnej oraz nabywania udziałów w innych przedsiębiorstwach;
- b) tworzenia nowych jednostek produkcyjnych bądź uruchomienia nowych działów produkcji w ramach kierowanego przedsiębiorstwa;
- c) wstąpienia do porozumień gospodarczych wytwórców“;
- 9) Wolne wnioski.

Właściciele akcji na okaziciela korzystają z prawa głosu na Zgromadzeniu, o ile co najmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem zgłoszą Zarządowi swoje akcje, akcje zaś imienne dają prawo głosu, o ile w tymże siedmiodniowym terminie zapisane były w księgach Spółki. Zamiast samych akcji mogą być złożone świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucyj kredytowych, urzędowych lub prywatnych, działających na mocy statutów przez Rząd zatwierdzonych. 722

II OGŁOSZENIE

**Zarząd Spółki Akcyjnej „Bananas“ Polski Przemysł Owocowy
SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1939 r. o godz. 12 w południe, w lokalu Banku Amerykańskiego w Polsce, S. A., w Warszawie, przy ul. Królewskiej Nr 3, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności w 1938 r.;
- 3) Rozpatrzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok sprawozdawczy 1938 i powzięcie odnośnych uchwał;
- 4) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej na 1939 r.;
- 5) Wybór członków Zarządu i Rady Nadzorczej na 1939 r.;
- 6) Wolne wnioski.

716-16-17

**Zarząd Spółki Akcyjnej „Krajowy Przemysł Elektryczny—S. K. W.“
SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia, że w dn. 8 maja 1939 r. o godz. 16 w lokalu Spółki przy ul. Okopowej 19 w Warszawie odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Powzięcie uchwały w trybie art. 389 K. H. w związku z nabyciem przedsiębiorstwa firmy Fabryka Aparatów Elektrycznych S. Kleiman i S-wie i nieruchomości, położonej w Warszawie przy ul. Okopowej Nr 19;
- 3) Podwyższenie kapitału zakładowego o zł 1 000 000 w drodze konwersji należności, przypadających wierzycielom, przy jednoczesnym powzięciu uchwały o wyłączeniu dotychczasowych akcjonariuszów od prawa poboru akcji tej emisji i w związku z tym zmiana § 5 statutu Spółki.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia swe akcje względnie zaświadczenia, określone w art. 399 K. H. 620-15-16

II OGŁOSZENIE

Na podstawie upoważnienia Sądu Okręgowego we Lwowie, jako Sądu Rejestrowego z dn. 15 marca 1939 r., Sygn. II. R. H. B. 1617, mam zaszczyt zawiadomić, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW**Powszechnych Domów Składowych, Spółka Akc.**

we Lwowie, w likwidacji

odbędzie się we Lwowie w dn. 6 maja 1939 r. o godz. 10 w Ratuszu na I p. z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r.;
 - 2) Wybór 2 likwidatorów.
- Uwaga. — PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, powinni złożyć akcje najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Kasie Miejskiej we Lwowie, w Ratuszu.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłaszać dodatkowe sprawy do porządku obrad najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Wiktor Chajes

Wiceprezydent m. Lwowa

540-14-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Fabryki Wyrobów Azbestowych i Gumowych „Leonowit“ w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 29 kwietnia 1939 r. w sobotę o godz. 12 w poł. w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 175 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu wraz z przedłożeniem bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1938 oraz udzielenie władzom Spółki pokwitowania;
- 5) Wybór członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Zmiany statutu Spółki;
- 7) Ustalenie budżetu na 1939 r. i ustalenie funkcji poszczególnych członków Zarządu;
- 8) Wolne wnioski akcjonariuszów, o ile zostaną zgłoszone na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 21 statutu — najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć swoje akcje, bądź odnośne dowody posiadania akcji w Zarządzie Spółki.

633-15-16

Galicyskie Towarzystwo Naftowe „Galicja“ SPÓŁKA AKCYJNA

W dn. 11 maja 1939 r. o godz. 12 w południe odbędzie się
NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Galicyskiego Towarzystwa Naftowego „Galicja“, Spółki Akcyjnej, w lokalu filii tegoż Towarzystwa we Lwowie, ul. Kościuszki L. 8, z następującym porządkiem dziennym:

Zmiana § 4 lit. 2 statutu:

Proponuje się:

dotychczasowe brzmienie:

„Rok obrotowy jest zgodny z rokiem kalendarzowym i rozpoczyna się z dniem 1 stycznia, a kończy się z dniem 31 grudnia każdego roku.

„Rok obrotowy, rozpoczynający się wedle dotychczasowego brzmienia § 4 lit. 2 statutu z dniem 1 maja 1938, kończy się z dniem 31 grudnia 1938 r.”

zastąpić brzmieniem:

„Rok obrotowy rozpoczyna się z dniem 1 lutego każdego roku i kończy się z dniem 31 stycznia następującego roku.

Rok obrotowy, rozpoczynający się z dniem 1 maja 1938 r., kończy się z dniem 31 stycznia 1939 r.”

Każdy akcjonariusz, który chce uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winien — stosownie do postanowień § 12 statutu — złożyć akcje wraz z kuponami najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, tj. do dn. 4 maja 1939 r. w kasie Spółki we Lwowie, ul. Kościuszki 8, które to akcje przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia nie zostaną wydane. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia o złożeniu akcji wraz z kuponami u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej lub też w jednej z następujących zagranicznych instytucji depozytowych, mianowicie:

w Wiedniu: w „Oesterreichische Credit-Anstalt und Wiener Bank-Verein“ I. Bez., Schottengasse 6,

w Paryżu: w „Bankhaus R. Gaston Dreyfus et Co.“ 13, rue Lafayette,

w Zurychu: w „Schweizerischer Bankverein“.

W zaświadczeniu należy wymienić ilość oraz liczby akcji i wyraźnie stwierdzić, że akcje wraz z kuponami nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy odpowiadają wymogom § 16 lit. 3 statutu Spółki, mają prawo — z zachowaniem przewidzianych także przepisów — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w II ogłoszeniu.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Galicyskie Towarzystwo Naftowe „Galicja“
Spółka Akcyjna

745

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Pomorska Elektrownia Krajowa „Gródek“ w Toruniu

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w czwartek dn. 4 maja 1939 r. o godz. 17 w lokalu Starostwa Krajowego Pomorskiego w Toruniu przy ul. Fosa Staromiejska 1 z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r.;

2) Podział zysków za 1938 r.;

3) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania z wykonanych obowiązków;

4) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; Właściciele akcji Nr 1—15 300 dokonują wyboru nowych członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących przez nich wybranych członków, poza tym wybiera reszta Akcjonariuszów i to w oddzielnym głosowaniu. Na każdą akcję od Nr 30 001 do Nr 60 000 przypadają po 2 głosy;

5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi Spółki przynajmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem swoje akcje lub pokwitowanie o złożeniu akcji u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej, podające wartości i numery złożonych akcji oraz zastrzeżenie co do niewydania tychże akcji przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

749

Zarząd Spółki Akcyjnej H. Cegielski w Poznaniu

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w dn. 19 maja 1939 r. o godz. 12 w sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu przy Placu Wolności 15 z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego;

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.;

3) Powzięcie uchwały, dotyczącej salda rachunku zysków i strat;

4) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania z wykonania przez nich obowiązków;

5) Wybór członków Rady Nadzorczej.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu uprawnieni są:

a) Właściciele akcji imiennych, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia;

b) Właściciele akcji na okaziciela, jeżeli najpóźniej na tydzień przed datą Walnego Zgromadzenia złożą swoje akcje w Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu lub w Spółce i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zamiast akcji mogą być także złożone zaświadczenia (kwity depozytowe), wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej albo w bankach zagranicznych: Banque de Paris et des Pays-Bas w Brukseli i Bank Nagelmakers Fils & Cie w Liège; ostatnio wymieniony bank może jednakowoż wystawiać zaświadczenie na dowód złożenia tylko akcji na okaziciela.

Zaświadczenia depozytowe muszą być oddane w Centrali Banku Związku Spółek Zarobkowych przynajmniej na tydzień przed Walnym Zgromadzeniem; na mocy tych zaświadczeń (kwitów depozytowych) wystawia Bank Związku Spółek Zarobkowych uprawnionym karty wstępu, na których podana będzie wysokość kapitału akcyjnego, przez deponenta reprezentowanego, oraz ilość głosów.

Poznań, dn. 14 kwietnia 1939 r.

753

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy

„Węgierska Górka“ Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna

z siedzibą w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

XVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się we wtorek dn. 16 maja 1939 r. o godz. 12 w sali posiedzeń Towarzystwa Kontynentalnego dla Handlu i Przemysłu, S. A. w Krakowie, ul. Kopernika 6, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego;

2) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za rok operacyjny 1938;

3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;

4) Zatwierdzenie sprawozdania i udzielenie absolutorium władzom Spółki;

5) Wybory do Rady Nadzorczej Spółki;

6) Uchwalenie obniżenia kapitału akcyjnego Spółki o sumę zł 2 000 000 do sumy zł 2 000 000 i pokrycia w ten sposób dotychczasowych strat Spółki;

7) Zmiana § 4 statutu Spółki:

dotychczasowe brzmienie § 4: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi obecnie zł 4 000 000 (cztery miliony złotych) i podzielony jest na 40 000 sztuk akcji po zł 100 nominalnej wartości każda”;

proponowane brzmienie: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 2 000 000 (dwa miliony złotych) i podzielony jest na 20 000 sztuk akcji po zł 100 nominalnej wartości każda”;

8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć najpóźniej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia swoje akcje względnie zaświadczenia — w myśl wymogów art. 399 Kodeksu Handlowego — w Kasie Spółki w Węgierskiej Górze lub w Banku Handlowym w Warszawie, Oddział w Krakowie.

743-16-17

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysł Szklany w Polsce

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu przy ul. Marszałkowskiej 140 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zażalenie posiedzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1938 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1938, udzielenie władzom Spółki pokwitowania z dotychczasowej działalności oraz powzięcie uchwały co do zużycia czystego zysku; 4) Wybory 3 członków Zarządu na miejsce ustępujących; 5) Określenie wysokości wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej i Zarządu; 6) Sprawa darowizny 0'85 ha na rzecz szkoły w osadzie Czechy pow. garwolińskiego gminy Wola Rębkowska; 7) Sprawa pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego w sumie zł 100 000 oraz zabezpieczenie tej pożyczki; 8) Sprawa spłaty zadłużenia w Banku Przemysłowców Polskich, Spółka Akcyjna w likwidacji; 9) Uchwała w sprawie podwyższenia kapitału akcyjnego o zł 190 000 do zł 340 000 przez emisję 1900 akcji na okaziciela wartości nominalnej po zł 100 za sztukę, określenie warunków emisji, w szczególności wyłączenie akcjonariuszów od prawa poboru nowych akcji i nadania § 4 statutu Spółki Akcyjnej „Przemysł Szklany w Polsce” Spółka Akcyjna następującego brzmienia: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 340 000 i jest podzielony na 3400 akcji na okaziciela, wartości nominalnej po zł 100; kapitał akcyjny został całkowicie wpłacony”; 10) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni co najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 140 w godzinach od 10 do 13 akcje, względnie zaświadczenia instytucji kredytowych o przyjęciu akcji na przechowanie.

738

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Banku Przemysłowców Polskich

Spółka Akcyjna w likwidacji

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w lokalu przy ul. Marszałkowskiej 140 m. 13 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zażalenie posiedzenia i wybór przewodniczącego; 2) Przedstawienie sprawozdania Komisji Likwidacyjnej za czas od dn. 1 stycznia 1938 r. do dn. 31 grudnia 1938 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej, zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r., przyjęcie do wiadomości układów, zawartych z dłużnikami w tym okresie, i wydanie Komisji Likwidacyjnej pokwitowania z działalności od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1938 r.; 4) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej oraz 2 zastępców; 5) Wynagrodzenie Komisji Likwidacyjnej i Komisji Rewizyjnej; 6) Sprawa spłaty zadłużenia przez Przemysł Szklany w Polsce, Spółka Akcyjna; 7) Sprawa bonifikaty zadłużenia spadkobierców ś. p. Władysława Wernika; 8) Sprawa nieściągalnych weksli protestowanych i odpisanie strat z rachunku rezerw; 9) Sprawa spisania sumy zł 3 250'00 z rachunku „przechodnie”; 10) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni — w myśl art 42 statutu — złożyć w kasie Banku co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje względnie świadectwa depozytowe.

739

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Mijaczowskich Odlewni Stali i Zakładów Mechanicznych „Bracia Bauerertz”, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości, że Walne Zgromadzenie, odbyte w dn. 22 marca 1939 r., uchwaliło

obniżyć kapitał akcyjny Spółki o zł 20 000

czyli do sumy zł 1 980 000, i wzywa wierzycieli Spółki, aby, jeśli nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swe sprzeciwy w ciągu 3 miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia.

741

**Zarząd firmy Podkarpackie Towarzystwo Elektryczne
SPOŁKA AKCYJNA**

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki we Lwowie, ul. Fredry 1/9 w dn. 11 maja 1939 r. o godz. 18 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie, rozpatrzenie i zatwierdzenie:
 - a) pisemnego sprawozdania Zarządu z działalności Spółki w roku gospodarczym 1938,
 - b) pisemnych dorocznych sprawozdań Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej z wyniku badań sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok gospodarczy 1938,
 - c) bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok gospodarczy 1938;
- 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie użycia wyników bilansowych roku gospodarczego 1938 na podstawie wniosków Zarządu;
- 4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej za ubiegły rok gospodarczy;
- 5) Wybór Zarządu na następny rok gospodarczy;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na następny rok gospodarczy;
- 7) Uzupełniające wybory do Rady Nadzorczej.

Po myśli § 21 statutu może w Walnym Zgromadzeniu brać udział każdy akcjonariusz, o ile wpisany jest do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed dniem Walnego Zgromadzenia.

Po myśli § 22 statutu każda akcja daje prawo do jednego głosu.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 394 Kodeksu Handlowego — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które będą zamieszczone w drugim ogłoszeniu.

729

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Górniczo-Przemysłowego „Saturn”, Sp. Akc.

ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na

XXXIX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 20 maja 1939 r. o godz. 10 w Biurze Głównym Towarzystwa w mieście Czeladzi na kopalni „Saturn”.

Porządek obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.;
- 2) Powzięcie uchwały o podziale zysków i ewentualnym dysponowaniu funduszem rezerwowym;
- 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Wybory do Rady Nadzorczej;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 6) Określenie wynagrodzenia Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży nieruchomości cegielni w Rogoźniku;
- 8) Wolne wnioski.

Dla uzyskania prawa uczestnictwa i głosu w Walnym Zgromadzeniu PP. Akcjonariusze obowiązani są — w myśl art. 399 Kodeksu Handlowego — przedstawić Zarządowi przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia swoje akcje na okaziciela lub zaświadczenie na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej lub w Dresdner Banku w Berlinie i jego oddziałach.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie umieszczenia dodatkowych spraw w porządku obrad, winni zgłosić swój wniosek na piśmie nie później jak na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

Jeżeli Walne Zgromadzenie w dniu tym nie odpowie warunkom § 12 statutu, to powtórne Zgromadzenie będzie wyznaczone stosownie do przepisów, zawartych w tymże § 12.

725

**Rada Nadzorcza i Zarząd Spółki „Polsot“
Polska Spółka dla Obrotu Towarowego, Spółka Akc. we Lwowie**

zawiadamia, że w dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Spółki we Lwowie przy ul. Szajnochy 2

**XVIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie przedłożonego sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r.; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, wydelegowanej z grona Rady Nadzorczej do sprawdzenia ksiąg i bilansu za 1938 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu i udzielenie absolutorium Radzie Nadzorczej i Zarządowi za 1938 r.; 4) Powzięcie uchwały co do użycia wykazanego zysku; 5) Wybór Rady Nadzorczej na okres trzyletni w miejsce ustępujących, po myśli § 26 statutu Spółki; 6) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w tym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje wraz z bieżącymi kuponami w kasie Spółki we Lwowie, przy ul. Szajnochy 2, najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, tj. do dn. 22 kwietnia 1939 r., gdzie otrzymają poświadczenie, opiewające na nazwisko z zapodaniem ilości akcji i głosów, im przysługujących. Poświadczenie to służyć będzie jako legitymacja do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu. Zdeponowane akcje wydane będą po Walnym Zgromadzeniu za zwrotem poświadczenia.

Ponadto wskazuje się — stosownie do § 13 statutu Spółki — na możliwość zgłoszenia przez Akcjonariuszy, reprezentujących ^{1/10} część kapitału akcyjnego, dodatkowych spraw na porządek dzienny, o ile to nastąpi nie później, niż 14 dni przed terminem zwołania Walnego Zgromadzenia. 720

II OGŁOSZENIE

**Zarząd Spółki Akcyjnej Bawełnianej i Gumowej Manufaktury
dawniej Ferdinand Geldner, Spółka Akcyjna w Łodzi**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 19 w siedzibie Zarządu, przy ul. Południowej Nr 52 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r., oraz udzielenie absolutorium Zarządowi; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie pokrycia strat za lata ubiegłe; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących z kolei starszeństwa; 5) Wnioski Zarządu; 6) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

Wnioski PP. Akcjonariuszów winny być zgłoszone nie później, niż na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia i podpisane przez statutem przepisaną ilość Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć najpóźniej na 7 dni przed terminem tegoż posiadane przez nich akcje Zarządowi lub też zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. 638-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej A. Piasecki, Fabryka Czekolady w Krakowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 20 maja 1939 r. o godz. 17 w biurze fabryki w Krakowie, przy ul. Wrocławskiej L. 17 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie, 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1938 r.; 3) Rozpatrzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r.; 4) Zatwierdzenie rachunku bilansu oraz strat i zysków za 1938 r. oraz udzielenie absolutorium Zarządowi; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć swoje akcje lub właściwe kwity depozytowe, najpóźniej do dn. 13 maja 1939 r. w biurze fabryki w Krakowie przy ul. Wrocławskiej L. 17.

713-16-18

W czwartek dn. 4 maja 1939 r. o godz. 12 w poł. odbędzie się w Katowicach w lokalu biurowym Lignozy Spółki Akcyjnej przy ul. Dworcowej 13

**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

Lignozy, Spółki Akcyjnej w Katowicach

z następującym porządkiem obrad:

Powzięcie uchwały w sprawie funduszu do dyspozycji akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia w kasie Spółki w Katowicach przy ul. Dworcowej 13. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w jednym z banków krajowych. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Na dowód złożenia akcji wzgl. zaświadczenia wystawi Spółka pokwitowanie, które służyć będzie jako legitymacja do wstępu na Walne Zgromadzenie i jako dowód ilości głosów.

Katowice, dn. 7 kwietnia 1939 r.

Zarząd:
Szefer
544-14-16

II OGŁOSZENIE

**Zarząd Fabryki Narzędzi Chirurgicznych, Weterynaryjnych
i Wyrobów Stalowych Ostych Alfons Mann, Spółka Akcyjna
w Warszawie**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że na dz. 6 maja 1939 r. o godz. 18 w siedzibie Zarządu Spółki, Plac Małachowski 2, zostaje zwołane

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI**

Porządek obrad:

1) Wybór przewodniczącego Zebrania; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i Zarządu, zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1938 r., podział zysku oraz udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Uchwalenie preliminarza wydatków na 1939 r. i określenie wynagrodzenia władz Spółki; 4) Wybór jednego członka Zarządu i pięciu członków Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w tym Zebraniu, winni złożyć swoje akcje najpóźniej na 7 dni przed Zgromadzeniem w biurze Zarządu Spółki. 683-15-16

Zakłady Elektromechaniczne „Magnet“, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 XII 1938 r.

AKTYWA. — Urządzenia techniczne i biurowe zł 1 872 000; Kasa, banki, weksle zł 179 477 94; Materiały surowe, pom., narzędzia, półfabrykaty i gotowe wyroby zł 232 531 49; Dłużnicy zł 194 266 16; Akcjonariusze za niepokr. kap. zakładowy zł 75 000 00; Sumy przech. wyd. przyszł. okr. zł 4 344 11; Komisaranci zł 15 237 80; Razem zł 702 729 50.

PASYWA. — Kapitał zakł. zł 250 000 00; Kapitał amort. zł 153 70; Dostawcy zł 143 801 15; Dostawcy zagraniczni zł 5 695 87; Podatki i św. socj. zł 6 849 02; Różni zł 2 144 95; Pożyczka długoterminowa zł 200 000 00; Sumy przechodnie zł 4 483 44; Towary komisowe zł 15 237 80; Zysk zł 74 363 57; Razem zł 702 729 50.

Sumy pozabilansowe. — Weksle zdyskontowane i zobowiązania z tytułu żyra zł 230 768 90.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty adm. ogólnej zł 64 371 30; Koszty fabryczne zł 59 117 37; Świadczenia i podatki zł 27 987 04; Amortyzacja zł 153 70; Odpis maszyn podl. szyb. zuż. zł 5 536 03; Procenty i prowizje zł 12 495 29; Zysk netto zł 74 363 57; Razem zł 244 024 30.

ZYSK. — Zysk brutto zł 244 024 30.

715

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych M. Wolski i S-ka w Lublinie

ogłasza, że w dn. 29 kwietnia 1939 r. o godz. 10 odbędzie się w kancelarii Notariusza Walerego Romana w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej Nr 6

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY ZWYCZAJNE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1937/38 r.;
- 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat;
- 3) Udzielenie Zarządowi pokwitowania z wykonania jego obowiązków;
- 4) Uchwalenie zmiany całego dotychczasowego statutu Spółki przez przyjęcie statutu w następującej treści:

S T A T U T

Spółki Akcyjnej Fabryki Maszyn i Narzędzi Rolniczych M. Wolski i S-ka w Lublinie

I. Postanowienia ogólne

§ 1. Firma Spółki brzmieć będzie: „Spółka Akcyjna, Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych M. Wolski i S-ka w Lublinie”.

§ 2. Siedzibą Spółki jest miasto Lublin.

§ 3. Spółka ma na celu prowadzenie fabryki maszyn i narzędzi rolniczych, położonej w Lublinie przy ul. 1-go Maja Nr 16 i 14 (Nr Nr hip. 690 i 929) z oddziałem w Zamościu ziemi lubelskiej na posesji Podtopole Nr 7, a w miarę potrzeby urządzenie, nabywanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju innych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, związanych z głównym przedmiotem przedsiębiorstwa Spółki, lub nabywanie udziałów w takich przedsiębiorstwach.

§ 4. Spółka ma prawo działać zarówno na obszarze Państwa Polskiego jako też i za granicą, z zachowaniem w tym ostatnim razie postanowień, obowiązujących w państwach obcych.

Celem prowadzenia swych interesów Spółka może otwierać oddziały, biura, filie i agentury.

§ 5. Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

§ 6. Ogłoszenia Spółki ukazywać się będą w Monitorze Polskim, w jednym z dzienników lubelskich według wyboru Walnego Zgromadzenia oraz w piśmie, wskazanym przez Ministra Przemysłu i Handlu w myśl art. 338 Kod. Handl.

II. Kapitał zakładowy i akcje

§ 7. Kapitał zakładowy Spółki określa się na zł 1 050 000, podzielonych na 10 500 akcji po zł 100 każda. Kapitał zakładowy został w pełni wpłacony.

§ 8. Spośród akcji wymienionych w § 7 ilość 6 000 jest imiennych, a 4 500 na okaziciela. Zamiana akcji imiennych na okaziciela i odwrotnie jest niedopuszczalna.

§ 9. Akcje opatrzone są podpisami dwóch członków Zarządu pod brzmieniem firmy Spółki, odbitym w sposób mechaniczny.

Akcje mogą być wydawane w odcinkach zbiorowych.

§ 10. Właścicielami akcji imiennych mogą być tylko obywatele polscy. Akcje imienne nie mogą być odstępowane bez zezwolenia Komitetu Wykonawczego Rady Nadzorczej. Pragnący odstąpić swoją akcję zwraca się do Komitetu Wykonawczego z wymiennieniem nabywcy. Komitet Wykonawczy może odmówić pozwolenia bez podania powodów. Jeżeli akcjonariusz mimo to pragnie odstąpić akcję, winien to uczynić za pośrednictwem Komitetu Wykonawczego i w tym celu Komitetowi temu złożyć akcję. Komitet Wykonawczy władny będzie w ciągu 3 miesięcy od dnia otrzymania akcji znaleźć nabywcę i sprzedać mu akcję za cenę zgodną z ostatnim bi-

lansem. Gdyby Komitet Wykonawczy w ciągu 3 miesięcy za tę cenę nie znalazł nabywcy, akcjonariusz będzie mógł odstąpić akcję obywatelowi Państwa Polskiego według swojego wyboru.

Odstąpienie akcji odbywa się przez pisemne oświadczenie, bądź na samej akcji, bądź na osobnym dokumencie i przez wręczenie akcji. Zarząd Spółki w porozumieniu z Komitetem Wykonawczym lub na jego zlecenie zaznaczy odstąpienie na akcji, czyniąc równocześnie odpowiedni wpis w księdze akcyjnej.

Wobec Spółki uważa się za właściciela akcji imiennej tylko tę osobę, która jest wpisana do księgi akcyjnej.

§ 11. Spółka prowadzi księgę akcyjną, oparowaną i zaświadczoną przez właściwy Sąd Rejestrowy.

Do księgi akcyjnej winny być wpisane imiona i nazwiska (firmy) oraz adresy (siedziby) właścicieli akcji imiennych, tudzież wzmianki o przeniesieniu tych akcji na inne osoby wraz z datą wpisu. Akcjonariusze mogą przeglądać księgę akcyjną.

§ 12. Do każdej akcji dołącza się arkusz kuponów na otrzymanie dywidendy w ciągu lat 10, na kuponach oznacza się numer akcji, do której one należą, oraz za lata w porządku kolejnym. Po upływie każdego lat 10 właściciele akcji otrzymują nowe arkusze kuponów na następne lat 10.

§ 13. Kuponu nie mogą być odstępowane oddzielnie od akcji, z wyjątkiem kuponów za czas ubiegły i bieżący.

§ 14. W razie tak znacznego uszkodzenia akcji, lub kuponu dywidendowego, iż nie nadają się one do dalszego obiegu, Spółka powinna na żądanie posiadacza, w zamian dawnego, wydać nowy egzemplarz za zwrotem kosztów sporządzenia.

§ 15. Każdy akcjonariusz w stosunku do posiadanych akcji w myśl postanowień niniejszego statutu, bierze udział w majątku i zyskach Spółki. Żaden akcjonariusz nie może być z tytułu własności akcji pociągany do jakiegokolwiek wpłaty ponad imienną wartość swej akcji, ani też do zwrotu dywidendy pobranej przez niego w dobrej wierze.

III. Władze Spółki

§ 16. Władzami Spółki są:

1. Walne Zgromadzenie,
2. Rada Nadzorcza,
3. Komitet Wykonawczy,
4. Zarząd,
5. Komisja Rewizyjna.

1. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

§ 17. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów jest naczelną władzą Spółki. Walne Zgromadzenia są zwyczajne albo nadzwyczajne. Zgromadzenia Akcjonariuszów zwołuje Zarząd, powinny się one odbywać w miejscu siedziby Spółki, lub w Warszawie. O ile nie zostanie ono zwołane w terminie ustalonym w § 20, może je zwołać Rada Nadzorcza lub Komitet Wykonawczy, lub Komisja Rewizyjna.

§ 18. Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno się odbyć corocznie nie później niż w marcu.

Przedmiotem obrad Zgromadzenia Zwyczajnego powinny być następujące sprawy:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły,
- 2) powzięcie uchwały o rozdziale zysków względnie pokryciu strat,
- 3) kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków,
- 4) zatwierdzenie budżetu i planu działalności na rok następny.

§ 19. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd bądź z własnej inicjatywy, bądź na żądanie akcjonariuszów, reprezentujących łącznie nie mniej niż $\frac{1}{10}$ część kapitału zakładowego, bądź na żądanie Rady Nadzorczej lub Komitetu

Dalszy ciąg na następnej stronie

Wykonawczego, bądź w końcu na żądanie Komisji Rewizyjnej. Jeśli Zarząd nie zwoła Zgromadzenia w ciągu dni 14 od zgłoszenia odpowiedniego, zwoła je Komitet Wykonawczy lub Komisja Rewizyjna.

Żądający zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariusze winni zgłosić Zarządowi piśmienne żądanie ze wskazaniem konkretnych wniosków, mających ulec rozpatrzeniu, oraz udowodnić posiadanie wymaganej ilości akcji.

Akcjonariusze, reprezentujący nie mniej niż $\frac{1}{10}$ część kapitału zakładowego, oraz Komisja Rewizyjna mają prawo żądać również umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym najbliższego Walnego Zgromadzenia.

Żądanie pomieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym powinno być zgłoszone nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

§ 20. Następujące sprawy wymagają uchwały Walnego Zgromadzenia:

1) wybór i odwołanie członków Rady Nadzorczej oraz Komisji Rewizyjnej,

2) zbycie lub wydzierżawienie przedsiębiorstwa na okres dłuższy niż jeden rok,

3) zbycie nieruchomości fabrycznych Spółki,

4) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań rocznych, rachunku zysków i strat, podział zysku względnie pokrycie strat, kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków, zatwierdzenie budżetu, oraz określenie wynagrodzenia dla Komisji Rewizyjnej,

5) zmiana statutu, w szczególności powiększenie i zmniejszenie kapitału zakładowego,

6) rozwiązanie i likwidacja Spółki.

§ 21. Walne Zgromadzenie zwołuje się przez dwukrotne ogłoszenie. Pierwsze ogłoszenie powinno być dokonane przynajmniej na dwadzieścia jeden dni, a drugie przynajmniej na dziesięć dni przed terminem Zgromadzenia, w każdym zaś razie po upływie terminu zgłaszania dodatkowych spraw do porządku dziennego.

Dnia, w którym następuje zwołanie i w którym ma się odbyć Zgromadzenie, nie wlicza się do tych terminów.

§ 22. W ogłoszeniach i zawiadomieniach należy oznaczyć dzień, godzinę i miejsce odbycia Walnego Zgromadzenia, szczegółowy porządek dzienny. W przypadku zamierzonej zmiany statutu powołać należy dotychczas obowiązujące paragrafy, jako też podać treść projektowanych zmian. Ponadto należy wskazać na możliwość zgłoszenia przez akcjonariuszów dodatkowych spraw na porządek dzienny, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Uchwała nie może być powzięta w przedmiotach, niezamieszczonych w porządku dziennym. Wyjątek stanowi wniosek o zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, żądania rewizyj stanu interesów Spółki oraz inne wnioski o charakterze porządkowym.

Bez powzięcia uchwał mogą się odbywać obrady i rozprawy także w przedmiotach, nie objętych porządkiem dziennym.

§ 23. Jeżeli cały kapitał akcyjny jest reprezentowany na Walnym Zgromadzeniu, może się ono odbyć i bez formalnego zwołania, o ile nikt z obecnych nie wnieśli sprzeciwu ani co do odbycia Walnego Zgromadzenia, ani co do postawienia na porządku dziennym poszczególnych spraw. Z braku sprzeciwu takie Zgromadzenie może rozpatrywać i decydować o wszystkich sprawach, dotyczących Spółki.

Uchwały w ten sposób powzięte, z wyjątkiem podlegających wpisowi do Rejestru Handlowego, powinny być ogłoszone w Monitorze Polskim w przeciągu dni 14 (czternastu) pod rygorem ich nieważności.

§ 24. Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia, przy czym do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu przedstawienie akcji nie jest wymagane.

Akcje na okaziciela dają prawo do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w krajowej instytucji kredytowej.

W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

§ 25. Listę akcjonariuszów, uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, podpisaną przez Zarząd, obejmującą imiona i nazwiska uprawnionych, miejsce zamieszkania, ilość, rodzaj i liczby akcji, tudzież ilość głosów, należy wyłożyć

w lokalu Zarządu na przeciąg 3 dni powszednich przed odbyciem Zgromadzenia.

Akcjonariusz może przeglądać listę w lokalu Spółki oraz żądać odpisu listy za zwrotem kosztów sporządzenia.

Akcjonariusz ma prawo żądać wydania odpisów wniosków w sprawach, objętych porządkiem dziennym, w ciągu 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

§ 26. Z wyjątkiem przypadku wskazanego w § 34 ust. 1 Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

§ 27. Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, albo jego zastępca, poczem spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu wybiera się przewodniczącego.

Przewodniczący Walnego Zgromadzenia nie ma prawa samowolnie usuwać spod obrad spraw, będących na porządku dziennym, ani też zmieniać tego porządku.

§ 28. Lista obecności, zawierająca spis uczestników Walnego Zgromadzenia z wymienniem ilości akcji przez każdego z nich reprezentowanych i przysługujących im głosów, podpisana przez przewodniczącego Zgromadzenia, powinna być sporządzona niezwłocznie po wyborze przewodniczącego i wyłożona podczas Zgromadzenia.

Na wniosek akcjonariuszów, posiadających $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, reprezentowanego na Walnym Zgromadzeniu, lista obecności powinna być sprawdzona przez wybraną w tym celu Komisję, złożoną przynajmniej z 3 osób. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka Komisji.

§ 29. Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

§ 30. Akcjonariusze mogą uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu osobiście lub przez pełnomocników. Pełnomocnictwo może być tylko pisemne i ma być złożone Zarządowi lub przewodniczącemu Walnego Zgromadzenia i dołączone do protokołu. Członkowie Zarządu i pracownicy Spółki nie mogą być pełnomocnikami na Walnych Zgromadzeniach.

§ 31. Współwłaściciele akcji wykonywają prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu przez jednego z pomiędzy siebie, albo przez wspólnego pełnomocnika.

Osoby prawne, jak również nieletni i ubezwłasnowolnieni uczestniczą w Walnym Zgromadzeniu przez zastępców prawnych.

§ 32. Ani osobiście, ani przez pełnomocnika, ani też jako pełnomocnicy innych osób nie mogą głosować akcjonariusze przy powzięciu uchwał, dotyczących pociągnięcia ich do odpowiedzialności za sprawowanie nadzoru lub zarządu lub przyznania im wynagrodzenia, tudzież umów lub sporów pomiędzy nimi a Spółką.

§ 33. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają większością oddanych głosów.

Uchwały w przedmiocie zmian statutu, powiększenia lub obniżenia kapitału akcyjnego, połączenia Spółki z inną (fuzji), rozwiązania i likwidacji Spółki, zbycia przedsiębiorstwa, zapadają większością przynajmniej $\frac{3}{4}$ oddanych głosów.

§ 34. Do powzięcia uchwały o zmianie przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki wymagana jest większość $\frac{3}{4}$ oddanych głosów, przy obecności osób, reprezentujących przynajmniej połowę kapitału akcyjnego.

W tym przypadku każda akcja ma jeden głos bez ograniczeń. Uchwała może być powzięta jedynie w drodze jawnego i imiennego głosowania, oraz powinna być pod nieważnością w ciągu dni 5 od daty jej powzięcia ogłoszona w Monitorze Polskim.

Te same przepisy stosuje się również w przypadku przeniesienia głównego zakładu Spółki poza granice państwa.

§ 35. Akcjonariusz nie zgadzający się z większością ma prawo zgłosić do protokołu swoje odrębne zdanie, a w ciągu dni 7 (siedmiu) szczegółowe wyjaśnienie i umotywowanie.

§ 36. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach i nad wnioskami o usunięciu członków władz Spółki lub likwidatorów, przy pociągnięciu ich do odpowiedzialności, oraz w sprawach osobistych, a poza tym na żądanie choćby jednego z obecnych.

§ 37. Uchwały Walnego Zgromadzenia powinny być protokolowane zgodnie z przepisami Kodeksu Handlowego pod rygorem ich nieważności.

W protokole stwierdzić należy prawidłowość zwołania Walnego Zgromadzenia, jego zdolność do powzięcia uchwał, ilość głosów, oddanych za każdą uchwałą, jej treść i zgłoszone sprzeciwy. Odpowiednie dowody i listę obecności z podpisami uczestników Zgromadzenia dołącza się do protokołu.

Dalszy ciąg na następnej stronie

2. Rada Nadzorcza

§ 38. Rada Nadzorcza składa się najmniej z pięciu, a najwięcej z dwunastu (12) członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie. Spośród tych członków, po jednym wyznacza każdy posiadacz akcji w ilości ponad 10% akcji emitowanych, jednak żaden nie jest uprawniony do wyznaczenia więcej niż jednego członka Rady Nadzorczej. Resztę członków wybiera Walne Zgromadzenie zwykłą większością głosów, a w głosowaniu biorą udział także wyż. wymienieni posiadacze akcji.

§ 39. Czas urzędowania członków Rady Nadzorczej wynosi trzy lata. Corocznie ustępuje z Rady 2 członków. Dopóki nie wytworzy się kolej ustępującego według czasu urzędowania, rozstrzyga o tym los. Ustępujący mogą być ponownie wybrani. W razie śmierci lub ustąpienia jednego z członków Rady Nadzorczej przed upływem czasu urzędowania, Rada jest uprawniona do obsadzenia opróżnionego miejsca prowizorycznie w drodze kooptacji z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez najbliższe Walne Zgromadzenie.

Kto wstępuje do Rady w miejsce członka ustępującego przed upływem czasu urzędowania, sprawuje swoje czynności aż do końca czasu urzędowania ustępującego.

§ 40. Rada wybiera corocznie po Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu spośród siebie prezesa na przeciąg 1 roku. Wybór odbywa się bezwzględną większością głosów obecnych na zebraniu członków Rady.

§ 41. Do ważności uchwał Rady wymagane jest zaproszenie wszystkich i obecność co najmniej 7 członków. Członkowie winni swe obowiązki spełniać osobiście, przy czym obowiązani są do zachowania tajemnicy handlowej. Uchwały Rady zapadają większością głosów obecnych. W wypadkach równości głosów, uchwałą staje się wniosek, za którym oświadczył się przewodniczący.

§ 42. Rada Nadzorcza zbiera się raz na kwartał lub w miarę potrzeby na zaproszenie prezesa. Ponadto musi być zwołane posiedzenie Rady na pisemne żądanie co najmniej 6 członków Rady, bądź Komitetu Wykonawczego, bądź Komisji Rewizyjnej.

§ 43. Rada rozstrzyga we wszystkich sprawach, które w myśl prawa nie są zastrzeżone Walnemu Zgromadzeniu, ani nie są zastrzeżone innym władzom Spółki.

Do obowiązków Rady Nadzorczej należy ogólny nadzór, a w szczególności:

- a) sprawdzanie z końcem każdego roku obrotowego zamknięcia rachunkowego i przedstawienia go wraz z sprawozdaniem i wnioskiem do ostatecznego zatwierdzenia Walnemu Zgromadzeniu,
- b) upoważnienie Zarządu do nabywania nieruchomości oraz do hipotecznego obciążania nieruchomości,
- c) rozpatrywanie wszelkich wniosków i przedmiotów, podlegających uchwale Walnego Zgromadzenia,
- d) mianowanie członków Komitetu Wykonawczego,
- e) wybór członków Zarządu.

§ 44. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wynagrodzenie za pełnienie swych obowiązków, którego wysokość oznacza Walne Zgromadzenie niezależnie od zwrotu kosztów wynikłych z powodu pełnienia obowiązków.

§ 45. Z obrad Rady winny być spisywane protokoły, podpisywane przez przewodniczącego i obecnych członków.

3. Komitet Wykonawczy

§ 46. Rada wylania ze swego grona Komitet Wykonawczy złożony z 3 członków, dla stałego nadzoru nad działalnością Zarządu. Komitet Wykonawczy wybiera spośród swych członków przewodniczącego, sprawy mu podlegające rozstrzyga większością głosów, przy czym przewodniczący głosuje na równi z pozostałymi członkami.

§ 47. Do obowiązków Komitetu Wykonawczego należy:

- a) bezpośredni nadzór nad Zarządem. Przewodniczący Komitetu Wykonawczego ma prawo uczestniczenia w posiedzeniach Zarządu,
- b) rozpatrywanie bilansów miesięcznych z prawem czynienia uwag i żądania wyjaśnień od Zarządu, sprawdzanie ksiąg i kas Spółki w każdym czasie wedle swego uznania,
- c) decyzja w przedmiocie zaciągania kredytów, zakładania przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i innych, stworzenia Spółek Akcyjnych i z ograniczoną odpowiedzialnością i przystępowania do nich,
- d) upoważnienie Zarządu do otwierania oddziałów Spółki,
- e) zatwierdzenie preliminarza wydatków,
- f) zawiadomienie osób wybranych na członków Zarządu i podpisanie z nimi ewentualnych umów.

§ 48. Członkowie Komitetu mogą poza wynagrodzeniem

w myśl § 44 otrzymywać stałe wynagrodzenie wedle uchwał Walnego Zgromadzenia.

4. Zarząd

§ 49. Zarząd składa się z jednego lub więcej członków, wybranych przez Radę Nadzorczą, i podlega bezpośrednio Komitetowi Wykonawczemu, który oznacza rozdział czynności między poszczególnych członków Zarządu.

Zarząd zastępuje Spółkę w sądzie i poza sądem i zarządza bezpośrednio interesami Spółki.

§ 50. Członków Zarządu powołuje się na 3 lata.

Mandaty członków Zarządu gasną z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia, zatwierdzającego sprawozdanie, bilans i rachunek zysków i strat za ostatni rok ich urzędowania.

Ustępujący członkowie mogą być wybrani ponownie.

§ 51. Członkowie Zarządu mogą być w każdej chwili odwołani, co jednak nie uwłacza ich roszczeniom o wynagrodzenie szkody z umowy służbowej.

§ 52. W stosunku do osób trzecich ograniczenia Zarządu zachowują swą ważność odnośnie spraw, wymienionych w § 20 punkty 2 i 3, a podlegających Walnemu Zgromadzeniu.

Natomiast wobec Spółki członkowie Zarządu podlegają ograniczeniom, ustanowionym w niniejszym statucie oraz w uchwatach Walnego Zgromadzenia.

§ 53. Do składania oświadczeń, zaciągania zobowiązań i podpisywania wszelkich dokumentów w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie 2 członków Zarządu. Natomiast oświadczenia do Spółki zwrócone tudzież doręczenia pism mogą być dokonane wobec jednego członka Zarządu.

§ 54. Podpisywać Spółkę należy w ten sposób, że pod wypisaną, wydrukowaną lub stemplem wyciśniętą firmą Spółki upoważnieni położą swoje podpisy.

§ 55. Uchwały Zarządu będą protokołowane, ponadto protokoły powinny stwierdzać porządek dzienny, imiona i nazwiska obecnych członków Zarządu, ilość oddanych głosów za poszczególnymi uchwalamy oraz odrębne zdania.

Protokoły będą podpisywane przez obecnych.

§ 56. Członkowie Zarządu Spółki nie mogą bez zezwolenia Walnego Zgromadzenia zajmować się interesami konkurencyjnego przedsiębiorstwa, ani też uczestniczyć w jego władzach.

§ 57. W razie sprzeczności interesów Spółki z osobistymi interesami członka Zarządu, jego małżonka, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia, powinien członek Zarządu wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw i żądać zaznaczenia tego w protokole.

Umowy między Spółką a członkami Zarządu zawiera i podpisuje Komitet Wykonawczy.

§ 58. Ilość członków Zarządu, ich ustanowienie, odwołanie i zmianę sposobu zastępstwa Spółki zgłosić należy celem wpisania do rejestru handlowego.

Do zgłoszenia należy dołączyć uwierzytelniony odpis dokumentu, dotyczącego ustanowienia, odwołania lub zmiany. Członkowie Zarządu powinni podać do rejestru handlowego uwierzytelnione podpisy.

§ 59. Członkowie Zarządu winni na żądanie Komisji Rewizyjnej uczestniczyć w jej posiedzeniach bez prawa stanowczego głosu.

§ 60. Członkowie Zarządu otrzymują za swą pracę stałe wynagrodzenie, a nadto mogą oni otrzymywać dodatkowe wynagrodzenie drogą odliczenia do podziału pomiędzy nich pewnej części rocznych zysków.

5. Komisja Rewizyjna

§ 61. Komisja Rewizyjna składa się najmniej z trzech, a najwięcej z pięciu członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie.

Członkowie Zarządu, likwidatorowie i pracownicy Spółki nie mogą być równocześnie członkami Komisji Rewizyjnej.

§ 62. Członków Komisji Rewizyjnej wybiera się na 3 lata. Mandaty członków gasną na tym Zgromadzeniu, które zatwierdzi sprawozdanie, bilans oraz rachunek zysków i strat za ostatni rok ich urzędowania.

Ustępujący członkowie mogą być ponownie wybrani.

§ 63. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy badanie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły tak co do zgodności z księgami i dokumentami, jak i stanem faktycznym oraz wniosków o podziale zysków, względnie pokryciu strat. Dla wykonania powyższych czynności może Komisja Rewizyjna wglądać w każdy dział gospodarki Spółki, żądać od Zarządu i pracowników Spółki sprawozdań i wyjaśnień, przeprowadzić rewizję majątku, tudzież przeglądać

Dalszy ciąg na następnej stronie

księgi i dokumenty.

Komisja Rewizyjna powinna z wyników swego badania złożyć Walnemu Zgromadzeniu szczegółowe pisemne sprawozdanie. Komisja Rewizyjna ma prawo zwoływania Walnych Zgromadzeń, jeżeli Zarząd w przeciągu dni czternastu nie uczyni zadość jej żądaniu.

§ 64. Komisja Rewizyjna wykonywa swe czynności zbiorowo, może jednak delegować swoich członków do indywidualnego wykonywania poszczególnych czynności nadzorczych.

§ 65. Uchwały Komisji Rewizyjnej są prawomocne, jeżeli wszyscy członkowie zostali zaproszeni pismami, rozesłanymi przynajmniej na trzy dni przed terminem posiedzenia i zawierającymi porządek dzienny, a uchwały zapadły większością głosów obecnych.

Do protokołu Komisji Rewizyjnej stosuje się odpowiednie przepisy o protokołach Zarządu.

IV. Rachunkowość Spółki

§ 66. Rok operacyjny Spółki trwa od 1 listopada do 31 października roku następnego włącznie.

Zarząd Spółki obowiązany jest w ciągu trzech miesięcy od upływu roku operacyjnego sporządzić i złożyć Komisji Rewizyjnej do zbadania bilans na ostatni dzień roku obrotowego (dzień bilansowy), rachunek zysków i strat, oraz dokładne pisemne sprawozdanie z działalności Spółki za rok ubiegły. Odмова podpisu członków Zarządu na rachunkach i sprawozdaniach powinna być umotywowana.

§ 67. Odpisy sprawozdania Zarządu łącznie z bilansem i rachunkiem zysków i strat wraz z odpisem sprawozdania Komisji Rewizyjnej będą wydawane akcjonariuszom na ich żądanie w ciągu 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Bilans winien zawierać szczegółowo następujące pozycje:

a) stan kapitału zakładowego, zapasowego i amortyzacyjnego,

b) ogólny przychód i rozchód okresu sprawozdawczego,

c) rachunek wydatków na pensję personelu służbowego Spółki i inne wydatki na administrację,

d) rachunek rzeczywistego majątku Spółki i należących do niej zapasów, przy czym należy odrębnie wykazać płynne środki,

e) rachunek należności przypadających Spółce od osób trzecich i tym ostatnim od Spółki, przy czym należy odrębnie wykazać zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe,

f) rachunek zysków i strat,

g) rachunek czystego zysku i zaprojektowany jego podział.

Poręczenia (gwarancje) i zobowiązania zastawnicze na korzyść poszczególnych wierzycieli należy wykazać w dodatku do bilansu, przy czym każdy rodzaj zobowiązań tych należy podać w ogólnej sumie.

§ 68. Dla pokrycia strat bilansowych tworzy się kapitał zapasowy, do którego przelewa się przynajmniej 8 od sta czystego zysku rocznego, dopóki kapitał ten nie osiągnie przynajmniej jednej trzeciej części kapitału akcyjnego.

Obowiązkowe przelewanie do kapitału zapasowego wyżej wskazanej części zysków wznawia się, jeżeli kapitał ten lub jego część zostanie wydatkowana.

O użyciu kapitału zapasowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednak części kapitału zapasowego w wysokości 1/3 części kapitału akcyjnego można użyć jedynie na pokrycie strat bilansowych.

§ 69. Z czystego zysku rocznego, jaki pozostanie po potrąceniu wszelkich wydatków i strat, dokonywa się odpisów, przewidzianych w obowiązujących przepisach, wyznacza się dywidendę, a resztę przeznaczają się na dodatkowe wynagrodzenie dla członków Zarządu w wysokości, nieprzekraczającej 10% czystego zysku, oraz na inne cele według uznania Walnego Zgromadzenia.

§ 70. Zarząd Spółki ogłosi zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie bilans oraz rachunek zysków i strat w przeciągu 14 dni od daty ich zatwierdzenia.

W tym samym czasie złoży Zarząd ogłoszony bilans, rachunek zysków i strat, sprawozdanie i protokół Walnego Zgromadzenia Sądowi Rejestrowemu, oraz Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

§ 71. O terminie i miejscu wypłaty dywidendy Zarząd ogłasza.

§ 72. Dywidenda, po którą nikt się nie zgłosił, po upływie lat 5 przechodzi na własność Spółki, z wyjątkiem, gdy przedawnienie na mocy praw obowiązujących uważane jest za przetrwane.

Od nieodebranych z kasy Spółki i w niej przechowywanych sum, pochodzących z dywidend, procenty wypłacane nie będą.

V. Likwidacja Spółki

§ 73. Czas istnienia Spółki jest nieokreślony.

Likwidacja Spółki następuje na skutek uchwały Walnego Zgromadzenia w wypadkach następujących:

1) jeżeli z powodu stanu interesów Spółki likwidacja jej uznana będzie za konieczną i

2) obowiązkowo, jeżeli bilans wykaże stratę 2/5 kapitału zakładowego, a akcjonariusze nie pokryją tej straty w drodze podwyższenia kapitału zakładowego, przeprowadzonego w ciągu 1/2 roku od zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie bilansu, który tę stratę wykazał.

§ 74. Likwidację przeprowadza się zgodnie z przepisami prawa o Spółkach Akcyjnych.

VI. Przepis końcowy

§ 75. Założycielami Spółki byli:

Stanisława z Bierzyńskich Wolska,

Maria Modesta Łabęcka.

Zarząd Spółki Akcyjnej
Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych M. Wolski i Spółka
w Lublinie

Z. Śliwiński

S. Lübek

726

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych
M. Wolski i Spółka w Lublinie

ogłasza, że w dn. 7 maja 1939 r. o godz. 12 odbędzie się w kancelarii Notariusza Walerego Romana w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej Nr 6

WALNE ZGROMADZENIE NADZWYCZAJNE AKCJONARIUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Rady Nadzorczej;

2) Wybór Komisji Rewizyjnej.

Zarząd Spółki Akcyjnej
Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych M. Wolski i S-ka
w Lublinie

Z. Śliwiński

S. Lübek

727

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych
M. Wolski i S-ka w Lublinie

ogłasza, że w dn. 9 maja 1939 r. o godz. 10 odbędzie się w Warszawie w kancelarii Notariusza Walerego Romana przy ul. Kapucyńskiej Nr 6

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Ukonstytuowanie władz Spółki, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na mocy nowego statutu;

2) Zatwierdzenie budżetu na 1939 r.;

3) Określenie wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej.

Zarząd Spółki Akcyjnej
Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych M. Wolski i Spółka
w Lublinie

Z. Śliwiński

S. Lübek

733

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przemysłowo Leśnego, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 11 maja 1939 r. o godz. 18.30 odbędzie się w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Królewskiej Nr 35

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku strat i zysków za okres obrachunkowy od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1938 r. oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi; 2) Plan działań na 1939 r.; 3) Ustalenie liczby i wybór członków Zarządu; 4) Ustalenie terminu urzędowania i wybór członków Komisji Rewizyjnej.

754-16-17

Ericsson Polskiej Akcyjnej Spółki Elektrycznej

zawiadamia, że w dn. 5 maja 1939 r. o godz. 12 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Al. Ujazdowskie Nr 47 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r. i udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Podział zysków za 1938 r.; 4) Wybór członka Zarządu; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 6) Powzięcie uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów, upoważniającej Zarząd do sprzedaży nieruchomości fabrycznej w Welnowcu; 7) Wolne wnioski.

678-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysłu Włókienniczego A. i J. Pikielnych w Ł o d z i

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 8 maja 1939 r. o godz. 11 przed południem w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Śródmiejskiej Nr 9 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Udzielenie absolutorium Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 4) Podział zysku; 5) Budżet na 1939 r.; 6) Podział funkcji i wynagrodzenie członków Zarządu; 7) Wybory członków Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć swoje akcje, bądź odnośne dowody posiadania akcji w Zarządzie Spółki.

699-15-16

Drukarnia Polska, Spółka Akcyjna**WALNE ZGROMADZENIE**

odbędzie się w dn. 27/IV 1939 r. o godz. 17 w Poznaniu przy św. Marcynie 70.

Porządek obrad:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1938 r.; 3) Przedłożenie bilansu po dz. 31/XII 1938 r. oraz rachunku zysków i strat za 1938 r.; 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat oraz kwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 6) Podział zysku; 7) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej i sprawa organizacji Rady Nadzorczej.

Drukarnia Polska, Spółka Akcyjna

(—) Roman Leitgeber (—) Dr Marian Seyda

*

728

W I ogłoszeniu (zesz. 14/1939, str. XVIII) mylnie podano datę Walnego Zgromadzenia — 24/IV 1939 r., winno być 27/IV 1939 r.

Wysyłajcie listy pocztą lotniczą

Zarząd Spółki Centrala Eksportu Drzewnego w Warszawie SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 4 maja 1939 r. o godz. 18 w lokalu Stowarzyszenia Przemysłowców i Kupców Drzewnych Państwa Polskiego przy ul. Króla Alberta 1 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938; 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej z wykonania obowiązków; 4) Zmiana § 4 statutu przez wykreślenie zdania: „Akcjonariuszem może być jedynie członek Stowarzyszenia Przemysłowców i Kupców Drzewnych Państwa Polskiego”; 5) Określenie ilości i wybór członków Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

700-15-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Wileńskiego Banku Ziemskiego

podaje do wiadomości, że z powodów, przewidzianych w § 106 statutu Banku, drugie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

prawomocne bez względu na ilość przedstawionych na nim akcji, odbędzie się w dn. 17 maja b. r. o godz. 6 po poł. w Wilnie w lokalu Banku (Mickiewicza 8).

Akcje albo zaświadczenia instytucji kredytowych o zdeponowanych akcjach z numeracją takowych powinny być złożone w Banku przed dn. 10 maja b. r.

Depozytariusze Wileńskiego Banku Ziemskiego powinni przed dn. 10 maja b. r. powiadomić Bank o zamierzonym uczestnictwie w Zgromadzeniu.

Porządek dzienny:

- 1) Referaty Komisji Rewizyjnej i Zarządu oraz związane z nimi wnioski;
- 2) Zatwierdzenie nowej emisji listów zastawnych;
- 3) Uzupelnienie kapitału zakładowego Wileńskiego Prywatnego Banku Handlowego;
- 4) Zatwierdzenie rachunku strat i zysków oraz podział zysków za 1938 r.;
- 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za 1938 r. z bilansem i prowizorycznym zestawieniem przypuszczalnej wartości aktywów i pasywów z terenu poza granicami Polski;
- 6) Preliminarz wydatków na 1939 r.;
- 7) Pokwitowanie władz Banku z wykonania przez nie obowiązków (art. 390 § 3 p. 3 Kodeksu Handlowego);
- 8) Wybory.

724

Bank Akceptacyjny, Spółka Akcyjna

w Warszawie

Skrócony bilans surowy na dz. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa i sumy do dyspozycji zł 5 033 078'19; 2) Papiery wartościowe własne zł 19 224 263'17; 3) Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego zł 2 623 210'11; 4) Pożyczki terminowe zł 16 213'00; 5) Kredyty akceptacyjne i rembursowe zł 202 592 357'21; 6) Różne rachunki zł 2 337 449'82; 7) Rachunki działu kredytu długoterminowego zł 67 311 683'98; 8) Rachunki wynikowe zł 222 359'15; **Suma bilansowa zł 299 360 614'63.**

Dłużnicy za akcepty do zwrotu zł 28 332 226'00.

STAN BIERNY. — 1) Kapitał zakładowy zł 20 000 000'00; 2) Kapitały rezerwowe zł 2 615 915'87; 3) Fundusz rezerwowy różnic kursowych zł 210 257'73; 4) Zobowiązania z tyt. kredytów akceptacyjnych i rembursowych zł 202 591 038'00; 5) Skarb Państwa z tyt. pomocy instytucjom wierzyielskim zł 4 743 737'49; 6) Różne rachunki zł 1 136 379'52; 7) Rachunki działu kredytu długoterminowego zł 606 840'33; 8) Listy zastawne (obligacje) zł 67 290 000'00; 9) Rachunki wynikowe zł 166 445'69; **Suma bilansowa zł 299 360 614'63.**

Akcepty do zwrotu zł 28 332 226'00

714

Kołomyjskie Koleje Lokalne, Spółka Akc. w likwidacji

Likwidatorzy Kołomyjskich Kolei Lokalnych S. A. w likwidacji zawiadamiają niniejszym PP. Akcjonariuszów Spółki, że

46 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w Lwowie w dn. 4 maja 1939 r. o godz. 11 w lokalu Powszechnego Banku Kredytowego, ul. Jagiellońska 5—7, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie sprawozdania o zamknięciu rachunku za 1938 r. i uchwała co do udzielenia absolutorium władzom Spółki za ten okres; 3) Przyjęcie i zatwierdzenie bilansu otwarcia likwidacji na dz. 1 stycznia 1939 r.; 4) Zmiana uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 6/XII 1938 r. co do sposobu eksploatacji kolei Spółki; 5) Wybór Rady Nadzorczej (Komisji Rewizyjnej); 6) Ustalenie wartości znaczków obecności i kosztów podróży dla członków Rady Nadzorczej za wzięcie udziału w posiedzeniach Rady Nadzorczej; 7) Wnioski, zgłoszone przez akcjonariuszów — stosownie do art. 394 § 1 kodeksu handlowego.

Warunki prawa do głosowania na Walnym Zgromadzeniu określa § 20 statutu Spółki.

Lwów, w kwietniu 1939 r.

740

Likwidatorzy

I OGŁOSZENIE

Rada Powszechnego Banku Kredytowego, Spółka Akc.

zaprasza niniejszym PP. Akcjonariuszów na

XXXI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w piątek dn. 12 maja 1939 r. o godz. 10.30 przed południem w sali posiedzeń tegoż Banku w Warszawie przy ul. Moniuszki Nr 10 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie z czynności i stanu spraw Spółki oraz przedłożenie zamknięć rachunków za 1938 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej oraz wniosek na udzielenie Radzie i Dyrekcji absolutorium i na zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego za 1938 r.; 4) Wniosek w sprawie użycia czystego zysku z 1938 r.; 5) Wybory i zatwierdzenie koptacji do Rady oraz ustalenie poborów i wysokości znaczków obecności członków Rady po myśli §§ 20 i 24 statutu; 6) Wybory członków Komisji Rewizyjnej na 1939 r. i określenie wysokości ich wynagrodzenia.

Poza powyższym porządkiem dziennym będą rozpatrywane na tym Walnym Zgromadzeniu wnioski, o ile zostaną zgłoszone przez jednego lub więcej akcjonariuszów, reprezentujących przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, w terminie nie późniejszym jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy w powyższym Zgromadzeniu chcą wziąć udział, winni swe akcje lub świadectwa depozytowe złożyć najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Powszechnym Banku Kredytowym, S. A. w Warszawie, lub w jego Oddziałach w Bielsku, Krakowie i Lwowie wzgl. w Banque des Pays de l'Europe Centrale w Paryżu.

Prezes (—) Prof. Dr Adam Krzyżanowski m. p. 734

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna Spółki Akc. Cukrownia Trawniki w likwidacji

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Lublinie w Hotelu Wiktoria w dn. 6 maja 1939 r. o godz. 16.30 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie likwidatorów i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1938/39; 3) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i r-ku kosztów likwidacji za 1938/39 r. oraz udzielenie Komisji Likwidacyjnej absolutorium; 4) Uchwała w przedmiocie ustalenia wysokości wypłaty likwidacyjnej; 5) Sprawa odstąpienia niezapadłych należności Spółki; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni dokonać formalności, przepisanych § 2 art. 399 Kodeksu Handlowego.

765

Towarzystwo Wyrobów Dziaonych i Tkanych „R. Lipszyc“

Spółka Akcyjna w Łodzi

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 57 000'00; Budynki: fabryczne, z 248 240'65, mieszkalne z 171 257'52; Urząd. techn., maszyny i utens. z 265 058'13; Inwentarz biur. z 34 966'67; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach z 34 716'38; Papiery proc. z 1 650'00; Weksle z 7 088'07; Udziały z 1 200'10; Materiały sur. z 32 210'43; Półfabr. z 5 298'58; Gotowe wyroby z 27 958'49; Dłużnicy: odbiorcy z 59 735'88, różni z 14 731'82; Sumy przech. z 1 110'00; Straty do 1931 r. z 367 324'40, mniej zysk za 1938 r. z 965'58, ogółem z 366 358'82; **Razem z 1 328 581'54.**

Różni za gwarancje z 31 920'00; Gwarancje z 20 920'00.

PASYWA. — Kapitał zakł. z 510 000'00; Kapit. amort.: saldo z ub. r. z 221 057'64, dopis. w 1938 r. z 13 367'96; Zobowiązania: dostawcy z 17 788'01, odbiorcy z 713'77, akcepty z 51 330'50, różni z 31 814'16; Wierzyteln. hipot. z 335 943'50; Specj. r-k przejśc. różnic kurs. z 146 566'00; **Razem z 1 328 581'54.**

Gwarancje z 31 920'00; Różni za gwarancje z 20 920'00.

Kwota zobow. za gr. z 13 950'00.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty admin. ogóln. z 52 338'58; Koszty fabr. z 54 402'87; Koszty kredytów z 11 093'51; Podatki państw. i komun. z 10 640'55; Straty na dłużn. i inne z 9 631'23; Amortyz. z 13 367'96; Zysk za 1938 r. z 965'58; **Razem z 152 440'28.**

MA. — Nadwyżka na fabrykacji z 111 715'92; Różne wpływy i różnice kursowe z 40 724'36; **Razem z 152 440'28.**

737

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Wyrobów Bawełnianych „Wola“

w Warszawie

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w sobotę dn. 20 maja 1939 r. o godz. 12 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Bema Nr 70 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Otwarcie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1938 r.; 3) Podział czystego zysku za 1938 r.; 4) Rozpatrzenie budżetu wydatków i planu działalności na 1939 r.; 5) Przeniesienie części wolnego funduszu rezerwowego na rezerwę podatkową oraz przelanie funduszu asekuracyjnego do funduszu wolnego rezerwowego; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących; 7) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących; 8) Wyznaczenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej i Zarządu; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, powinni dopełnić formalności, przepisanych art. 399 Kodeksu Handlowego.

742-16-18

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakładów Przemysłowych „Kadzielnia“

zawiadamia, że

XIX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1939 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Boduena 1.

Porządek dzienny:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku zysków i strat, podział zysków i uchwalenie dywidendy oraz udzielenie absolutorium Zarządowi, wszystko za rok op. 1938; 2) Ustalenie liczby członków Zarządu; 3) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Ustalenie wynagrodzenia władz Spółki.

760

Zarząd Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 5 maja 1939 r. o godz. 10 rano w sali posiedzeń Spółki przy ul. Piusa XI Nr 19 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1938 r. i udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 3) Podział zysku za 1938 r.;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu eksploatacyjnego na 1939 r.;
- 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu inwestycyjnego na 1939 r.;
- 6) Upoważnienie Zarządu do przedsięwzięcia operacji kredytowych, niezbędnych do prowadzenia przedsiębiorstwa;
- 7) Upoważnienie władz Spółki do nabycia nieruchomości w Warszawie i w Łodzi;
- 8) Wybór 2 członków i 2 zastępców Rady Nadzorczej grupy „B”;
- 9) Wybór 2 członków i 1 zastępcy Komisji Rewizyjnej grupy „B”;
- 10) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 11) Przeniesienie w stan spoczynku niektórych pracowników Spółki i przyznanie im gracialnego zaopatrzenia;
- 12) Wnioski.

W myśl brzmienia § 19 statutu Spółki, PP. Akcjonariusze, którzy na Walnym Zgromadzeniu działają będą przez pełnomocników, powinni przed Walnym Zgromadzeniem zakomunikować pisemnie Zarządowi Spółki imiona i nazwiska swych pełnomocników.

W razie niedojścia do skutku niniejszego Walnego Zgromadzenia, powtórne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów odbędzie się zgodnie z § 26 statutu Spółki — w dn. 19 maja 1939 r. o godz. 10 rano w lokalu Spółki przy ul. Piusa XI Nr 19 z tym samym porządkiem dziennym, ustalonym dla niedoszedłego do skutku zebrania.

Zastrzega się, że powtórne zebranie będzie prawomocne bez względu na liczbę akcji, reprezentowanych przez akcjonariuszów lub ich pełnomocników, i uchwały jego będą obowiązujące bez względu na wysokość reprezentowanego na nim kapitału.

777

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej do Eksploatacji Państwowego
Monopolu Zapalczanego w Polsce

zawiadamia, że w dn. 17 maja 1939 r. w środę o godz. 11 w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Królewskiej Nr 3 ma się odbyć

ZWYCZAJNE DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, rachunków zysków i strat oraz bilansu za okres sprawozdawczy 1938 i udzielenie władzom Spółki pokwitowania;
- 2) Uchwała o podziale zysków za rok sprawozdawczy 1938 z dołączeniem rezerwy zysków z lat poprzednich;
- 3) Ustalenie liczby członków Zarządu, wybory członków Zarządu i wyznaczenie wynagrodzenia;
- 4) Wybory członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie wynagrodzenia;
- 5) Upoważnienie Zarządu do zbycia nieruchomości;
- 6) Wnioski akcjonariuszów.

773

PODRÓŻUJMY LOTEM
BILET POWROTNY
KOSZTUJE 20% TANIEJ

ŻĄDAJCIE W BIURACH PODRÓŻY
ROZKŁADU LOTÓW

Zarząd Zakładów Górniczych „Silesia“, Spółki Akc. w Bielsku

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 9 maja b. r. o godz. 12 odbędzie się w biurach Bielsko-Bialskiej Spółki Elektrycznej i Kolejowej, S. A., w Bielsku przy ul. Wójciewy Grażyńskiego 64

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej za 1938 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1938 oraz udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej, delegatów Rady do Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1939 r.

Celem wykonania prawa głosowania należy najpóźniej na 7 dni przed Zgromadzeniem zdeponować akcje w kasie Spółki w Czechowicach, poczta Dziedzice, bądź w Banku Handlowym w Warszawie, ul. Traugutta 7/9, lub też w Banku Związku Spółek Zarobkowych w Warszawie, ul. Jasna 8, bądź też w Oesterreichische Industriekredit Aktien-Gesellschaft w Wiedniu am Hof 2 dla otrzymania karty legitymacyjnej.

Prawo jednego głosu daje każda akcja zwykła wartości nominalnej zł 100 względnie 10 sztuk akcji dawnych nominalnej wartości zł 10.

Prawo głosu wykonane być może również i przez pełnomocników — stosownie do postanowień § 10 statutu Spółki.

762-16-17

Grand Hotel w Łodzi, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Gotówka, weksle i papiery wartościowe zł 14 054'67; Budynek zł 1 998 333'33; Instalacja elektryczna zł 47 000'75; Dźwigi zł 19 019'25; Instalacja kanalizacyjna zł 50 356'25; Pompy zł 23 653'75; Inwentarz i urządzenia zł 753 270'22; Magazyn zł 119 329'92; Dłużnicy zł 14 445'51; Strata za lata 1931/36 zł 567 908'03; **Ogółem zł 3 607 371'68.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 400 000'00; Fundusz zapasowy zł 22 375'99; Kapitał amortyzacyjny zł 770 683'37; Wierzyciele zł 413 266'59; Zysk za 1938 r. zł 1 045'73; **Ogółem zł 3 607 371'68.**

Rachunek strat i zysków

ZYSKI. — Hotel zł 293 957'25; Bilardy zł 12 795'47; Komorne zł 131 645'03; Zysk na papierach wartościowych zł 283'13; **Ogółem zł 438 680'88.**

STRATY. — Robocizna, pensje biura i Zarządu zł 222 173'25; Ogólne wydatki zł 24 274'62; Utrzymanie nieruchomości i ruchoomości zł 74 328'80; Podatki zł 46 226'61; Świadczenia socjalne zł 12 165'20; Procenty i agio zł 15 717'36; Asekuracja zł 3 821'68; Straty na magazynie zł 10 011'30; Amortyzacja zł 28 916'33; Zysk za 1938 r. zł 1 045'73; **Ogółem zł 438 680'88.** 776

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Old England, Dom Mód, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 maja 1939 r. o godz. 13 w kancelarii Notariusza Siennickiego w Warszawie w gmachu Hipoteki przy ul. Kapucyńskiej odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r.;
- 3) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 4) Sprawa podziału zysku i zużycia kapitału rezerwowego, pozostawionego do dyspozycji i uznania Zarządu;
- 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w biurze Zarządu na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wymienione w art. 399 § 2 Kodeksu Handlowego.

778-16-17

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryki Wapna i Cementu „Piechcin“, Spółka Akcyjna
w Piechcinie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 6 maja 1939 r. o godz. 16 odbędzie się w Poznaniu na salce Nurkowskiego przy ul. Sew. Mielżyńskiego 23

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków i sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1938 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków, podział zysków, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej i uchwalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej;
- 4) Wybór nowych członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.

U w a g a. — PP. Akcjonariusze, reprezentujący $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłaszania dodatkowych spraw na porządek dzienny. Żądanie pomieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym powinno być zgłoszone nie później jak 15 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe instytucji kredytowych albo notariusza w biurze Zarządu na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

698-15-16

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przemysł Tłuszczowy Schicht-Lever
Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 1 maja 1939 r. o godz. 17 odbędzie się w siedzibie Zarządu Towarzystwa w Warszawie przy ul. Nowy Jzjazd 1

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za rok oper. 1938 oraz uchwalenie przeznaczenia zysków za rok operacyjny 1938;
- 4) Udzielenie absolutorium Zarządowi;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków władz Spółki;
- 6) Wybór 2 członków Zarządu i 6 członków Rady Nadzorczej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 24 kwietnia 1939 r. włącznie złożyć w Zarządzie Towarzystwa Przemysł Tłuszczowy Schicht-Lever, Spółka Akcyjna w Warszawie przy ul. Nowy Jzjazd 1, akcje lub świadectwa depozytowe instytucji finansowych.

625-15-16

Zarząd

Polski Bank Komercyjny, Spółka Akcyjna w Warszawie

Al. Jerozolimskie 36

Bilans surowy w dn. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji zł 1 346 627'57; Waluty zagraniczne zł 3 170'11; Papiery wartościowe zł 30 494'39; Banki krajowe zł 127 209'08; Banki zagraniczne zł 101 030'27; Dyskonto zł 2 803 133'23; Protesty zł 18 552'85; Kredyty w rachunkach bieżących zł 4 481 092'13; Pożyczki terminowe zł 163 148'21; Różne rachunki zł 296 064'93; Rachunki wynikowe zł 94 493'24; Suma bilansowa zł 9 465 016'01.

Dłużnicy z tytułu gwarancji zł 2 344 136'97; Inkaso zł 1 003 207'67.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 3 415 000'00; Kapitały rezerwowe zł 96 472'27; Wkłady zł 2 897 738'76; Rachunki bieżące zł 1 497 823'74; Różne natychmiast płatne zobowiązania zł 17 533'23; Banki krajowe zł 140 676'27; Banki zagraniczne zł 30 891'72; Redyskonto weksli zł 901 857'05; Różne rachunki zł 331 741'32; Rachunki wynikowe zł 135 281'65; Suma bilansowa zł 9 465 016'01.

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji zł 2 344 136'97; Różni za inkaso zł 1 003 207'67.

766

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki „Sepewe“

Eksport Wytworów Polskiego Przemysłu, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 26 kwietnia 1939 r. o godz. 18 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Mazowieckiej 9

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW
TEJ SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu Spółki za 1938 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu za 1938 r.;
- 5) Udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 6) Powzięcie uchwały co do podziału zysku za rok operacyjny 1938;
- 7) Wybór 10 członków Zarządu;
- 8) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej na 1939 r.;
- 9) Wolne wnioski.

Walne Zgromadzenie, zwołane na dz. 26 kwietnia, będzie ważne bez względu na liczbę obecnych na Zgromadzeniu przedstawicieli akcjonariuszów i ilość reprezentowanych przez nich akcji (art. 401 K. H.).

Każdy akcjonariusz, który jest zapisany do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia, może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu w osobie upoważnionego do tego, na piśmie, przedstawiciela, którym nie może być członek Zarządu (art. 405 K. H.).

Upoważnienie dla przedstawiciela, posiadającego prawo reprezentowania i głosowania w imieniu akcjonariusza, winno być zaopatrzone stemplem w kwocie nominalnej zł 5.

Upoważnienie to uprasza się nadesłać do Zarządu Spółki do dn. 22 kwietnia 1939 r.

756

Zarząd

Zarząd Starzyckiej Fabryki Wytworów Sukiennych Z. Bornstein
SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1939 r. o godz. 17 w lokalu Spółki w Tomaszowie Maz. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1938 r. oraz pokwitowanie Zarządu;
- 4) Podział zysków;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 6) Wybór 4 członków Zarządu i 2 członków Rady Nadzorczej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni zgłosić akcje w Spółce przynajmniej 7 dni przed Zgromadzeniem.

759

Warszawskie Zakłady Przemysłowe Wytworu Drożdży Prasowanych
Słodu i Spirytusu, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Grunty zł 394 058'88; Budynki zł 940 705'91; Maszyny i urządzenia techniczne zł 978 593'01; Kasa i banki zł 165 735'80; Papiery procentowe zł 167 052'15; Zaliczenia zł 25 527'90; Udziały zł 33 100'00; Surowce i towary zł 115 476'05; Dłużnicy zł 48 463'34; Kaucje zł 1 168'77; Sumy przechodnie zł 11 100'00; Straty w 1936 r. i 1937 r. zł 22 696'51; Strata w 1938 r. zł 4 097'30; Razem zł 2 907 775'62.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 1 716 000'00; Kapitał zasobowy zł 27 095'44; Kapitał amortyzacyjny zł 944 262'28; Wierzyciele zł 215 402'04; Świadczenia socjalne zł 5 015'86; Razem zł 2 907 775'62.

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1938 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji zł 341 176'82; Koszty handlowe i administracyjne zł 265 314'89; Surowce i materiały pomocnicze zł 172 666'81; Banderole zł 1 252 629'24; Podatki zł 103 540'87; Razem zł 2 135 328'63.

MA. — Przychód ze sprzedaży drożdży zł 2 060 384'59; Różne zł 70 846'74; Strata za 1938 r. zł 4 097'30; Razem zł 2 135 328'63.

768

ODWOŁANIE WALNEGO ZEBRANIA

Spółki Akcyjnej Lubońska Fabryka Drożdży dawniej G. Sinner
w Luboniu, pow. poznański

Zawiadamia się PP. Akcjonariuszów, że wyznaczone na dz. 21 kwietnia 1939 r. o godz. 17 na sali Banku Cukrownictwa S. A. w Poznaniu ul. Seweryna Mielżyńskiego Nr 7 Walne Zebranie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej Lubońska Fabryka Drożdży dawniej G. Sinner w Luboniu

zostało odwołane

i w dniu tym nie odbędzie się z powodu wadliwości w ogłoszeniach, zwołujących zebranie.

Zwołanie Walnego Zebrania w nowym terminie nastąpi osobnymi ogłoszeniami.

Luboń, dn. 13 kwietnia 1939 r.

730

Zarząd
Inż. Józef Sztark

I OGŁOSZENIE

WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

Lubońska Fabryka Drożdży dawniej G. Sinner w Luboniu
powiat poznański

odbędzie się w dn. 25 maja 1939 r. o godz. 17 na sali Banku Cukrownictwa S. A. w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego Nr 7.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok gospodarczy 1937/38;

2) Zatwierdzenie bilansu i rach. strat i zysków za 1937/38 r., podział zysku i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

3) Uchwalenie zmiany statutu:

do § 4 dodać nowy ustęp 3 następującej treści: „jeżeli mianowany jest jeden prokurent, zastępować może Spółkę tylko wspólnie z jednym członkiem Zarządu, jeżeli mianowanych jest kilku prokurentów, zastępować może Spółkę tylko dwóch prokurentów łącznie”;

zmienić dotychczasowy ustęp 3 jako 4 i dodać: „Zarząd i prokurenci podpisują w ten sposób, że podpisujący dodają pod nazwę firmy swoje nazwisko”;

§ 12 ust. 2: z dotychczas obowiązującej treści skreślić słowa: „z reszty czystego zysku otrzymuje każdy członek Rady Nadzorczej najmniej po 1%, a prezes Rady Nadzorczej 2%”;

ust. 2 § 12 ma brzmienie: „pozostały wówczas czysty zysk stawia się do dyspozycji Walnego Zebrania”;

4) Uchwalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej na rok gospodarczy 1938/39;

5) Wybór członków Rady Nadzorczej;

6) Wolne wnioski i głosy.

PP. Akcjonariusze, którzy zamierzają wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny, zechcą nadesłać umotywowane wnioski pisemne na ręce Zarządu najpóźniej do dn. 7 maja b. r.

W Walnym Zebraniu uczestniczyć mogą właściciele akcji, którzy najpóźniej do dn. 17 maja 1939 r. złożą w Zarządzie Spółki w Luboniu swe akcje lub też zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w jednej z krajowych instytucji kredytowych oraz w Reichs-Kredit-Gesellschaft w Berlinie.

Luboń, dn. 14 kwietnia 1939 r.

731

Zarząd
(—) Inż. Józef Sztark

III OGŁOSZENIE

Zarząd Lubońskiej Fabryki Drożdży dawniej G. Sinner, Spółka Akc.
w Luboniu, pow. poznański

podaje do wiadomości, że Nadzwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszy z dn. 27 lutego 1939 r. uchwaliło obniżenie kapitału akcyjnego z kwoty zł 3 768 600 na zł 2 500 000 — przez umorzenie 12 686 sztuk akcji a zł 100 na imienną kwotę zł 1 268 600, brzmiałych na okaziciela.

W myśl art. 441 k. h. wzywa się wierzycieli Spółki aby wnieśli swe sprzeciwy — jeżeli nie zgadzają się na obniżenie — w ciągu trzech miesięcy od daty niniejszego ogłoszenia do Zarządu Spółki w Luboniu pow. poznański, w celu zaspokojenia lub zabezpieczenia pretensyj.

Luboń, dn. 14 kwietnia 1939 r.

732

(—) Inż. Józef Sztark

Bank Zachodni, Spółka Akcyjna

W WARSZAWIE

Bilans surowy w dn. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY	zł
Kasa i sumy do dyspozycji	3 014 478'00
Bilety skarbowe	—
Waluty zagraniczne	32 552'53
Papiery wartościowe	881 431'02
Papiery wartościowe ust. kap. zapas.	419 712'70
Udziały konsorcjalne	2 674 289'30
Banki krajowe	227 235'99
Banki zagraniczne	1 361 094'40
Dyskonto	32 882 277'46
Protesty	1 809 048'82
Kredyty w rach. bież.	15 976 248'32
Pożyczki terminowe	3 449 897'92
Kredyty akceptacyjne i rebusorsowe	1 793 418'88
Należności z tyt. trans. dewizowych n/termin i report.	—
Nieruchomości	6 841 767'17
Różne rachunki	5 473 425'51
Długoterminowe pożyczki hipoteczne	—
Rachunki wynikowe	708 717'53
	<hr/>
	77 545 595'55

Dłużnicy z tyt. gwarancyj	7 582 848'06
Inkaso	9 227 185'70

STAN BIERNY	zł
Kapitał zakładowy	10 080 000'00
Kapitały rezerwowe	3 231 076'93
Fundusz amortyzacyjny nieruchomości	—
Wkłady	25 307 447'76
Rachunki bieżące	10 869 120'03
Różne natychm. płatne zobowiązania	255 680'75
Banki krajowe	3 604 627'43
Banki zagraniczne	1 387 590'43
Redyskonto weksli	12 913 888'92
Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	—
Zastaw walorów	—
Wierzyciele hipoteczni	116 161'32
Zobowiązania z tyt. kredytów akceptacyjnych i rebusorsowych	1 793 418'88
Zobowiązania z tytułu trans. dewiz. n/termin i report.	—
Różne rachunki	6 872 420'51
Listy zastawne (obligacje)	—
Rachunki wynikowe	1 114 162'59
	<hr/>
	77 545 595'55

Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj	7 582 848'06
Różni za inkaso	9 227 185'70

735

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa „Elektryczność”, Spółka Akcyjna

zgodnie z art. 436 Kod. Handl. komunikuje, że Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki z dn. 4 kwietnia 1939 r. uchwaliło

podwyższyć kapitał zakładowy Spółki

o sumę zł 1 000 000 przez wypuszczenie 10 000 akcji trzeciej emisji na okaziciela po zł 100 nominalnej wartości każda. Cena emisyjna akcji trzeciej emisji wynosi zł 100 za akcję. Akcje trzeciej emisji będą uczestniczyły w dywidendzie, jaką Spółka wydzieli za okres 1938/39.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo poboru w stosunku 1 akcji trzeciej emisji na każde posiadane 4 akcje złotowe poprzednich emisyj.

PP. Akcjonariusze mogą wykonywać prawo poboru akcji trzeciej emisji w terminie od dn. 12 kwietnia 1939 r. do dn. 25 maja 1939 r., wnosząc do Biura Zarządu Spółki, mieszczącego się przy ul. Czackiego 6 w Warszawie, po zł 100'00 za każdą subskrybowaną akcję.

719

Wileński Bank Ziemiński, Spółka Akcyjna

Bilans surowy w dn. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji na r-kach bieżących w bankach zł 1 886 281'49; Papiery wartościowe własne: a) w dyspozycji Banku zł 5 834 181'63, b) na r-k kapitalu zapasowego zł 1 586 774'90; Papiery wartościowe na r-k fund. na wystaw. domów dla zniedołężniałych urzęd. i rodzin, pozost. po urzęd. Banku zł 34 635'31; Papiery wartościowe na r-k fund. im. Józefa Montwiłła zł 10 025'04; 4½% listy zastawne, podlegające emisji zł 24 060'00; Pożyczki, umarzone ratami: a) w 4½% list. zast. zł 61 636 932'48, b) w 4½% list. zast. powst. z konwersji zaległości zł 15 665 849'76, c) w 5% list. zast. zł 760 708'50 i d) w gotówce, powst. z konw. zaległości zł 1 575 126'53; Terminowy i przedterminowy zwrot pożyczanych ratami w 4½% i 5% list. zast. zł 367 149'26; Pożyczki spłacane jednorazowo w gotówce zł 310 038'77; Zaległości w ratach i innych należnościach zł 10 769 757'13; Nieruchomości zł 1 871 352'64; Ruchoomości zł 80 691'65; Dłużnicy różni i zaliczki zł 938 071'18; Wydatki Banku zł 385 490'78; **Razem zł 107 737 127'05.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) Zakładowy zł 6 300 000'00; b) Zapasowy i rezerwowy zł 9 396 845'08; c) Fundusz amortyzacyjny zł 354 665'65; Specjalny kapitał odłużeniowy zł 577 680'41; Listy zastawne w obiegu: a) 4½% zł 70 686 230'00; b) 5% zł 769 320'00; 4½% listy zastawne, przeznaczone do obiegu zł 6 975 090'00; Kupony od list. zast. do opłacenia zł 3 875 999'49; Dywidenda od akcji, do opłacenia zł 179 518'00; Fundusz na opłacenie kuponów zł 1 768 222'80; Fundusz amortyzacyjny od pożyczek w list. zast., umarżonych ratami zł 367 149'26; Fundusz im. Józefa Montwiłła zł 10 025'04; Fundusz na wystawienie domów dla zniedołężn. urzęd. i rodzin, pozostał. po urzęd. Banku zł 36 234'94; Wpływy na raty przed terminem ich płatności zł 37 478'07; Sumy przechodnie zł 1 229 275'45; Korrespondenci różni zł 109 391'54; Dochody Banku zł 667 755'25; Czysty zysk za 1938 r. zł 396 246'07; **Razem zł 103 737 127'05.**

I OGŁOSZENIE

GANZ Zakłady Elektryczne i Mechaniczne w Polsce

Spółka Akcyjna w likwidacji

zawiadamia, że w dn. 12 maja 1939 r. o godz. 10 w siedzibie Spółki przy ul. Br. Pierackiego 13 m. 11 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zażalenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 26 kwietnia 1938 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej i Komisji Rewizyjnej za okres sprawozdawczy 1938 r.; 4) Zatwierdzenie bilansu likwidacyjnego i rachunku strat i zysków na dz. 31/XII 1938 r.; 5) Wybór członków Komisji Likwidacyjnej; 6) Wolne wnioski. 744

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Karpalit“ dla Fabrykacji Kart do Gry Wyrobów Papierowych i Przemysłu Litograficznego we Lwowie

ul. Zielona 20

zaprasza niniejszym PP. Akcjonariuszy Spółki na
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

które odbędzie się w dn. 20 maja 1939 r. o godz. 12 w południe w biurach Spółki Akcyjnej „Karpalit“ we Lwowie, ul. Zielona 20.

Porządek obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r.; 2) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków względnie pokryciu strat; 3) Udzielenie władzom Spółki powołania z wykonywanych przez nie obowiązków; 4) Wnioski i interpelacje.

Dla wykonania prawa głosowania winien akcjonariusz złożyć w Spółce Akcyjnej przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia albo akcje, albo zaświadczenia o dokonanym złożeniu akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej, dopuszczonej brzmieniem art. 399 § 2 K. H. 758-16-17

„Keram“ Spółka Akcyjna dla Wyrobów Ceramicznych we Lwowie

Fabryka w Gródku Jagiellońskim

Bilans na dz. 31 grudnia 1937 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Grunty: stan jak z końcem ub. r. zł 12 263'75; 2) Budynki: a) fabryczne: stan z końcem ub. r. zł 104 391'65, przybyło w 1937 r. zł 6 868'13, razem zł 111 259'78, minus 3% amortyzacji zł 3 337'79, stan zł 107 921'99, b) mieszkalne: stan z końcem ub. r. zł 24 886'24, minus 2% amortyzacji zł 497'72, stan zł 24 388'52; 3) Urządzenia fabryczne: stan z końcem ub. r. zł 105 188'00, przybyło w 1937 r. zł 2 248'80, razem zł 107 436'80, minus 5% amortyzacji zł 5 371'84, stan zł 102 064'96; II. Majątek płynny: Dłużnicy zł 17 933'98; III. Strata: 1) Strata za ub. lata zł 71 987'15; 2) Strata za 1937 r. zł 4 260'50; **Razem zł 340 820'85.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny: 2 520 szt. akc. à zł 100'00 zł 252 000'00; 2) Fundusz amort.: stan jak z końcem ub. r. zł 19 069'54; II. Zobowiązania: a) Spółka dzierżawna zł 10 014'05; b) Banki zł 18 552'70; c) Zaległe podatki zł 8 831'70; d) Ubezpieczenia zł 3 794'95; e) Dostawcy zł 12 617'84; f) Różni zł 15 940'07; **Razem zł 340 820'85.**

Rachunek strat i zysków za 1937 r.

STRATY. — 1) Koszty handlowe: Odsetki Banku Gosp. Kraj. i Pow. Banku Związk. zł 1 418'02; Ogłoszenia o Waln. Zgrom. i bil. zł 294'72; Notariusz zł 100'00; Koszty adwokackie zł 294'78; Pensje zł 600'00; 2) Podatki: Podatek od nieruchomości zł 887'33; 3) Amortyzacja: Amortyzacja za 1937 r. zł 9 207'35; **Razem zł 12 802'20.**

ZYSKI. — Czynsz dzierżawny zł 8 541'70; Strata za 1937 r. zł 4 260'50; **Razem zł 12 802'20.**

Ogłoszenie o Walnym Zgromadzeniu

W dn. 20 maja 1939 r. o godz. 12 odbędzie się u notariusza Eugeniusza Misky'ego we Lwowie, ul. Romanowicza 6

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

firmy „KERAM“, Spółka Akcyjna dla Wyrobów Ceramicznych we Lwowie, z następującym porządkiem obrad:

1) Załatwienie bilansu po myśli art. 388 K. H.; 2) Rozwiązanie lub zmiana umowy o dzierżawę przedsiębiorstwa Spółki; 3) Wybór Komisji Rewizyjnej; 4) Zmiana statutu: a) w § 4 przez skreślenie słów: „w jednym z dzienników lwowskich“, b) w § 8 przez skreślenie słów przy końcu ustępu: „zawartych w art. 56 i 57 prawa o spółkach akcyjnych“ i dodanie w to miejsce słów: „kodeksu handlowego“, c) § 14 otrzymać ma brzmienie: „do składania oświadczeń ustnych i pisemnych i podpisywania w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie co najmniej dwóch członków Zarządu albo też członka Zarządu z prokurentem wzgl. pełnomocnikiem. Podpisy umieszcza się pod wyciśniętym, wydrukowanym lub wypisanym brzmieniem firmy. Prokury udziela Zarząd“ w końcu d) § 20 ma uzyskać brzmienie: „W przedmiotach nie przewidzianych niniejszym statutem obowiązują odnośne przepisy Kodeksu Handlowego“; 5) Wolne wnioski. 761

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Wyrobów Trykotowych i Działych Jakób Hirsberg i Wilczyński, Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 20 maja 1939 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Al. Kościuszki Nr 23/25

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zawierzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1938 r., powzięcie uchwały w sprawie zysku oraz udzielenie absolutorium Zarządowi Spółki; 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie instrukcji dla Zarządu; 5) Określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Odprawa dla żony zmarłego w 1938 r. dyr.-zarządcy Spółki, dra Leopolda Hirsberga; 7) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu będą uprawnieni PP. Akcjonariusze, którzy złożą w Spółce swe akcje na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, 764-16-18

Bank für Handel und Gewerbe Poznań — Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu

Spółka Akcyjna

Bilans surowy w dn. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY	zł	STAN BIERNY	zł
Kasa i sumy do dyspozycji	384 010 91	Kapitał zakładowy	2 000 000 00
Bilety skarbowe	1 130 000 00	Kapitały rezerwowe	321 960 00
Waluty zagraniczne	21 477 34	Wkłady	6 744 354 84
Papiery wartościowe	500 106 15	Rachunki bieżące	3 744 564 96
Papiery wartościowe ustaw. kap. zapasowego	165 054 56	Różne natychmiast płatne zobowiązania	58 341 15
Udziały konsorcjalne	608 500 00	Banki krajowe	521 352 04
Banki krajowe	575 395 19	Banki zagraniczne	873 737 61
Banki zagraniczne	241 253 69	Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	19 041 00
Dyskonto	1 299 123 84	Różne rachunki	1 732 905 47
Protesty	44 339 60	Rachunki wynikowe	269 234 08
Kredyty w rachunkach bieżących	7 209 911 84		
Pożyczki terminowe	2 554 425 84		
Różne rachunki	1 513 373 21		
Rachunki wynikowe	137 528 78		
Papiery wartościowe z ukł. konwers.	990 00		
	<u>16 285 491 15</u>		<u>16 285 491 15</u>
Dłużnicy z tyt. gwarancyj	371 605 20	Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj	371 605 20
Inkaso	1 808 043 55	Różni za inkaso	1 808 043 85

752

Akcyjny Bank Hipoteczny we Lwowie

Bilans surowy w dn. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji zł 354 823 28; Waluty zagraniczne zł 36 437 80; Papiery wartościowe zł 3 049 347 04; Papiery wartościowe ustaw. kapitału zapasowego zł 233 313 50; Udziały konsorcjalne zł 244 610 42; Banki krajowe zł 27 889 55; Banki zagraniczne zł 58 499 20; Dyskonto zł 3 106 596 47; Protesty zł 623 076 35; Kredyty w rachunkach bieżących zł 4 717 907 07; Pożyczki terminowe zł 8 536 428 71; Nieruchomości zł 3 997 426 07; Różne rachunki zł 601 339 32; Długoterminowe pożyczki hipoteczne zł 21 149 018 39; Rachunki działu kredytu długoterminowego zł 3 809 116 61; Rachunki oddziałów zł 4 424 888 33; Rachunki wynikowe zł 374 203 36; Rachunki wynikowe roku ubiegłego zł 2 112 774 67; **Suma bilansowa zł 57 457 696 14.**

Dłużnicy z tytułu gwarancyj zł 264 604 45; Inkaso zł 391 337 79.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) Zakładowy zł 5 000 000 00; b) Kapitały zapasowe zł 1 713 138 42; Razem zł 6 713 138 42; Fundusz amortyzacyjny nieruchomości zł 815 475 59; Wkłady zł 7 158 021 29; Rachunki bieżące zł 1 161 360 13; Różne natychmiast płatne zobowiązania zł 27 061 57; Banki krajowe zł 2 204 030 42; Banki zagraniczne zł 1 039 463 31; Redyskonto weksli zł 1 899 007 84; Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego zł 5 221 554 00; Zastaw walorów zł 1 606 836 33; Różne rachunki zł 1 798 315 34; Listy zastawne zł 20 098 993 75; Rachunki działu kredytu długoterminowego zł 749 836 03; Rachunki oddziałów zł 4 435 535 80; Rachunki wynikowe zł 215 909 67; Rachunki wynikowe roku ubiegłego zł 2 313 156 65; **Suma bilansowa zł 57 457 696 14.**

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj zł 264 604 45; Różni za inkaso zł 391 337 79. 751

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Schlösserowskiej Przędzalni Bawełny i Tkalnic w Ozorkowie, Spółka Akcyjna

ogłasza, że akcje Spółki, oznaczone Nr 322—331, z kuponami od 1929 r. do 1938 r.

zostały utracone

i że, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dnia niniejszego ogłoszenia wymienione wyżej akcje i kupony nie będą przedstawione Zarządowi Spółki, to akcje te i kupony zostaną unieważnione i właścicielowi będą wydane nowe akcje i kupony, opatrzone tymi samymi numerami. 748

I OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE

Młyna Parowego Leon Foltynowicz, Spółka Akcyjna w Gnieźnie w likwidacji

odbędzie się w dn. 20 maja 1939 r. o godz. 12 w Gnieźnie w lokalu notariusza Dr Edm. Lauterera przy Rynku Nr 9.

Porządek obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego zebrania; 2) Uchwalenie likwidatorom wynagrodzenia za ich czynności; 3) Sprawozdanie likwidatorów i zatwierdzenie ich czynności oraz kontraktów sprzedaży nieruchomości; 4) Powzięcie uchwały o zakończeniu likwidacji i uchwały rozwiązującej Spółkę oraz uchwał z art. 460 K. H.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć swoje akcje wzgl. dowody zastępujące posiadanie akcji na 7 dni przed Zebraniem u notariusza.

Likwidatorzy: (—) Foltynowiczowa, (—) Krzyżanowski.

747-16-18

Śląski Zakład Kredytowy, Spółka Akcyjna, Bielsko

Bilans surowy w dn. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY.—Kasa i sumy do dyspozycji zł 1 862 950 02; Waluty zagraniczne zł 30 184 54; Papiery wartościowe zł 3 940 01; Papiery wartościowe ust. kapitału zapasowego zł 589 714 71; Udziały konsorcjalne zł 157 426 00; Banki krajowe zł 819 514 05; Banki zagraniczne zł 238 040 57; Dyskonto zł 11 691 465 84; Protesty zł 21 673 95; Kredyty w rachunkach bieżących zł 10 627 415 24; Pożyczki terminowe zł 994 006 23; Kredyty akceptacyjne i rembursowe zł 530 371 54; Należności z tyt. transakcyj dewizowych na termin zł 337 092 00; Nieruchomości zł 256 615 18; Różne rachunki zł 3 473 333 60; Rachunki wynikowe zł 365 698 38; **Suma bilansowa zł 31 999 441 86.**

Dłużnicy z tyt. gwarancyj zł 3 495 246 09; Inkaso zł 3 396 578 65.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 5 000 000 00; Kapitały rezerwowe zł 1 280 000 00; Fundusz amortyzacyjny zł 34 800 00; Wkłady zł 6 763 949 98; Rachunki bieżące zł 9 723 668 31; Różne natychmiast płatne zobowiązania zł 21 456 00; Banki krajowe zł 1 058 693 70; Banki zagraniczne zł 511 746 01; Redyskonto weksli zł 2 718 128 00; Zobowiązania z tyt. kredytów akcept. i rembursowych zł 530 371 54; Zobowiązania z tyt. transakcyj dewizowych na termin zł 338 015 31; Różne rachunki zł 3 477 495 57; Rachunki wynikowe zł 541 117 44; **Suma bilansowa zł 31 999 441 86.**

Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj zł 3 495 246 09; Różni za inkaso zł 3 396 578 65. 750

Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — 1) Majątek stały: Grunty fabryczne z 774 704'56; Place pod nieruchomościami w Warszawie i Łodzi oraz plac w Gromadzie Placówka z 214 099'25; Budynki: fabryczne z 16 273 203'05, gospodarcze z 1 031 662'60, mieszkalne w Warszawie, Tomaszowie i Łodzi z 2 223 843'33, w budowie z 1 179 239'60; Maszyny, aparaty i urządzenia z 42 953 903'62; Maszyny, aparaty i urządzenia w montażu z 784 014'54; Tabor przewozowy z 515 485'15; Bocznica kolejowa z 338 656'22; Drogi i kanały z 189 315'74; Mosty z 106 953'17; Ruchomości i narzędzia z 347 118'88; Inwentarz żywy z 9 360'00; Razem z 66 941 559'71; 2) Majątek płynny: Gotowizna w kasach i bankach z 4 292 784'33; Weksle w portfelu i na inkasie z 4 895 470'25; Papiery procentowe z 425 385'00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach z 3 925 910'33; Fundusz zapomogowy z 112 649'20; Dłużnicy: odbiorcy z 8 201 218'24, dostawcy z 166 881'59, różni z 617 132'11; Półprodukty i towary niewykończone z 576 788'97; Wyroby gotowe z 5 436 268'67; Magazyn techniczny i surowców z 5 533 680'72; Sumy przechodnie z 104 780'12; Razem z 34 288 949'53; **Ogółem z 101 230 509'24.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty, gwarancje, kaucje, dłużnicy wątpliwi z 5 042 577'43; Prawa do subskrybowanych akcji sp. akc. „Celuloza Nadniemeńska” z 5 709 000'00; **Razem z 10 751 577'43.**

Ogółem aktywa z 111 982 086'67.

STAN BIERNY. — 1) Kapitały własne: a) Kapitał zakładowy z 30 000 000'00; b) Kapitał zapasowy z 10 649 175'38; Rezerwa specjalna z 6 000 000'00; Razem z 46 649 175'38; Rezerwa na ewentualne straty na odbiorcach z 800 000'00; 2) Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego z 34 207 715'07, dopisano w roku sprawozdawczym z 6 092 818'46, odpisano z 1 407 549'71, razem z 38 892 983'82; 3) Zobowiązania: Fundusz zapomogowy z 1 210 714'38; Wierzyciele: odbiorcy z 73 088'26, dostawcy z 2 486 213'08, różni z 6 077 009'69; Niewypłacona dywidenda z 303 001'90; Sumy przechodnie z 77 373'04; Razem z 10 227 400'35; Zysk z 4 660 949'69; **Ogółem z 101 230 509'24.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty, gwarancje, kaucje, dłużnicy wątpliwi z 5 042 577'43; Zobowiązania z tytułu subskrybowanych akcji sp. akc. „Celuloza Nadniemeńska” z 5 709 000'00; **Razem z 10 751 577'43.**

Ogółem pasywa z 111 982 086'67.

Rachunek zysków i strat za rok operacyjny 1938

WINIEN. — Koszty fabrykacji z 28 348 330'77; Konserwacja budynków, maszyn, ruchomości i taboru przewozowego z 1 572 122'73; Podatki z 4 769 073'46; Koszty handlowe z 3 559 060'76; Asekuracja z 58 489'47; Świadczenia socjalne z 833 854'79; Pomoc zimowa bezrobotnym z 112 342'63; Pro wizja agentów, ekspedycja i koszty przy sprzedaży z 2 035 998'27; Różnice kursowe z 13 491'17; Straty bieżące z 260 146'09; Odpis na kapitał amortyzacyjny z 6 092 818'46; Rezerwa na zaprojektowane inwestycje z 4 069 578'28; Rezerwa na ewentualne straty na odbiorcach z 800 000'00; Zysk z 4 660 949'69; **Razem z 57 186 256'57.**

MA. — Towary z 56 676 348'78; Różne wpływy z 509 907'79; **Razem z 57 186 256'57.**

Szef księgowości (—) Szymon Kronholz 772

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłu Włókienniczego „Dobrzynka”

Spółka Akcyjna w Pabianicach

zawiadamia, że w dn. 16 maja 1939 r. o godz. 11 odbędzie się w Pabianicach przy ul. Zamkowej 2

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Udzielenie władcom Spółki absolutorium; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

736

Bank Amerykański w Polsce, Spółka Akc.

Bilans surowy w dn. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji z 945 428'69; Bilety skarbowe z 0'00; Waluty zagraniczne z 44 561'20; Papiery wartościowe z 6 708'00; Papiery wartościowe ustaw. kapitału zapasowego z 8 200'00; Udziały konsorcjalne z 100'00; Banki krajowe z 83 024'89; Banki zagraniczne z 127 802'97; Dyskonto z 1 789 308'55; Protesty z 288 073'95; Kredyty w rachunkach bieżących z 3 094 617'76; Pożyczki terminowe z 5 430 055'99; Kredyty akceptacyjne i rebusowskie z 0'00; Należności z tytułu transakcyjnych dewiz, n/term. i report. z 0'00; Nieruchomości z 1 106 383'05; Różne rachunki z 50 908'18; Długoterminowe pożyczki hipoteczne z 0'00; Rachunki wynikowe z 117 525'96; **Suma bilansowa z 13 092 699'19.**

Dłużnicy z tytułu gwarancji z 1 866 552'65; Inkaso z 925 197'36.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy z 5 000 000'00; Kapitał rezerwowy z 12 977'12; Fundusz amortyzacyjny nieruchomości z 25 405'35; Wkłady z 5 976 618'91; Rachunki bieżące z 826 902'38; Różne natychmiast płatne zobowiązania z 25 461'06; Banki krajowe z 82 034'70; Banki zagraniczne z 20 150'32; Redyskonto weksli z 226 132'58; Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego z 0'00; Zastaw walorów z 0'00; Wierzyciele hipoteczni z 95 304'28; Zobowiązania z tyt. kredyt. akcept. i rebus. z 0'00; Zobowiązania z tyt. trans. dewiz. n/termin. i report. z 0'00; Różne rachunki z 566 214'87; Listy zastawne z 0'00; Rachunki wynikowe z 235 497'62; **Suma bilansowa z 13 092 699'19.**

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji z 1 866 552'65; Różni za inkaso z 925 197'36.

771

Danziger Privat-Actien-Bank Filiale Poznań
Gdański Prywatny Bank Akcyjny, Spółka Akcyjna w Gdańsku
Oddział w Poznaniu
wraz z Wpłatnią w Grudziądzu i Oddziałem w Starogardzie

Bilans surowy na dz. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji z 804 243'03; Waluty zagraniczne z 13 332'59; Papiery wartościowe z 52 876'46; Papiery wart. ust. kap. zapas. z 15 086'37; Banki krajowe (w tym oddziały z 467 969'10) z 2 378 758'98; Banki zagraniczne z 607 509'27; Dyskonto z 629 537'55; Protesty z 16 442'41; Kredyty w rachunkach bieżących z 3 434 282'76; Pożyczki terminowe z 810 720'42; Nieruchomości z 124 070'00; Różne rachunki z 22 899'23; Rachunki wynikowe z 75 702'79; Rachunki wynikowe ub. roku z 456 285'37; **Razem z 9 441 747'23.**

Dłużnicy z tyt. gwarancji i akredytyw z 389 101'30; Inkaso z 896 824'81.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy z 1 500 000'00; Kapitały rezerwowe z 30 033'30; Fundusz amort. nieruchomości z 13 510'00; Wkłady z 2 023 820'30; Rachunki bieżące z 1 863 668'44; Różne natychmiast płatne zobowiązania z 30 865'49; Banki krajowe (w tym oddziały z 486 089'76) z 2 242 870'82; Różne rachunki z 73 023'03; Rachunki wynikowe z 50 504'51; Rachunki wynikowe ub. roku z 524 817'98; **Razem z 9 441 747'23.**

Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancji i akredytyw z 389 101'30; Różni za inkasa z 896 824'81.

763

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Amunicyjne „Pocisk”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 13 maja 1939 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Mińskiej Nr 25 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1938 r., podział zysku, udzielenie Radzie i Zarządowi pokwitowania z czynności; 2) Plan działań i budżet na 1939 r.; 3) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów i hipotecznego ich zabezpieczenia; 4) Kupno i sprzedaż nieruchomości; 5) Ustalenie liczby, zatwierdzenie kooptacji i wybory członków Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

775

Polski Bank Komunalny, Spółka Akcyjna

w Warszawie

Skrócony bilans surowy (kwartalny)
w dn. 31 marca 1939 r.

STAN CZYNNY		zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji	2 712 938'92	
2. Bilety skarbowe	6 500 000'00	
3. Waluty zagraniczne	31'80	
4. Papiery wartościowe	6 593 913'92	
5. Papiery wartość. ustaw. kap. zapas.	852 931'70	
6. Udziały konsorcjalne	202 627'00	
7. Banki krajowe	2 408 217'19	
8. Banki zagraniczne	—	
9. Dyskonto	6 189 208'70	
10. Protesty	219 929'41	
11. Kredyty w rachunkach bieżących	1 466 097'41	
12. Pożyczki terminowe	41 212 089'12	
13. Kredyty akceptac. i rembursowe	—	
14. Należności z tytułu transakcyj dewizow. n/termin i report.	—	
15. Nieruchomości	2 236 862'90	
16. Różne rachunki	939 815'87	
17. Długoterminowe pożyczki w obligacjach	24 525 636'00	
18. Rachunki wynikowe	229 663'01	
	<hr/>	
	96 289 962'95	
1. Dłużnicy z tytułu gwarancyj		459 345'60
2. Inkaso		489 137'69
STAN BIERNY		zł
1. Kapitał zakładowy	5 000 000'00	
2. Kapitały rezerwowe	1 835 547'69	
3. Fundusz amortyzacyjny nieruchomości	210 966'68	
4. Wkłady	44 881 553'89	
5. Rachunki bieżące	6 581 348'64	
6. Różne natychmiast płatne zobowiązania	29 735'02	
7. Banki krajowe	5 392 323'22	
8. Banki zagraniczne	—	
9. Redyskonto weksli	1 051 832'00	
10. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjn.	—	
11. Zastaw walorów	3 913 204'00	
12. Wierzyciele hipoteczni	—	
13. Zobowiąz. z tyt. kred. akcept. i remburs.	—	
14. Zobowiąz. z tytułu transakcyj dewizow. n/termin i report.	—	
15. Różne rachunki	2 115 181'34	
16. Obligacje	24 525 636'00	
17. Rachunki wynikowe	752 634'47	
	<hr/>	
	96 289 962'95	
1. Zobowiązania z tyt. udzielon. gwarancyj		459 345'60
2. Różni za inkaso		489 137'69

717

II OGŁOSZENIE

Bank Rolniczy i Handlowy—Agrar- und Commerzbank, Sp. Akt.

Katowice

W myśl § 15 statutów zaprasza się PP. Akcjonariuszów naszej Spółki na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się we wtorek dn. 9 maja 1939 r. o godz. 5 po poł. w lokalu naszego Banku.

Porządek dzienny:

1) Przedłożenie sprawozdania i bilansu za rok operacyjny 1938, sprawozdanie Rady o jej sprawdzeniu, uchwalenie bilansu i podział zysku; 2) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie; 3) Wybory do Rady.

Akcje na okaziciela dają prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż.

Katowice, dn. 5 kwietnia 1939 r.

Zarząd
Küper Trzaskalik

632-15-16

„K. Seipelt i S-ka” Sprzedaż Hurtowa

Spółka Akcyjna w Łodzi

Na zasadzie art. 398 § 2 Kodeksu Handlowego
ogłaszamy uchwały

z protokołu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów, odbytego dn. 23 marca 1939 r. rep. 547/39 przed Notariuszem Radzisławem-Aleksandrem Wodzińskim w Łodzi.

1) Przewodniczący Paweł Seipelt stwierdza, że cały kapitał akcyjny Spółki jest reprezentowany, Walne Zgromadzenie jest ważne i do uchwał prawomocne.

2) Zatwierdzono jednogłośnie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilans i rachunek strat i zysków w poniżej wymienionych cyfrach, udzielając Zarządowi i Komisji Rewizyjnej absolutorium za okres sprawozdawczy.

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Inwentarz biurowy zł 2 582'85; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 46 826'63; Weksle w portfelu i na inkasie zł 115 200'68; Czeki w portfelu zł 1 605'89; Towar na składzie zł 21 892'97; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 117 000'23, b) dostawcy zł 749'23, c) odbiorcy za protesty zł 7 510'15, d) różni zł 15 101'76; Kaucje zł 65'00; Sumy przechodnie: za wykup, świad. przem. na 1939 r. zł 3 700'00, za bonif. za wadliwą przędzę zł 2 631'40, za bonif. ze „120” za grudzień zł 337'40, za zwrot do dyspoz. Tom. Fabr. Sztucz. Jedw. zł 397'61, za zaplac. asekur. za 1939 r. zł 374'52; **Razem zł 335 976'32.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty bankowe zł 20 000'00.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 250 000'00; Kapitał zapasowy zł 1 500'00; Kapitał rezerwowy zł 11 000'00; Fundusz amortyzacyjny zł 191'71; III. Zobowiązania: a) banki zł 216'00, b) odbiorcy zł 1 071'27, c) wierzyciele zł 1 741'92, d) różni zł 918'00; Sumy przechodnie: bonifikaty za wadliwą przędzę zł 814'40, zwrot z wadliwej przędzy zł 369'53, prowizje dla person. zł 794'06; Zysk z 1937 r. zł 43'82, zysk z roku operac. do podziału zł 67 315'61; **Razem zł 335 976'32.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle depozytowe zł 20 000'00.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1938 r.

WINIEN. — Podział zysku z 1937 r.: Kapitał zapasowy zł 1 500'00; Kapitał rezerwowy zł 11 000'00; Podatek dochodowy (rez.) zł 1 970'00; Zakup przędzy sztuczno jedw. i baw. zł 1 562 242'24; Koszty administracji zł 35 928'40; Koszty handlowe zł 7 891'99; Podatki zł 24 392'51; Świadczenia społeczne zł 2 767'56; Dyskont weksli i odsetki zł 32 817'32; Koszty inkasowe zł 568'10; Koszty ekspedycji zł 1 580'42; Koszty ubezpieczenia składu i kasy zł 667'78; Prowizje zł 4 830'32; Odpisy amortyzacyjne zł 128'14; Odpisy za straty: na uregul. prot. Nr 2817 zł 83'50, na regul. wekslu Nr 3641 zł 120'00, na regul. otw. rach. f-my „Hogis” zł 682'19, na regul. otw. rach. f-my A. Jakubowicz zł 952'53, na regul. otw. r-ku i prot. f-my „Centrotex” zł 1 185'57, na regul. prot. Nr 3686 zł 189'80, na regul. prot. Nr 3727 i 3889 zł 158'30, za 1 skradziony karton zł 62'17, niedopłacone koszty protestów zł 1 021'75; Zysk w 1937 r. (pozostałość) zł 43'82, zysk zł 67 315'61; **Razem zł 1 760 100'02.**

MA. — Zysk z 1937 r. zł 14 513'82; Sprzedaż zł 1 696 376'83; Odsetki otrzymane zł 49 209'37; **Razem zł 1 760 100'02.**

3) Postanowiono jednogłośnie zysk zł 67 315'61 oraz pozostałość zysku z 1937 r. zł 43'82, czyli razem zł 67 359'43, podzielić, jak następuje: na rezerwę podatku dochodowego zł 17 000'00, na kapitał zapasowy zł 6 000'00, na dywidendy zł 40 000'00, pozostałość zł 4 359'43 przenieść na 1939 r.

4) Uchwalono jednogłośnie budżet na 1939 r. w kwocie zł 2 000 000 we wpływach i wydatkach, udzielając Zarządowi prawa do przekraczania sum budżetowych bez ograniczenia wg uznania.

5) Zgromadzenie Walne jednogłośnie uchwaliło, aby Zarząd Spółki na najbliższą trzyletnią kadencję składał się tak jak dotychczas i wybrano do Zarządu: 1) Pawła Seipelta, 2) Abrahama Dwormana, 3) Marię-Ludwikę Seipeltową i 4) Rachełę Dworman.

6) Wybrano do Komisji Rewizyjnej: Szarlotę Seipelt, Käthe Müller, Symforiana Kostowskiego, Dawida Basiewicz i Perlel Paulinę Dworman. Walne Zgromadzenie wyznaczyło dla Komisji Rewizyjnej wynagrodzenie na 1939 r. po zł 100 dla każdego z członków tej Komisji.

718

Inżynier Jan Weber, Budowlana Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1938 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 75 500'00; Ruchomości zł 96 167'26; Kasa zł 1 496'02; Banki zł 8 091'46; Papiery procentowe zł 3 587'90; Sumy wyciszenia zł 12 411'80; Kaucje zł 30 574'96; Weksle zł 74 835; Dłużnicy zł 958 885'56; Materiały zł 50 516'83; Budowy w toku zł 3 300 236'97; Należności wtpliwe zł 803'14; Sumy przechodnie zł 2 970'04; Straty zł 69 366'71; **Razem zł 4 685 443'65.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 250 000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 84 211'52; Wierzyciele zł 652 411'66; Banki zł 350'00; Budowy w toku zł 3 462 167'54; Akcepty zł 223 449'36; Zyski zł 12 853'57; **Razem zł 4 685 443'65.**

Sumy pozabilansowe zł 421 027'85.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Dłużnicy zł 3 218'53; Budowy zł 9 384'99; Nieruchomości zł 355 358'46; Ruchomości zł 11 739'07; Amortyzacja ruchomości zł 54 133'38; Koszty handlowe zł 343 740'29; Zyski zł 12 853'57; **Razem zł 790 428'29.**

ZYSKI. — Wierzyciele zł 7 259'23; Budowy zł 604 607'68; Eksploatacji nieruchomości zł 18 492'67; Amortyzacji zł 10 700'00; Na samochodzie zł 60'00; Kamieniarka zł 149 308'71; **Razem zł 790 428'29.**

767

I OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Przetworów Chemicznych „Rędziny“, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 maja b. r. o godz. 17 w Warszawie w domu przy ul. Dantyszka Nr 18, ma się odbyć

ZWYCZAJNE DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

wymienionej Spółki Akcyjnej z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie sprawozdania, rachunku zysków i strat oraz bilansu za rok sprawozdawczy 1938 i udzielenie Zarządowi absolutorium; 2) Podział zysków za 1938 r.; 3) Wybory członków Zarządu; 4) Wybory członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie im wynagrodzenia.

PP. Akcjonariusze — posiadacze akcji na okaziciela — życząc sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub dowody depozytowe przynajmniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu Spółki w Rudnikach Częstochowskich.

774

„J. Franaszek“, Spółka Akcyjna, Warszawa

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY. — Place, budowle, ruchomości, maszyny i urządzenia zł 6 529 537'49; Materiały surowe i wyroby gotowe zł 1 097 014'02; Dłużnicy, udziały, weksle, przekazy i zaliczenia, papiery procentowe, kasa i banki zł 1 568 683'26; Sumy przechodnie zł 2 349'95; Towary otrzymane do sprzedaży komisowej zł 18 661'61; Strata zł 85 691'55; **Razem zł 9 301 937'88.**

Sumy pozabilansowe zł 229 369'87.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 4 284 000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 3 321 804'90; Opodatkowanie rezerwy zł 213 561'28; Kapitał zapasowy i zapasowy specjalny zł 1 232 064'58; Wierzyciele zł 174 685'44; Sumy przechodnie zł 59 450'30; Towary wydane do sprzedaży komisowej zł 16 371'38; **Razem zł 9 301 937'88.**

Sumy pozabilansowe zł 229 369'87.

Zobowiązania zagraniczne zł 46 728'34.

Rachunek strat i zysków

ROZCHÓD. — Koszty ogólne i fabrykacji zł 3 578 103'26; Podatki, asekuracje i świadczenia socjalne zł 253 542'62; Amortyzacja zł 224 425'27; Straty na klientach i różne straty zł 21 986'24; **Razem zł 4 078 057'39.**

PRZYCHÓD. — Produkcja zł 3 814 251'00; Kwoty odzyskane na odbiorcach zł 3 578'37; Procenty i inne zyski zł 174 536'47; Strata zł 85 691'55; **Razem zł 4 078 057'39.**

755

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakładów Graficznych „Drukarnia Polska“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 maja 1939 r. o godz. 13 odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Szpitalnej Nr 12

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie sprawozdania Zarządu i protokołu Komisji Rewizyjnej z działalności za rok operacyjny 1938 oraz zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków z powzięciem odpowiednich uchwał; 3) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 4) Uchwalenie budżetu na 1939 r.; 5) Wybór członka Zarządu; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Spółki swe akcje względnie kwity depozytowe najpóźniej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia.

757

Wycinki z gazet

i czasopism całego świata
w każdej żądanej sprawie

JaKo najlepsze źródło informacji, niezbędne dla wszystkich biur i instytucji państwowych, społecznych, kulturalnych, przemysłowych i handlowych oraz dla osób wszelkich zawodów, zbiera i na zamówienie dostarcza, tudzież załatwia prenumeraty dzienników i czasopism krajowych i zagranicznych

Informacja Prasowa Polska

Dyrekcja i ekspedycja: Warszawa, Bracka 5. Tel. 941-53

Korespondenci we wszystkich stolicach

Administracja

Tygodnika „POLSKA GOSPODARCZA“

poleca

ROCZNIKI PISMA Z LAT UBIEGŁYCH

po cenie zniżonej zł 30 za rocznik

TARYFA CELNA

wydana w formie kartkowej
stałe uzupełniana
według aktualnego stanu

Cena taryfy zł 40.-

Cena „Uzupełnień” zł 7.-

■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ kwartalnie ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■

Nakładem Tygodnika

„POLSKA GOSPODARCZA”

PRACA ZBIOROWA

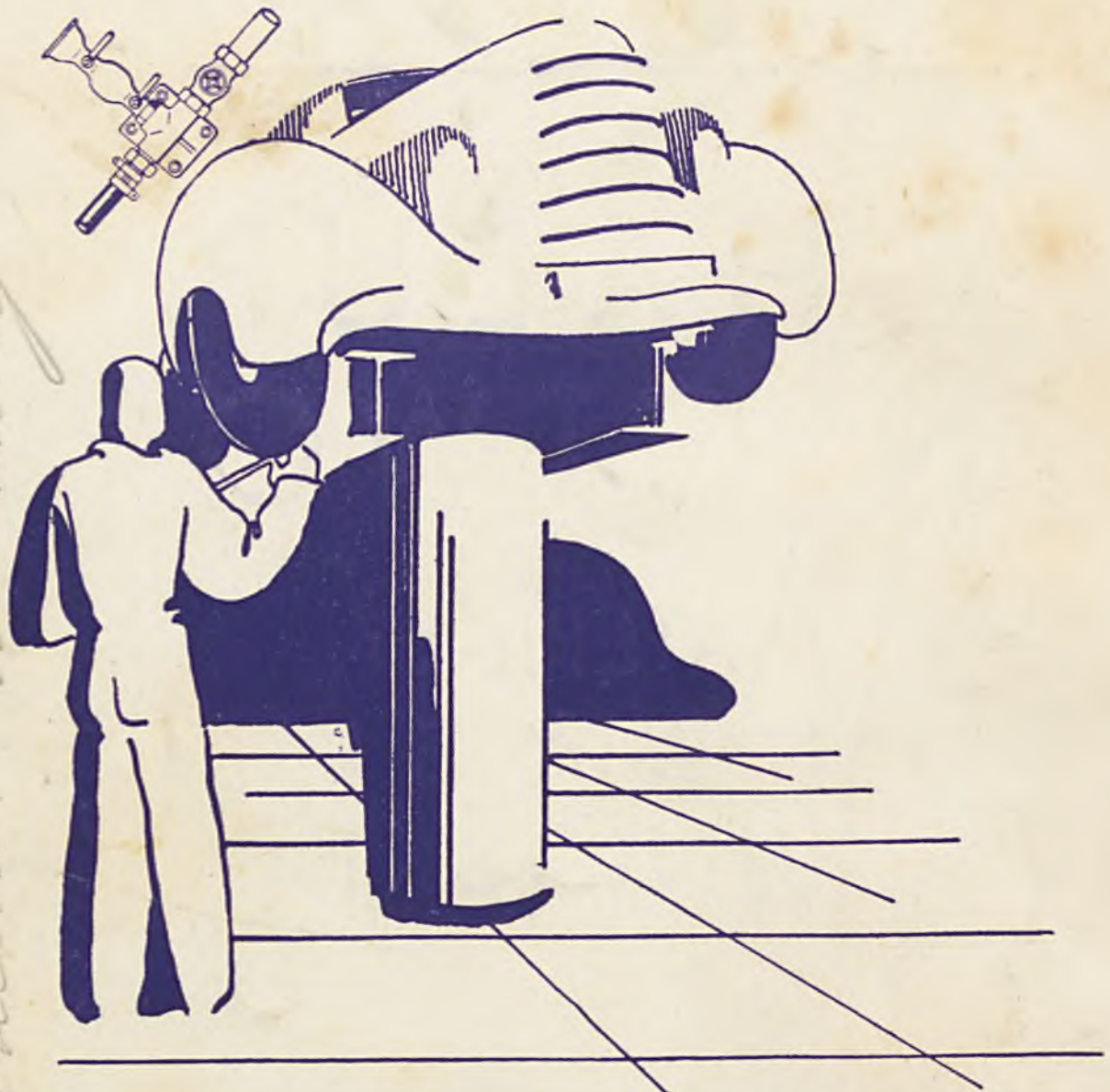
CHAŁUP NICTWO

MATERIAŁY
UWAGI
WNIOSKI

NAKŁADEM
TYGODNIKA „POLSKA GOSPODARCZA”
WARSZAWA

288 STRON DRUKU

CENA ZŁ 8.-

NOWOCZESNE WARSZTATY SAMOCHODO-
WE SĄ WPRAWDZIE STAŁE DO DYSPOZYCJI
AUTOMOBILISTY, LEPiej JEDNAK UNIKAĆ
PRZEDWCZESNYCH NAPRAW, STOSUJĄC
USZLACHTNIONY OLEJ AUTOMOBILOWY

POLMIN TRISELEKTOL II.